NATIONAL LIBRARY
SEP 14 1973
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

B103/A/40/3

SVEICAM DZIESMOTO SAIMI KLĪVLANDĒ!

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago — Editor I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214

35. NR. SESTDIENA, 1973. 1. SEPTEMBRIS 23. GADS SATURTDAY SEPTEMBER 1, 1973

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

1873 - 1973

Alīda Stūrāne

LĪDZ AR DZIESMU . . .

Kas tie tādi ļaudis bija,
No kurienes atnākuši:
Spītā augstu galvu nesa,
Sāpi slēpa azotē?

Visas tautas lielu sāpi
Pēc tās mīļas tēvuzemes
Izvajātas, izsirotas,
Nebrīvei piepulcētas — —

Kas tie tādi ļaudis bija,
Kas tās dziesmas skandināja,
Svešas zemes kalnus, lejas,
Torņu galus tricināja,
Vai tie bēdu nebēdāja?

Gan tie bēdu daudz bēdāja —
Dziesmās sirdi remdināja;
Dziesmās — svētās uguns liesmās
Gara spēku kaldināja —

Izturēt, nesalūzt,
Nepalikt ceļmalā!

SASAUC DZIESMA

Dziesmu svētki ir kā gaiši aizdegta lāpa, kas mūsu tautas likteņa ceļā atmirdz savā varenajā spožumā, apgaismodama tautas dzīves gājumu. Tas ir laiks, kad latvju kultūra atmirdz savā varenībā — kad tauta demonstrē savu nacionālo vienību un smeļ jaunus spēkus cīņai par savām tiesībām un eksistenci.

Simt gadu dziesmu svētku jubileja — kuŗu svētīsim Klīvlandes latviešu 5. vispārējos dziesmu svētkos ASV, ir ar dziļu nozīmi visiem latviešiem un latviešu organizācijām.

Šajos svētkos dziesmu vairogs būs pacelts un dziesmu karogi plīvos dziesmu svētku simtgadei. Bet šajos svētkos dziesmas skanēs arī Lavijas valstij kā neizdzēšamam simbolam, kas tautu vadījis un uzturējis ticībā nākotnei. Šajos svētkos dziesmas skanēs arī kā apliecinājums mūsu tautas un kultūras mīlestībai. Un šajos svētkos dziesmas skanēs, apliecinot arī gatavību palīdzēt mūsu brāļiem un māsām dzimtenē.

Šajos svētkos redzēsim latviešu kultūras manifestāciju, tautas gara izpausmi un apliecinājumu, morālu pārbaudi un stiprinājumu, kā arī smelsimies spēkus un uzmudinājumu. Svētkos arī uzklausīsim un baudīsim mūsu sirdij tuvas dziesmas un neaizmirstamas deju ainas tautas tērpu daiļumā. No atmiņas vairs neizdzēsīsim simfoniskā koncerta spēku, kur atskanēs latviešu izcilāko skaņražu darbi.

Tāpat šajos svētkos apmeklētājiem paliks atmiņā katrs darbs, kas darināts tēlotājas un lietiskās mākslas skatei. Un ierosinājumus pārdomām par mūsu tautas likteņiem katrs varēs gūt literāros sarīkojumos, teātŗa izrādēs vai dažādās paneļdiskusijās.

Galvenais mērķis svētku komitejai ir bijis pulcināt tautu jubilejas svētkos un dot iespēju katrai kultūras interešu grupai izteikties savā disciplīnā — mūzikā vai dziesmā, dejā vai teātrī, mākslā, literātūrā un tautas tradicijās. Svētku viesi tad paši ar savu klātieni liecinās par jubilejas svinīgumu un svētku dziļo nozīmi latviešu tautai.

Uz redzēšanos svētkos!

svētku komitejas priekšsēdis

Edmar Aizenbergs

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1973. G. 1. SEPTEMBRIS, 35. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Trudo valdības lēmumi ievērojamā mērā atkarīgi no opozicijas partijas spiediena.
Dadža karikatūra

P. Grods

Bez illūzijām

Nav jānoliedz patiesība, ka bieži ticam un uzticamies vārdiem, ko teikuši valstsvīri, politiķi un sabiedrībā ietekmīgas personas. Tās uzklausot ir pieņemts domāt, kas viss, kas nācis no viņu mutēm, nav nedz apstrīdams nedz kritizējams. Liekas, mēs it kā pieņemam viņu domu un spriedumu nemaldību un ja domājam citādi resp. izceļam personiskos spriedumus, kas pretēji dzirdētiem, tad it kā kļūdamies savos vērtējumos un peldam pret straumi. Bet kā atšķirīgi ir individi vai to grupas, tāpat tas ar viņu spriedumiem. Visi neesam vērtējami ar vienu mērauklu.

Otrā pasaules kara laikā populāri bija angļu valstsvīra Čērčila vārdi: ja jācīnās pret nacionālsociālismu, tad šai cīņā sabiedroties kaut vai ar pašu velnu. Saprotams, šī sabiedrošanās arī notika un rietumi atzina, ka viņu izvēle bijusi pareiza, kaut šis velns vēl šodien nav apstājies trakot arī iepretim saviem tā laika sabiedrotiem, vērsdams briesmas un draudus uz visām debess pusēm.

Čērčila teiktie vārdi šodien parafrazējami un ir tikpat akūti un iespaidīgi, kā toreiz: ja jātirgojas, tad kaut vai ar pašu velnu! Tirgošanos ar komūnistiskām valstīm Anglija ir piekopusi vienmēr, arī tajā posmā, kad amerikāņu karavīri asiņoja Vietnamas konfliktā, kam atbalstu tik redzami sniedza sarkanā Ķīna. Nav svarīgi, kādas preces apgrozas tirdznieciskos darījumos, jo katra no tām stiprina zināmas valsts saimniecību, padara to noturīgāku un spēcīgāku ārējās politikas izvēršanai. Ķīnai tā raksturojās ar Ziemeļvietnamas komūnistu režīma atbalstīšanu.

Ja šādu politiku piekopa angļi, tad to pašu šodien dara Savienotās Valstis, pēc divu valsts galvu apmaiņas satikšanās iesaistoties plašos trdznieciskos darījumos, no kuriem, šķiet, ieguvēji būs abi partneri. Taču ir liela starpība, kurā pusē lielākie ieguvumi.

Pad. savienības mērķis ir neatkāpīga sava militārā potenciāļa vairošana. Tā ar Savienoto Valstu kviešiem tiek stiprināta padomju kara rūpniecība, jo tai strādāt var tikai paēdis cilvēks. Reizē ar to ne tikai stiprināta komūnisma diktatūra pašā Padomju savienībā, bet arī sekmēta šīs bruālās doktrinas izvēršana uz visas zemes lodes. Nezvērs kļūst spēcīgāks un nekaunīgāks ar kapitālisma valstu atbalstu – tas ir neapstrīdams fakts.

Vai pamats gausties par to, ka Padomju savienība turpina pieaugt savas varas spēkā? Rietumi taču to sekmē. Kāds ļauns paradokss: tie sakās cīnamies pret komūnismu, bet tai pašā laikā paši šo tiranniju atbalsta!

Dīvainākais, ka abu ASV lielāko partiju reprezentanti senātors Mansfilds (dem.) un Skots (rep.) iestājušies par tirdznieciskiem darījumiem ar Pad. savienību, kas neapšaubāmi cels šīs lielās vergu valsts saimniecisko, politisko un militāro spēku. Jāapsver taču un jāzina, ka Pad. savienība nekad neatteiksies no agresijas un tās atbalstītāji tā paši vairo nelaimi, ar kuru komūnisti draud visām rietumu lielvarām. Tā ir čūskas audzināšana padusē.

Amerikāņu tauta visumā klusē par darījumiem ar Pad. savienību. Varbūt tās ieskati ir līdzīgi domai, kas pausta šinī rakstā? Varbūt tā apmierināta ar notikušo? Vienādi vai otrādi. tā joprojām dāvā uzticību visiem valdības, kongresa un senāta izkārtojumiem, atturoties no kritikas.

Bet cits jautājums — vai tas pareizi un vai viss jāpieņem tāds, kā tas izkārtots ar tautas vēlētu pārstāvju akceptu un slēdzieniem?

Neviens nav nemaldīgs. Neviens nav bez kļūdām vai vilšanos. Vai šoreiz tā nebūs viena no lielākām kļūdām, ar vēl nepasakāmām sekām?

Ja gribi mieru, gatavojies karam — saka veca romiešu paruna. Tā nav novecojusi vēl līdz mūsu dienām. Nav ne mazākā atslābuma bruņošanās intensitātē padomju valstī, bet tā gan vēlas par katru cenu panākt, lai pretspēlētājs otrā nometnē rīkotos gluži pretēji.

(Turpinājums 5. lp.)

Lasītāju vēstules

NESAPROTAMAS LIETAS

Nesaprotamas lietas notiek ASV. Pēc valsts satversmes valsts vara sadalīta triju atsevišķu augstāko valsts iestādījumu starpā: izpildvara pieder valsts prezidentam, likumdošana — kongresam (ieskaitot senātu) un tiesu vara — tiesu iestādēm. Kad pagājušā gadā atklājās t.s. „Votergeites incidents", tiesu iestādes uzsāka izmeklēšanu un arī notiesāja vairākas šajā nodarījumā vainīgās personas. Bet tad šīs lietas izmeklēšanu pārņēma arī senāts un pārvērta tās par televīzijas priekšnesumu.

Tiem, kas televīzijā meklē jokus, kaut arī muļķīgus pēc sava satura, šādi priekšnesumi iepatikās. Kāda vecāka klausītāja, jau tuvu 70 gadiem, atrakstīja komisijas priekšsēdim Irvinam vēstuli ar precības piedāvājumu... Kreisākie televīzijas lietotāji piešķira viņam vai „nacionālā varoņa" titulu, bet pats Irvins, kas jau 77 gadus vecs, uz jautājumu, ko viņš ar šiem televīzijas raidījumiem īsti vēlas sasniegt, atbildējis: „Visu taisnību!"

Prezidenta Rūzvelta laikā nekādu „taisnību" vēl neprasīja, kaut gan viņš parakstīja satversmei pretimrunājošu aktu par alkoholisku dzērienu ievešanas atļaušanu no Anglijas 1933. gadā, kad prohibicija vēl nebija atcelta. Kādēļ toreiz jau 37. g. v. Irvins neprasīja taisnību? Kādēļ viņš šo taisnību neprasīja arī Trūmena laikā, kad kāds ierēdnis grieķu financistiem „par sviestmaizi" atdeva ASV transportkuģus un kad Morgentava ministrija nodeva komūnistiem dažādas klišejas ASV „skriptu" iespiešanai okupētā Vācijā apm. 13 milj. dol. vērtībā?

Irvins apgalvo, ka viņš rīkojies likuma vārdā... Bet kur ir tāds likums, ar kuru senāts vai cita iestāde var pieprasīt no kāda pilsoņa korespondences vai ieskaņotas sarunu lentes? Vēl mazāk tiesības šādas lentes prasīt no prezidenta, ja tajās ieskaņotas tika prezidenta sarunas ar tā darbiniekiem vai privātām personām. Acīm redzot vēlēšanās kaitēt prezidenta autoritātei amerikāņu kreisajās aprindās ir tik liela, ka tās ir ar mieru savus cirka izrāžu garā ievadītos priekšnesumus turpināt kaut vai līdz nākošajām vēlēšanām.

Amerikāņu sabiedrība savā vairumā nebūt nejūsmo par šīm izrādēm un tādēļ iespējams, ka galu galā šo izrāžu rīkotāji tikai paši zaudēs savu autoritāti. **Alberts Kalniņš**
Toronto

POPULĀRITĀTE

Pievienojos Latvija Amerikā 32. nr. ievietotai Alberta Kalniņa vēstulei, ka prezidents Niksons un ASV republikāņu popularitāte pieaug. To var secināt no TV pārraidījumiem, radio ziņām un daudzajiem rakstiem laikrakstos. Personiski prezidenta Niksona popularitātes pieaugumu sajutu pēc tam, kad televīzijā vienā pašā dienā redzēju, ka prezidents noskūpstīja uz vaiga padomju komūnistu partijas vadītāju Brežņevu... Šo „popularitāti" nekad neaizmirsīšu. **Roberts Apenītis**
Mineapolē.

LATVISKA JAUNATNE

Latvija Amerikā 11. augusta numurā J.B. lasītāju vēstulē saka, ka mūsu jaunatne esot ļoti nacionāla. Tam gan visi nepiekritīs. Kā lai izskaidro to faktu, ka latviešu jaunieši Jaunatnes un draudzības dienās Niagarā sarunājušies gandrīz tikai angļu valodā? Kā izskaidrot to, ka kāda latviešu vidusskolniece Hamiltonā tālrunī atbild: „I can't speak latvian!" un kāda no vietējām meitenēm vairs nesastāv jaunatnes pulciņā, jo apprecējusi cittautieti. Vislatviskākā jaunatne laikam gan būs vēl. Austrālijā. **V. Šnornieks**
Hamiltonā.

MŪZIKAS SACENSĪBAS KLĪVLANDĒ

Mūsu dēls bija pieteicies ALAs izsludinātajā mūzikas audzēkņu sacensībās Klīvlandē, bet nevarēja piedalīties 28. aprīļa priekšsacensībās personiski, jo bija aizkavēts savas skolas sarīkojumā orķestrī, tādēļ nosūtīja savu ieskaņojumu lentē ar savas mūzikas skolotājas pavadvēstuli un turpināja sagatavoties sacensībām. Kad līdz jūlija vidum atbilde nepienāca, lūdzu paziņot, vai mans dēls galīgajām sacensībām *pieņemts* vai atraidīts, kā arī atsūtīt ieskaņoto lenti. Saņēmu mūzikas sekcijas vadītāja Dr. V. Ciemiņa atbildi, ka žūrijas komisija „ar interesi lenti noklausījusies", bet sacensībās varēs piedalīties citreiz. Lenti saņēmu atpakaļ tajā pašā iesaiņojumā, kāda tika nosūtīta uz Klīvlandi. Arī mūzikas skolotājas pavadvēstule nebija nemaz atvērta. Kā žūrija varēja „ar interesi noklausīties" atskaņojumu lentē, ja tās iesaiņojums palicis neatvērts?

Mans dēls dzied arī R. Zuikas latviešu un Vienības draudzes koros, ir deju grupas Liesma dalībnieks, ērģelnieks Vienības draudzē un daudz reizes piedalījies dažādu sarīkojumu kuplināšanā ar vijoles un ērģeļu solo priekšnesumiem, kādēļ notikušais pārsteidz un sāpina.
V. Zušmane Grand Rapidos.

KĀ MAIZI ĒD, TĀ DZIESMU DZIED

Piekrītu daudz citu lasītāju teiktajam „Mums derīgas tikai tās latviešu grāmatas, kas iznākušas trimdā." Kādi gan vērtīgi kultūras saistību mēģinājumi var būt tiem šejienes latviešu rakstniekiem, kas pūlas nodibināt sakarus ar okupētās Latvijas rakstniekiem apspiestībā, uz kuriem attiecināma izteika: „Kā maizi ēd, tā dziesmu dzied!" Viņiem jāstrādā pēc turienes varas priekšrakstiem un atļauts tikai tas, kas ceļ komūnismu. **J. R.** Detroitā.

PAZIŅOJUMS

Pad. Latvijas lapas „Dzimtenes Balss" pielikumā „Atziņas un pārdomas" š.g. pavasaŗa numurā (datuma un numerācijas šim pielikumam nav), lasītāju vēstulēs ievietots raksts „Godalgu saņēma Pēteris Svilis" ar fotoattēlu un manu parakstu. Paskaidroju, ka šajā rakstā izlietotie materiāli un fotoattēls pazuduši ceļā no Londonas (Anglijā) pasta iestādes uz Latvija Amerikā redakciju Toronto, Kanadā, un raksts ievietots „Atziņās un pārdomās" bez manas ziņas un piekrišanas. **Austra Liepiņa**
Londonā

Tūteres ozols

DZEJNIEKAM EDVARTAM TŪTERAM 80 GADU

Dzejniekam Edvartam Tūteram 30. augutā piepildījās 80 mūža gadu, no tiem 55 dzejnieka un 60 žurnālista darba gadu. Dzejnieks ar dzīvesbiedri Zelmu vientulībā dzīvo savā trimdas mājiņā Mineapolē. Viņam sagatavots arī dzejoļu krājums Labā selga, kas gaida izdevēju. Dzejnieks sarūgtināts, ka arī rakstnieku cēliena rīkotāji dziesmu svētku simtgadē viņu aizmirsuši. „Vecā LPB jau tik un tā mani nekad neatceras, ka arī es būtu aicināms piedalīties LPB rīkotos rakstnieku priekšnesumos," raksta dzejnieks 7. augusta vēstulē. „Ziema vasarā – tāda mana dvēseles noskaņa."

Edvarts Tūters dzimis 1893. gada 30. augustā Jaunates muižas Rembausmas krogū, ko tolaik nomāja viņa vecāki. Dzērāju valodas atbaidīja mazo zēnu un lika meklēt un sadraudzēties ar klusumu un vientulību dārzā, pļavā un Ķireles krastā. Klusums un vientulība paliek allaž Tūtera visuzticamākie draugi visā dzīvē. Grāmata, ko viņš iemācījies lasīt piecu gadu vecumā, vēl vairāk tuvina klusumam un vientulībai un pavada viņu uzticīgi ganiņa, vasaras puiša, pienotavas vadītāja, kaŗavīra, zemkopības ministrijas ierēdņa un trimdinieka gaitās. „Kā dienas atmošanos sumina cīrulis un vakarzvani sarunājas ar saulrietu, tā klusums un vientulība manās krūtīs atmodinājuši kvēli, kas liek dvēselei pacelties augstu kā cīrulim un ieskanēties kā vakara zvaniem," dzejnieks raksta savā autobiografijā.

1919. gadā dzejnieks vienojas mūža derībā ar Zelmu Ezergaili, kas sevi izteikusi krāsās kā krāšņu ziedu gleznotāju. Jaukā saderībā dzejnieks ar gleznotāju nostaigājuši kopā 54 gadus. Arī pats dzejnieks, viens no pirmajiem audzēkņiem, mācījies Mākslas akadēmijā divi ar pus gadus.

Kopš 15. dzīves gada sāktā dzejoļu rakstīšanas „apsēstība" Edvartam Tūteram visu mūžu bijusi dzīves svētdiena, kuŗā viņš dalījis saules maizi dzejas draugiem. Edvarts Tūters ir dzejnieks no Dieva žēlastības, dzejnieks ar īpatu skaņu. Viņa mazā un vienkāršā dzeja, sirds domu un izjūtu apgarota, līdzīga tautasdziesmai, ir tuva latvieša sirdij, jo pats dzejnieks par savu dzeju saka, ka „ciešanu nopūtas un skaidrības ilgas taču ir latviskas sirds daļa." Ar šādu mazu un vienkāršu dzeju viņa ienākšana 1919. gadā latviešu rakstniecībā ir tik nepretencioza, ka ar savu maigo klusumu paliek skaļāko dzejnieku ēnā. Atzinīgus vārdus par Edvarta Tūtera dzeju teikuši Fr. Gulbis, Alfonss Francis, Olģerts Liepiņš un arī Ed. Virza.

„Visvairāk dzejoļu man radušies klusās vienatnes un vientulības stundās, kad pierimuši dienas trokšņi, bet dažreiz tie radušies arī pēkšņi un spontāni pēc kāda notikuma vai pārdzīvojuma, kas sabangojis dvēseli. Citreiz ierosme radusies no kādām pārdomām, kādas sāpes vai sajūsmas. Rakstīdams neesmu domājis par kādiem „ismiem". Aizvien rakstu tā, kā to attiecīgā momentā man diktē manas izjūtas un manu domu samezglojums," raksta dzejnieks Skicē pašportretam.

Latvijā Ed. Tūters publicējis 5 dzejoļu krājumus Laika soļi (1922), Pie jūŗas (1925), Dvēseles silueti (1928), Vijole pagrabā (1933), Mūžības dārzos (1939). Pēdējā krājumā ierakstīti dziļākie, smagākie pārdzīvojumi, ko dzejniekam likteņi liek pārciest vienīgā dēla Alfa nāve 1938. g.; te dzejnieks apdziedājis dažus dižākos brīžus latviešu dzīvē: pieminekļa atklāšanu Atim Kronvaldam Siguldā, dziesmu svētkus Rīgā 1938. g. Lielu savilņojumu dzejnieka dvēselē rada brauciens ar atsegšu — Ļo vīru godinot, kas himnu devis mums."

Savu mūžu dzejnieks vēlas nodzīvot savā dzimtenē, bet liktenis liek viņam kāpt svešuma pirmo vilcienu uz Mazsalacu 1937. g. Braucot gar Vidzemes jūrmalu, dzejnieks sveicina sapņotājus, kas atdusas ceļmalās: „Pie Limbažiem es galvu vientulības kalnā.

Berlīnes liesmās 1945. gada februārī aizgāja bojā sestā krājuma manuskripts. Bēgļu gados Vācijā dzejnieks publicējis trīs grāmatiņas bērniem: Pasaka par velnēniem (1947), Zēns ar pērtiķi (1947) un bērnības iespaidu tēlojums Trauciņš ar medu (1951).

Amerikā dzejnieks strādādams nepierastu fizisku darbu, kas prasījis ārkārtīgu piepūli, tikai dvēseles nemiera brīžos uzrakstījis pa dzejolim. 1958. gadā aizgājis pensijā, dzejnieks kopj savu dārziņu, uzglezno kādu studiju pasteļa technikā un dzejo. Pensijas gadi ir ļoti labvēlīgi dzejai. Ik rītu pastaiga pa svešuma noru dod vielu kādam dzejolim. Amerikas trimdas gados iznāk divas dzejoļu grāmatas: Pēdas sniegā (1963) un Ceļš uz mājām (1968). Tās ir dzejnieka 70 un 75 gadu jubilejas grāmatas.

Dzejnieks ir Dieva cilvēks; ar Dievu dzejnieks satiekas savā elpā. Dzejnieks gan neraksta korāļus, bet dzejoļus ar reliģisku nokrāsu — raksta jau kopš Vācijas trimdas posma.

Dzejniekam derdzas staigāt pa pūļa pēdām un kalpot lētiem elkiem. Askēta dzīve viņam tuvāka par burzmu: „Es savrup eju, kaut tur bēdas man sirdi tin." Atgaiņādams netīro, viņš klusu paiedams garām, novēršas no visa, kas varētu aptumšot viņa gara pasauli:

„To, kas reiz bijis svēts, es nenesu uz krogu, / Kur trulā reibumā viss cilvēcīgais riet."

Šai latvju tautas posta laikmetā Ed. Tūtera dzejā ir šķautnainas, nospiedīgi smagas rindas, bet dzejnieks var tik bēdās dzejot; tāpēc tic, ka „mūsu dzeja vēl dzīvos, jo arī mūsu bēdas ir lielas: bēdas par mūsu mīļajiem un bēdas par mūsu tēvzemi — svešas varas apspiestībā."

Cilvēcīgo emociju atklāsmē Edvarts Tūters ir patiess un īsts. Dzēris no klasiskās skaidrības avotiem, viņš stāv tālu no dzejas izniekotāju tendencēm, jo dzeja viņam patiešām vēl nozīmē dzeju.

Ed. Tūtera dvēsele allaž silusi un degusi labam, svētam un skaistam. Būdams patiess pret sevi un pasauli, viņš vērtē cilvēku garīgās dzīves jēgu. Kur nav pārdomu, tur garīgā dzīve ir uzskrējusi uz sēkļa, bet filozofi ir izredzētie, kas spēj spriest par nebeidzamiem cilvēku dzīves aicinājumiem un sūtībām „Uz mūžiem kalpa kārtā paliek tas, „Kam dvēslē degsmes nav, nav mirdzēšanas," saka dzejnieks.

Dzejniekam sāp garīgās dzīves tukšums un seklums; viņš apsūdzēdams pātago savu posta laikmetu, kam nav maiguma un cēluma. Šie vērtējumi un spriedumi ir viņa „vectēva zintis", īpati „tūteriskas" domu un atziņu maksimas, kuŗās mirdz svešas zemes kārumos neapklusināta latviska gara sarga sirdsapziņas momenti. Vectēva zintis ar trāpīgu asumu skaŗ neaizkaŗamo — tabū.

Kas gan tagad varētu sameklēt periodikā izkaisītos visus rakstus un rakstiņus, ko 60 gados sarakstījis Edvarts Tūters!

Pēdējā desmitgadē dzejnieks spītīgi kaŗojis ar slimībām, tomēr dzejas kokle skanējusi spēcīgi. Dzejnieks raksta, iekaldams savas sāpes, vientulību un latvju tautas likteni klasiskās dzejas formās; sonetā ar kodu „Tava aiziešana" Ed. Tūters apraud 1968. gadā vētru nolauzto svētozolu, kas ar dzejnieka ciltskoku sācis savas gaitas neatminamā senatnē: senči zem tā pazarēm gadu simtiem lūgsnās zemojušies, redzējuši postītāju šausmas. Dzejnieku var salīdzināt ar Tūteres svētozolu svešuma norā, pilnu arvien vēl jaunu dienu jausmas: „Kaut nebūs manis vairs, vēl jaunie laidīs dzīli, / Un tavos trūdos sēs tie — jaunu ozolzīli."

Edmunds Zirnītis

Edvarts Tūters

Arnis Akmentiņš

LATVJU VALODA

Skan latvju valoda
— Un mūžam skanēs,
Lai kādās tālēs
Izkaisīti mēs.

Šis avots neizsīkst
— Tas mūžu gaismā staro:
Tur ticību,
Tur spēku smeļam
Uz nākotni,
Kad tiltu ceļam
Pār trimdas laiku
Nakti garo.

Edvarts Tūters

ES RAUDU PA NAKTI

Ak, es daudzreiz raudu —
Raudu pa nakti!
Nevaru raudāt es dienā,
Kad svešas —
Nejutējas acis
Apsmietu manējās —
Skumju asaru pilnās.

Naktīs,
Kad tikai mēness un zvaigznes
Raugās uz mani —,
Nav kas apsmietu acis,
Ņirgtu par sāpēm,
Kas ņirdzējiem svešas.

. . . Nevaru raudāt dienā —
Es raudu pa nakti,
Kad tikai mēness un zvaigznes
Raugās uz mani.

Uz sarkano akmeni aizsaulē

ZVIEDRIJĀ MIRIS RAKSTNIEKS VILHELMS MŪBERGS

Torīt man zvanīja no Stokholmas Karaliskās bibliotēkas: tā un tā, Vilhelma Mūberga (Vilhelm Moberg) bibliografijas sakārtošanas darbi bijuši kādu laiciņu atlikti pie malas, bet tagad darbs atsākts. Ko un kā es varētu palīdzēt, lai apzinātu latviešu, igauņu un lietuviešu valodā tulkoto? Norunājām drīz tikties

Pievakarē radioziņa: rakstnieks Vilhelms Mūbergs atrasts noslīcis netālu no vasarnīcas Vedsalā, Rūslāgenā.

Un ar to pielikts beidzamais punkts neska tāmajām rindām un teikumiem, ko veidojusi Vilhelma Mūberga rakstnieka spalva vai rakstāmmašīna.

Un laba daļa birokratu, diplomātu, politiķu un diktātoru var atviegloti uzelpot: Vilhelma Mūberga redzīgās acis vairs neapdraud viņu sabiedriskās un politiskās manipulācijas.

Jo blakus tam, ka Vilhelms Mūbergs (viņš š.g. 20. augustā būtu svinējis savu 75 gadu jubileju) bija „ierakstījies tautas sirdī" ar saviem prozas darbiem, ar savām sabiedrību vērotājām acīm un polemisko drosmi viņš bija izvirzījies par „tautas pārstāvju kritiķi", par šajā ziņā nepārspētu „nopelniem bagāto", kuŗa taisnīgajām vārdu rīkstēm neizbēga ne karaļnams, ne internacionāli vispazīstamākais Zviedrijas valdošās partijas līderis un valdības galva.

Nepiepildīts palika Mūberga nodoms doties uz Krieviju, lai satiktu Aleksandru Solžeņicinu. Viņi sapratās, jo bija viena gara bērni.

Vilhelms Mūbergs dzimis Algustsbūdā, Smolandē, 1898. gada 20. augustā kā algādža kaŗavīra dēls. Toslaikus tas nozīmēja piederēt pie vismazāk turīgām zviedru ģimenēm, un rocības trūkums ir ceļa zīmes Mūberga dzīves gaitu sākumam šā gadsimta pirmajos gados.

Lasot darbus, kuŗos Mūbergs, izmantodams autobiografisko materiālu, notēlojis to dienu kalpu, strādnieku un sīkzemnieku dzīvi, duŗas acīs lielā līdzība, kas saskatāma Mūberga un vairāku mūsu vecās paaudzes rakstnieku darbos, t.i., kuŗu temats bijis kalpa vai zemnieka dēls pagājušā gadsimta otrā pusē, šā gadsimta sākumā. Liekas, mūsu Jānis Jaunsudrabiņš Mūbergā viegli sameklētu savas jaunības gara radu. Un tāpat Jānis Akurāters, Anna Brigadere.

Varbūt tagad aizsaulē viņi tiksies un, sēdēdami uz Mūberga iztēles radītā sarkanā granīta akmens strauta vidū, pārrunās lietas, kas pārcilājamas tādiem kas atklājuši — strauti un robežās nešķiŗ cilvēkus, kas ir rada.

1919. gadā Mūbergs padeva mazo pirkstiņu „rakstīšanas velnam", kļūdams par mācekli žurnālistikā Valdstēnas apriņķa laikrakstā. Kā prozas rakstnieks viņš debitēja ar pseudonimu Ville i Momola (Mūmolas Ville) 1921. gadā, kad iznāca viņa grāmata „I vapenrock och linnebyxor" (Kaŗavīra mundierī un linu bikšēs).

Īstenībā rakstnieka vārdu Mūmolas Ville tagad jau ar savu īsto vārdu Vilhelms Mūbergs — tomēr ieguva vairākus gadus vēlāk, kad 1927. gadā parādījās Raskensi, kādas kaŗavīra ģimenes vēsture. Šai grāmatai drīz vien sekoja Tālu no lielceļa (1929.) un Sažņaugtās rokas (1930.). Ar to sākās Mūberga „ierakstīšanās tautas sirdī", viņa daudzie romāni par cilvēkiem un sabiedrību, kuŗu dokumentārajai vērtībai — romāna formā atainojot sava un agrāka laika zviedru sabiedrību, īpaši Smolandē — pievienojas kritiskais patoss, kas plūst un apskalo reālistisko tēlojumu: Mūberga spalva nereti trāpa itin jūtīgos aizspriedumu un pieņēmumu kamolos. Viens tāds romāns ir 1933. gadā iznākušais Mans kvinna (kam latviešu tulkojumā dots krietni banāls virsraksts — Divu vīru sieva, GD 1960.), kuŗā Mūbergs tēlo individa cīņu ar individuālitāti noniecinošajiem sabiedrības pieņēmumiem par to, kā „lietām būs būt".

Autobiografiski motīvi iestrādāti romānu triloģijā Pazeminātā uzvešanās atzīme (1935.), Nenāk miegs (1937.) un Dodiet mums zemi! (1939.).

Līdz šim brīdim Mūbergs, nereti izraisīdams „protesta vētras" pārmaiņām nenobriedušajā sabiedrībā, bija izmantojis savu pieredzi un novērojumus, un savu kritisko nostāju (ar mieru visu pārbaudīt jaunā gaismā), kas gūta, augot un nobriestot gadsimta pirmajā pusē Zviedrijā. Bet 1941. gadā Mūberga rakstnieka spalva ieguva internacionālu skanējumu, novedot pie „diplomātiska konflikta". 1941. gadā Vilhelmam Mūbergam iznāca vēsturisks romāns Rid i natt! (Jāj šonakt!), kuŗā darbība nosisinās Vērendas novadā Smolandē 17. g. s. Tas ir stāsts par zemnieku sacelšanos pret kungu, muižnieku varu un augošām pretenzijām izkalpināt sev padotos zemniekus. Taču modrie diktatūru cenzori negulēja arī šoreiz: toreiz varenās Lielvācijas literatūras uzraugi bija atklājuši Mūberga romānā — un, jāsaka, gluži pareizi, — pretestības kustības epopeju. Gērings u.c. protestēja, grāmata un autors pats tika ieskaitīti starp neakceptējamiem, visam pārklājot pāri cenzūras zīmogu. Vilhelms Mūbergs šo reakciju uzskatīja par sava mūža augstāko sasniegumu, par savu Nobela prēmiju.

Bez šiem darbiem Mūbergs sarakstījis vēl daudz citu, arī lugas, kuŗās šaustīta Zviedrijas birokratija, saburbējušais karaļnams un tiesu netaisnā rīcība, pirmā vietā liekot nevis patiesību, bez „izcilu personu" intereses.

Tad viņš pieķērās pie darba, kam visi līdz šim bija vairāk vai mazāk gājuši apkārt ar līkumu, savam romānam par zviedru izceļotājiem uz Ameriku.

Apmēram viens miljons zviedru, galvenokārt kalpi un sīkzemnieki, bija viena gadsimta laikā atstājuši savu dzimto zemi un devušies uz „visu iespēju zemi" Jaunajā kontinentā. Kāpēc? Vai tā bija tikai lēta „labākas dzīves" meklēšana? Vai šie izceļotāji bija dēkaiņi, kam gribējās pieredzēt kaut ko jaunu, pametot „veco Zviedriju" savam liktenim?

(Turpinājums 5. lp.)

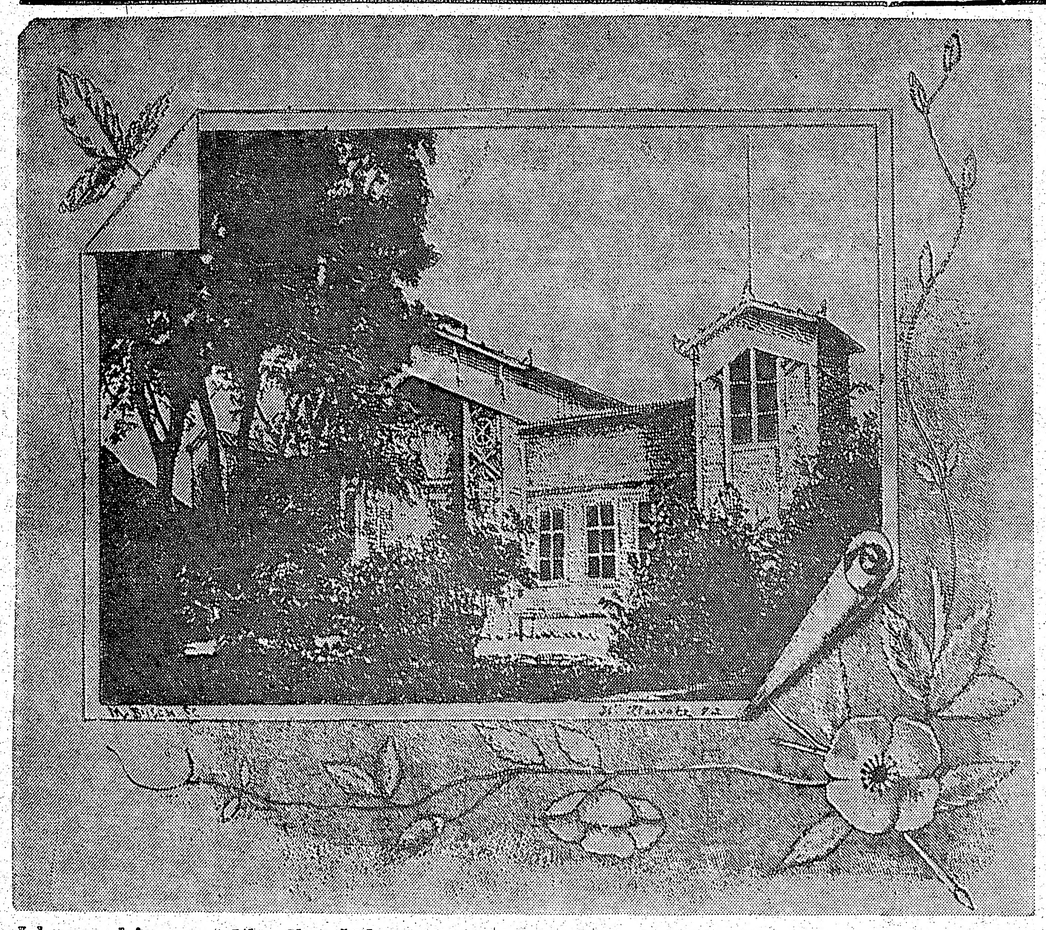

Jelgavas dziesmu svētku ēka. Šāds attēls iespiests mēnešrak-sta Austrums 1892. g. 10. burtni cā pie Miķeļa Skrūziša svētkuatreferējuma. Zīmējumu gatavojis K. Buš̄s ar toreiz raksturīgo viņeti — puķītēm, kas sevišķi bija modē 19. g.s.

Kā kurzemnieki svinēja dziesmu svētkus

Dziesmu svētkus sarīkot laikā, kad latvju tauta atrādās zem Krievijas cara, nebija tik viegli un vienkārši. Šiem lielajiem tautas svētkiem vajadzēja krievu gubernātora atļauju, ko nemaz tik viegli nenācās dabūt, rīkotājiem bija jābūt diplomātiem un acīmredzot šo uzdevumu arvien sekmīgi veica dziesmu svētku rīcības komitejas priekšnieks Jānis Čakste.

Svētku rīkotāja Jelgavā arvien bijusi Jelgavas latviešu biedrība, kas savus uzdevumus dziesmu svētku rīkošanā veica tikpat spoži kā Rīgas latviešu biedrība. 1892. g. dziesmu svētki Jelgavā notika, atzīmējot 75 gadus kopš Kurzemes dzimtniecības atcelšanas. Atļaujas rīkotāji varēja saņemt, ja diplomātiski motīvēja, ka, lūk, ir kāds „laimīgs" gadījums latviešu - krievu attiecībās, un tāpēc tauta grib ar dziesmām pateikties „visu mīļajam valdniekam" — Krievijas caram . . .

Kļūst savādi, lasot šādas rindas, bet tāda paklanīšanās bija vienīgā alternātīva, lai latvieši varētu kopā sanākt un dziedāt savas dziesmas. Vēl trakāku motīvu minēja, kad kurzemnieki rīkoja 4. Vispārējos latviešu dziesmu svētkus Jelgavā — 1895. gadā. Lūk, šai gadā pagāja 100 gadi, kopš Krievija pievienoja sev Kurzemi . . . 100 gados tautas sāpes, bēdas, vācu un krievu kungi, verga stāvoklis un tad tikai — nacionāla atmoda . . .

Arī šo 4. Dziesmu svētku rīcības komitejas priekšnieks bija Jānis Čakste — vēlākais Latvijas pirmais valsts prezidents. Tādā veidā latvieši saglabāja „savu ādu" un arī nacionālo apziņu. Toreiz populārais avīžnieks Miķelis Skruzītis devis apcerējumu par 1892. g. dziesmu svētkiem Jelgavā (mēnešraksta Austrums 10. burtnīcā, 1892. g.), svētkus apzīmēdams par „Tautas svētkiem Jelgavā".

Lai še atļauts citēt M. Skruzīša rakstu, kas parāda toreizējo latvju tautas noskaņojumu un arī paša rakstītāja domas un spriedumus:

Sestdien, 29. augustā, jau no rīta, dziedātāji sāka pulcēties Jelgavas Latv. Biedrības krāšņajā dārzā. Ap pulksten 11 biedrības priekšnieks J. Čakste sirsnīgos vārdos apsveicinājā sabraukušos dziesmu biedrus, izraudzījis savam apcerējumam

> 30. auguſta rihts auſa un lihdſ ar winu peenahza ihſtee ſwehtki, ihſtais ſwehtku brihdis. Swehtku weeſi un wehl dſ ſchi dſeedataji nahza ar katru dſelſszeļa wilzeenu gan iſ Kurſemes, gan Widſemes, un zitkahrt kluſajàs Jelgawas karogeem iſpuſchkotajàs eelàs bija manama neparaſta kuſtiba. Redſot lauſchu pulkus gan uſ eelam, gan beedribas dahrſà, eewehrojot ſwehtku weeſu ſirſnigo un jautro ſatikſmi iſrihkojuma weetà, it newiſus bija jaatgahdinas III. wiſpahrigo dſeed. ſwehtku: tahdi ſwehtki Jelgawà wehl nebija peedſihwoti.

Fragments no dziesmu svētku apraksta Jelgavā, kas vecajā ortografijā iespiests mēnešrak sta Austrums 10. burtnīcā 1892. gadā.

knē viens un otrs savas jūtas, savas sirds pukstēšanu tērpa vārdos, un, it kā tautas dziesmas panta ‚Neviens mani aizrunāja, neviens mani aizdziedāja', otro daļu atstādami dziedātājiem, katrs uz sevi gribētu zīmēt pirmo daļu. Vispirms biedrības priekšnieks aizrādīja uz to, ka tagad latvieši jau pilnus gada-simteņa trīs ceturkšņus baudot brīvību un ka pa šo laiku katram gadu-simteņa ceturkšņam piemītot savs raksturs. Pirmo ceturksni latvieši pavadījuši gan kā brīvi ļaudis, bet no smagas nastas vaļā tikuši, viņi vēl nejaudājuši noskarst savas jaunās dzīves mērķus un iedzīvoties viņas dažādajos apstākļos. Labāk veicies jau otrā ceturksnī, bet arī tikai šinī latviešiem uzlēkusi gara brīvības saule, kuŗa iesildījusi latviešu avīžniecības un biedrību dzīves dīglīti — un pašapzinīgi latvietis pārkāpis pār trešā gadu-simteņa ceturkšņa slieksni. Kas sasniegts pēdējos 25 gados, tas ne īsumā aprādams, — katrs no svētku viesiem zināt un jūtot latviešu centienu panākumus. Tad izsacījis cerību, ka arī turpmāk latvieši neapklusīs savā attīstības gaitā, cien. runātājs uzaicināja svētku dalībniekus izsacīt savu pateicību Žēlīgajam Zemes Tēvam, zem kuŗa apsardzības latviešiem bijuši tik jauki panākumi. ‚Dievs, sargi Ķeizaru' atskanēja no klātesošo svētku viesu balsīm. Nu plūda runa pēc runas, pateicība un atzinība tika vienam un otram izsacīta par viņa pūlēm latviešu attīstības labā, brīvības svars un dziesmu gars siltos vārdos cildināti un biedrībām laimes un sekmes novēlētas. Kā upe, pavasara saules atsvabināta no aukstās ledus segas, jautri un bez mitēšanās tāļāk burbuļo, tā mielasta dalībnieku sirdis, brīvības svētku jūtu iesildītas, plūstin pārplūda un runu virkne vēl ilgi būtu tecējusi, ja laiks nebūtu atgādinājis, ka jāšķiras no viesmīlīgajām telpām, kuŗas bija jāsarīko priekš teātŗa izrādes, izrīkotas visiem tautas svētku dziedātājiem. Tādēļ nolasīja tikai vēl sveicinājumus, kuŗi bija un Vidzemes, bet arī iz Iekšatsūtīti netik vien iz Kurzemes Krievijas un ārzemēm.

Teātŗa izrādei bija izredzēta skatu luga ‚Precioza", kuŗa laikam gan dēļ Vēbera jaunākās mūzikas bija izraudzīta svētku priekšvakaram, kā sveicinājums dziedātājiem.

30. augusta rīts ausa un līdz ar viņu pienāca īstie svētki, īstais svētku brīdis. Svētku viesi un vēl daži dziedātāji nāca ar katru dzelzceļa vilcienu gan iz Kurzemes, gan Vidzemes, un citkārt klusajās Jelgavas karogiem izpušķotajās ielās bija manāma neparasta kustība. Redzot ļaužu pulkus gan uz ielām, gan biedrības dārzā, ievērojot svētku viesu sirsnīgo un jautro satiksmi izrīkojuma vietā, it neviļus bija jāatgādina 3. Vispārēgo dzied. svētkus: tādi svētki Jelgavā vēl nebija piedzīvoti.

Pulkstens 2 plašā zāle publikas pārpildīta, dziedātāji nostājušies uz tribīnes — pienācis īstais svētku brīdis, koncerts. Vareni, sirdi cildinoši valsts himna plūda pār dziedātāju lūpām, 40 vīru liela orķestŗa pabalstīta, Jurjanu Andreja vadībā; nerimstoši atskanēja urrā saucieni un himnu 2 reizes atkārtoja. Pieminējuši Zemes Tēvu sirsnīgā aizlūgumā, dziedātāji nepiemirsa arī mūsu tēvu zemes, un klausītājus līdz sirds dibenam aizgrāba Jurjanu Andreja ‚Dievs, dod mūsu tēvu zemei', ar orķestri un komponista vadībā. Tālākā koncerta gājienā tā jauktais, kā arī vīru koris pilnam pierādīja, ka latvieši ir dziedātāju tauta. Bet koncerta diženums un dziedātāju spējas liecība bija uzglabāti koncerta beigām. Kas lai apraksta to iespaidu, kādu klausītājs sajuta, Vīgneru Ernsta ‚Trimpulai' un Gļinkas operas ‚Žižņ za Caŗa' finālam atskanot! Kā vētra uz senāk mierīga ūdens spoguļa saceļ lielus viļņus, tā šo dziesmu skaņas iekustināja visu klausītāju sirdis un jūtas, kuŗas pēc īsa, klusa starpbrīža atrada atbalsu nerimstošā aplausā, kas ‚kā bangas krāca'. Un atkal uz publikas patmīlīgo pateicību dziedātājiem un viņu vadoņiem Jurjanu Andrejam bija jāatkārto „Trimpula' vienu un finmāls divas reizes. Domājām, ka dziedātāji, kā arī viņu vadoņi ar priecīgu sirdi un pelnītu lepnumu atstāja tribīni, uz kuŗas tik daudz sirdis bija valdzinājuši svētajām dziesmu skaņām.

Kā goda viesi uz koncertu bija atnākuši Kurzemes gubernātors, kambarkungs Sverbējevs un citi ievērojami valsts amata vīri.

Svētki nobeidzās ar teātŗa izrādi ‚Sādžu dakteris', uguņošanu un balli.

Un tagad: svētki nosvinēti, dziesmu skaņas apklusušas, rosīgā dzīve pa Jelgavas ielām beigusies — Jelgava ir atkal vecā Jelgava. Bet svētku iespaidu tik tagad sākam īsti sajust, viņu nozīmi tik tagad pareizi apsvērt.

Dziesmās latvieši atraduši apmierināšanu grūtos laikos, dziesmās viņi baudīja prieka brīžus, dziesmās viņus pavadīja pie katra darba. Dziedot dzima, dziedot auga un dziedot mūžu pavadīja — tā tautas dziesma stāsta. Brīvībai uzzeļot, latvieši viņu dziesmās cildināja un dziesmās viņi grib arī brīvības *rīta* pieminu svinēt. Dziesmas arī šoreiz netik vien dziedātājus, bet arī klausītājus pulcināja uz tautas svētkiem no Latvijas malu malām. Kā citkārt Līgas svētkos draugs ar draugu satikās, jaunu draudzību slēdza, ienaidu beidza, jauneklis ar zeltenīti satikās, redzējās, tā mūsu laikos vispārīgie dziedātāju svētki un 30. augusts pulcina tautas dēlus un tautas meitas. Vai šie svētki neatstāj labu iespaidu uz visu tautu! Te draudzīgi satiekoties pārrunājām savas dzīves vajadzības, te mums rodas sacensība vienā un otrā ziņā, un kur sacensība, tur arī pienākumi. Te zeltenīte noskatās, kā viņas tautas māsa darinājusi savu svētku (tautas) rotu, viņa cenšas ļauno atmest, bet labo paturēt; te noklausās

(Turpinājums 17. lp.)

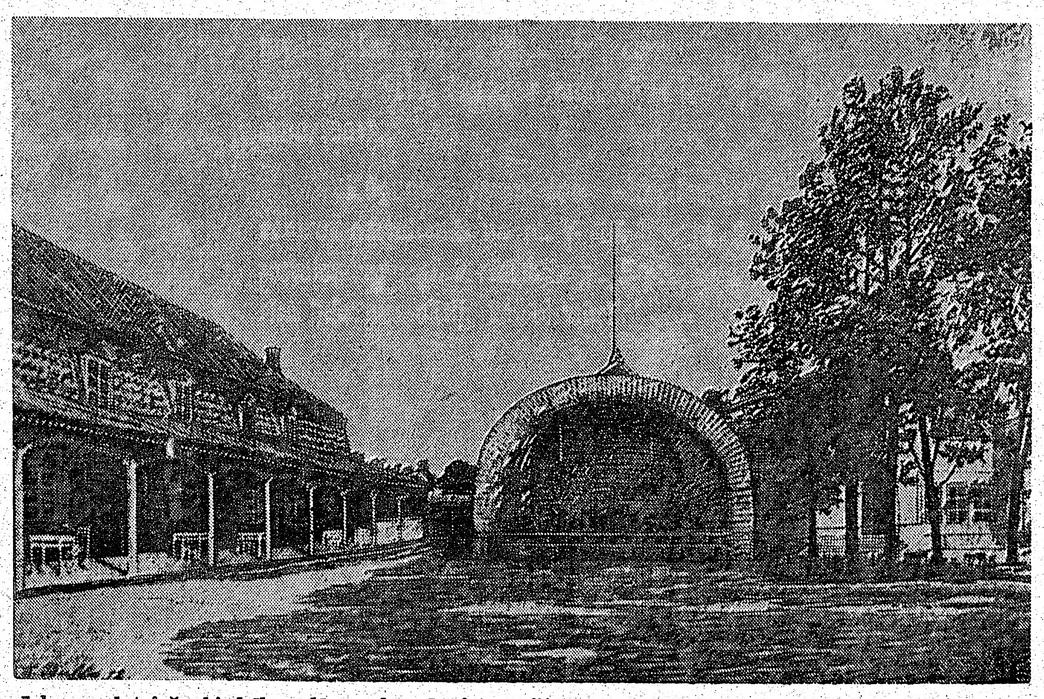

Jelgavas latviešu biedrības dārzs, ko pēc fotografijas zīmējis K. Buš̄s un gravējis M. Buš̄s.

Baltiešu pavalstniecības jautājums Zviedrijā

Zviedrija vēlas tādu pašu baltiešu nokārtojumu, kādu pavalstniecības jautājumā panākusi Kanada jau 1967. gadā

Zviedru laikrakstā Goteborgs Posten parlamenta (rigsdaga) loceklis D. Virmarks (lib) raksta:

— Pad. savienība Zviedrijā esošos baltiešus uzskata par saviem pavalstniekiem, lai gan tie ieguvuši zviedru pavalstniecību. Arī viņu Zviedrijā dzimušie bērni pēc Pad. savienības ieskata ir padomijas pavalstnieki. Sakarā ar to, ka Zviedrija atzinusi Baltijas valstu iekaŗošanu no Pad. savienības, arī zviedru iestādes uzskata baltiešus par padomijas pavalstniekiem.

Paši baltieši neatzīst, ka viņi būtu padomijas pavalstnieki un par tādiem arī nevēlās būt. To 1966. gadā 7.550 baltieši arī apstiprināja kādā iesniegumā zviedru valsts ministram.

Š. g. pavasarī deputāts Hamrīns kādā iesniegumā riksdagam norādīja uz neērtībām kādas sagādā dubultā pavalstniecība un uz ko norāda arī Ieceļotāju birojs vēstulē pie pavalstniecības piešķiršanas:

„Ieceļotāju birojs atzīst par svarīgu norādīt, ka jūs joprojām esat arī Pad. savienības pavalstnieks. Zviedru iestādes nevar garantēt jums aizsardzību ārpus Zviedrijas tik ilgi, kamēr jums ir Pad. savienības pavalstniecība". — Neapstrīdami skaidrs atzinums, mazmierinošs saņēmējam.

Grūtības galvenokārt ir apmeklējot Pad. savienību vai tās kontrolētās zemes. Līdz šim gan nav gadījuma, kad baltieši būtu aizturēti. Bet ir gadījumi, kur zviedru pavalstnieki ir aizturēti citās Austrumeiropas zemēs.

Ir pilnīgi dabiski, ka baltieši negrib sekot mūsu tā laika ārlietu ministra T. Nilsona norādījumam 1966. gadā — griezties pie Augstākās padomes prezīdija ar lūgumu atbrīvot no Pad. savienības pavalstniecības. Pretestība šim ieteikumam bija liela, jo tas nozīmētu atzīt padomju pavalstniecību.

Grūtības un nedrošība ar dubulto pavalstniecību saprotamā kārtā satrauc daudzus baltiešus Zviedrijā. Situācijā arī no zviedru iestāžu viedokļa nav apmierinoša. Zviedrijas principiālais viedoklis izteikts ar 1963. gada Eiropas padomes konvencijas apstiprināšanu. Rīksdags savā lēmumā uzsvēra konvencijas pamatdomu, ka personas, kas uz savu vēlēšanos kļuvušas kādas valsts pavalstnieks, zaudē savu agrāko pavalstniecību.

Šī pavasaŗa riksdagā trīs pilsoniskās partijas prasīja, lai Zviedrija diplomātiskā ceļā panāk vienošanos ar Pad. savienību atbilstošu šim pamatprincipam. Tas dotu iespēju agrākiem Pad. savienības pavalstniekiem un viņu bērniem pēc zviedru pavalstniecības iegūšanas automātiski atbrīvoties no savas Pad. savienības pavalstniecības.

Pārsteidzoši, sociāldemokrati nostājās pret šo pilsonisko partiju prasību un ar komūnistu palīdzību to noraidīja. Noraidošo nostāju motivēja ar ministra Lidbūma 1972. gadā riksdagā sniegto paskaidrojumu, ka nav neviena gadījuma, kur Pad. savienība būtu noslēgusi pavalstniecības līgumu ar kādu nekomūnistisku valsti. Šai gadījumā Lidbūms arī neslēpa, ka „izredzes uz divpusīgu līgumu ar Pad. savienību ir ļoti mazas un ka problēma ar laiku pazudīšot pati no sevis.

Riksdags nav arī informēts par kādu iniciatīvu no valdības puses šīs problēmas nokārtošanai. Tādēļ noteiktas vēlēšanās izteikšana no riksdaga puses būtu vietā. Sociāldemokratu viedoklis ir pilnīgi pretējs. Kā O. Geransons izteicās: „būtu labāk ja riksdags tik daudz par to nediskutētu".

Tātad, ievērojot padomijas reakciju, būtu labāk šo jautājumu atklāti nediskutēt. Bet pie kāda rezultāta līdzšinējā klusēšanas diplomātija ir novedusi? Vai valdība šo jautājumu nopietni pacēlusi sarunās ar padomiju? Spriežot no Lidbūma pag. gada paskaidrojuma, atbilde ir negātīva.

Ne no kāda viedokļa nav attaisnojama Zviedrijas apmierināšanās ar pašreizējo situāciju. Kaut arī tas varbūt skaŗ tikai niecīgu daļu, būtu tomēr zviedru valdībai visādā veidā jāaizstāv savu pavalstnieku intereses. Skārto skaits ir liels — apm. 40.000 personas. Sakarā ar atsevišķo grupu lielo tendenci uz savstarpēju ģimenes dzīves nodibināšanu, problēma paliks arī vairākās paaudzēs. Tādēļ beigu slēdziens ir skaidrs — Zviedrija nedrīkst atturēties no šī jautājuma pacelšanas diplomātiskā ceļā.

Šai sakarā uzmundrinoša ir notu apmaiņa Kanadas un Pad. savienības starpā 1967. gadā. Pretēji ministra Lidbūma apgalvojumam, tā pierādīja, ka ir tomēr iespējams arī nekomūnistiskai zemei panākt vienošanos ar Pad. savienību. Šai gadījumā abas valdības apņēmās apmeklētājiem ar padomju resp. Kanadas pasi neliegt atstāt zemi vienīgi aiz tā iemesla, ka viņa pavalstniecību no šīm zemēm tiek iztulkota dažādi. Kamdēļ šodien, 6 gadus vēlāk, arī Zviedrijai nav iespējams panākt pieņemamu atrisinājumu? — Nobeidz savu gaŗo rakstu zviedru parlamenta loceklis D. Virmarks.

—s.

Bez illūzijām

(Turpinājums no 2. lp.)

Zem pacifisma saukļiem un šķietamības Pad. savienība vienmēr slēpusi savas agresīvās tieksmes un cenšanos iznīcināt visas iekārtas, kuŗas nav rada komūnismam.

Tirdzniecisko darījumu secībā it kā panāktā sadarbība — koeksistence vēl plašākos apmēros, kā tas bijis līdz šim, nokāvusi kādas cerības un ticību, kas sāp miljoniem vergu. Savienotās Valstis līdz šim bija vai vienīgā bāka verdzības un terrora tumsā tautām un valstīm, kas kritušas par upuri Pad. savienības agresijai. Kaut arī apspiesto tautu jautājums nekad nav bijis ar pirmās šķiras nozīmi, šodien tas nolikts uz ledus un neviens rietumu demokratiskās valstīs negrib tam pieskarties, lai nesatrakotu tirgus partneri un nesagrautu plaši pasāktos darījumus.

Gan dzirdam liecinājumus, ka par katru cenu jāsaglabā miers. Bet vai to darot uz citu tautu brīvības un neatkarības lēses, miera meklētāji paši sevi nenostāda apsūdzamu likuma pārkāpēju lomā?

Komūnisma apspiestās tautas šodien raugas nākotnē ar ļoti mazām cerībām un tām nav ilūziju par skaudro reālitāti.

Kā gan viss izmainījies, kā pārtapuši un lauzti solījumi arī no rietumvalstu puses! Kā pārveidojusies valstsvīru domāšana, kuŗi kādreiz reprezentēja striktu nostāju pret komūnismu!

Lieti atcerēties nelaimīgās Ungārijas likteni, par ko šodien ir gluži citādi ieskati nekā toreiz, kad austrumu agresors slepkavoja jaunos ungārus ar savām tanku masām Budapeštas ielās. Rietumu pasaules brīvās valstis toreiz uzvandīja protestu vētru, kaut tā nekā reāla neizsauca ungāru likteņa atvieglošanai. Tās bija tikai platoniskas līdzjūtības asaras. Nekas vairāk.

Šodien Ungārijas liktenī redzam daudz asākas kontūras, vēl smagāku tās cerības iedragāšanu resp. militāro spēku reducēšanu Eiropā, kur daudzas valstis nospiestas ceļos ar sarkanarmijas masām, to skaitā arī Ungārija, pēdējai netika piešķirtas lēmēja tiesības, bet gan pieļāva tai maznozīmīgo novērotāja lomu. Tā Ungāriju izstūma no līdzrunāšanas par savu likteni. Šo aktu pieprasīja Pad. savienība un tās atbalstītāju valstu skaitā, diemžēl, bija arī Savienotās Valstis.

Ko gan varam sagaidīt apspiesto likteņa labā, ja tie, kuŗi līdz šim it kā noturēja cerības nelaimīgo tautu sirdīs, tagad pārsviežas uz pretējo nometni?

Būs; laikam, taisnība tam latviešu bēglim, kas jau 1945. gada pavasarī, Vācijas nometnē, paredzēja, ka agrāk vai vēlāk plaisa un pretišķības starp kādreiz asi izteiktām divām ideoloģijām izlīdzināsies, tā aprokot nelaimīgo un verdzināto miljonu cerības.

Vai šodien mēs jau nestāvam šīs skaudrās reālitātes ēnā?

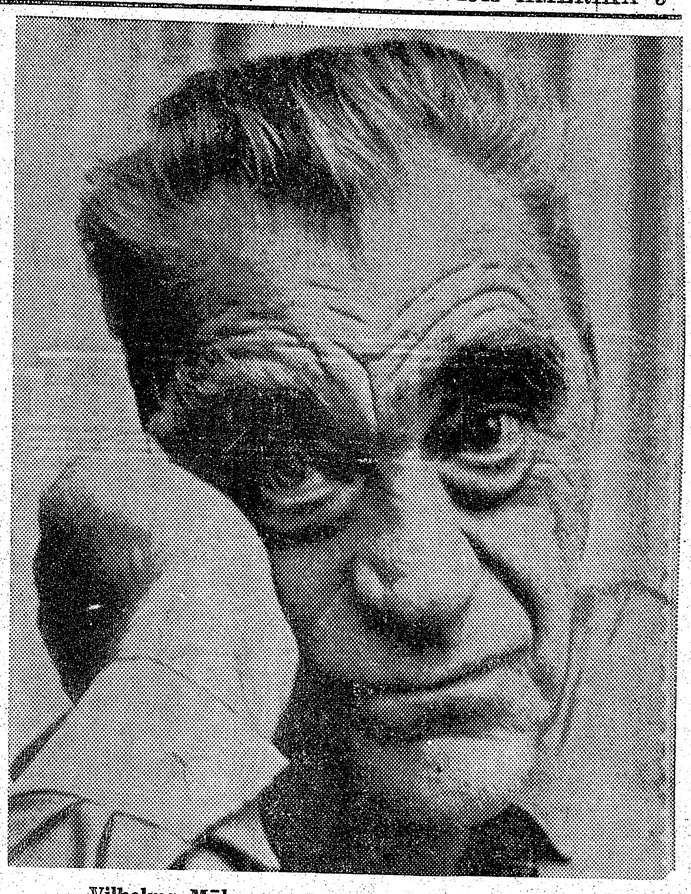

Vilhelms Mūbergs (1898. — 1973.)

Uz sarkano . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

Vēsturnieki izceļošanas tematu bija aplūkojuši maz.

Tad „lietai" pieskārās Vilhelms Mūbergs, desmit gadu laikā uzrakstīdams savu romānu par izceļotājiem (pabeigtā veidā 1962. g.). Tā ir tetroloģija, kuŗā ietelp romāni Utvandrarna (Izceļotāji, 1949. g.), Invandrarna (Ieceļotāji, 1952. g.), Nybyggarna (Līdumnieki, 1956. g.) un Sista brevet till Sverige (Beidzamā vēstule uz Zviedriju, 1959. g.). Romānus latviski tulkojuši Jānis Zanders un Kārlis Dziļleja, un tos izdevis Grāmatu Draugs). Tie pieejami arī angļu un daudzās citās valodās un Jāna Troela režijā filmēti „divcēlienu" gaŗā filmā.

Romāns par izceļotājiem ir dokumentos un vides studijās pamatots prozas darbs, kuŗa centrā ir uzņēmīgais, darbīgais Smolandes zemnieks Kārlis Oskars un viņa Kristīne. Ap viņu dzīves resp. izceļošanas stāstu savijušies citu likteņi, un viss kopā izgaismo to patieso ainu, kas saistās ar viena miljona zviedru izceļošanu uz Ameriku: tā nebija laimes un vieglas dzīves meklēšana, kas viņus dzina projām, bet izmisums. Nabadzība Zviedrijā bija pieņēmusies tādos apmēros, ka cita ceļa neatlika. Šie zviedri savā ziņā, bija politiskie bēgļi, izceļošana — sava veida protests. Un — patvēruma zemē nonākuši — viņi joprojām, kā Kristīne, gara acīm kavējās vietās, kur „vakari pavasaŗos ir gaŗi un gaiši", savā ziemeļzemē.

Tēlojot šos cilvēkus, Mūbergs vēlējās būt patiess, tik patiess, ka viņš tiem nevēlējās nolaupīt ne viņu sāpes un cerības, ne arī viņu robusto, laucinieciško valodu. Tieši pēdējās dēļ, pirmām grāmatām iznākot, Mūbergam nācās piedzīvot „sabiedrības sašutumu" par lietotiem „nesmukiem vārdiem". Kādā vietā Smolandē Mūberga grāmatas pat svinīgi sadedzināja kamīnā, dedzinātājiem dziedot Zviedrijas valsts himnu . . .

Pie pašiem labākajiem Mūberga prozas darbiem pieskaitāms viņa 1967. gadā izdotais romāns Förrädarland (Nodevēju zeme), kas ir arī beidzamais romāns, ko Mūbergs uzrakstīja. Tas ir vēsturisks romāns par Mūberga dzimto Smolandi 16. g.s., kad puse tās piederēja Dānijas karalim, otra puse — zviedriem. Neskaitāmos kaŗos robeža brīžiem pabīdījās uz vienu, brīžiem — uz otru pusi. Dažus gadus smolandieši pabija zviedri, tad atkal dažus — dāņi. Viņiem pašiem neviens neprasīja, kas viņi grib būt.

„Bet līduma līdēji šajā zemē, kas kļuva par divi zemēm, bija vienas un tās pašas ciltmes un rada", raksta Mūbergs romānā, kuŗā izcila vieta ierādīta kādam gaŗam granīta bluķim tā strauta vidū, kas ilgu laiku ir līgumos nosacītā robeža starp dāņu zviedru karaļvarām. Kamēr uzraugi neredz, uz šī akmens tiekas mīlētāji un kaimiņi. Akmens ir vieta, kur cilvēku attieksmes iegūst viņu pašu nosacīto nokrāsu un nozīmi, bet tas atrodas — nevienam nepiederošā zemē, tieši uz robežas starp divām varmācīgām varām.

Ir daudzkārt zīlēts, vai šis akmens nozīmējot Berlīnes mūri vai kādas citas mākslīgas, varu novilktas robežas. Mūbergs nekomentēja, nepaskaidroja. Tāpat kā 1941. g. romāns Jāj šonakt!, arī Nodevēju zeme bija vēsturisks romāns, kuŗā salasām Mūberga testamentu: Vēsturei, vēsturniekiem ir nelaba tieksme aizmirst tos, no kā vēsture veidojas pašos pamatos — vienkāršos, ikdienišķos cilvēkus. Sarkanais granīts nevienam nepiederošā zemē ir vieta, kur satiekas tie, kuŗu rokas, kājas un domas kustas, pašu vadītas, ne karaļu vai tautas komisāru nosacītas, kuŗu acis redz vienkāršo, tiešo īstenību.

Šiem cilvēkiem piederēja Vilhelma Mūberga sirds un rakstnieka un debatētāja mūžs.

Trešdien, 8. augustā, šim mūžam pielikts punkts. Lielais darbs Mana zviedru vēsture palicis nepabeigts, to rakstnieks iesāka priekš dažiem gadiem, lai rakstītu par tiem, „ko vēsture aizmirsusi". Un viņa kritizētāja pēdējais lielais „skandals" priekš pāris gadiem arī attiecās uz vienu, ko „vēsturei" it kā būtu jāaizmirst: Aleksandru Solžeņicinu. Toreiz, televīzijas raidījumā, Mūbergs visas nācijas priekšā vārda tiešā nozīmē izlamāja Olofu Palmi par to, kā Zviedrijas valdība apgājusies ar Nobela prēmijas laureātu. Vilhelmam Mūbergam bija laime būt tajā pusē no sarkanā akmens, kur cilvēkiem ir tiesības un atļauts kritizēt valsts vadību, tāpēc viņš jo asāk izjuta, kā ir tur, kur tas nav iespējams. Bet viņš zināja arī, ka šādi akmeņi, kur tikties nevienam nepiederošā zemē, ir nepieciešami vienmēr un visur. Tie ir tie, kas atšķir varas un vieno cilvēkus.

Jādomā, tādu akmeni Vilhelms Mūbergs meklēs arī aizsaulē, ir jau ceļā uz to, kaut aizsaules dzīvei neticēja, ticēja tikai dzīvībai kā pašam augstākam, kas dots un kas jārespektē vairāk par visu.

Gunars Irbe

★ Džekijs Glīsons — amerikāņu televīzijas dižkomiķis šoruden atkal sāks savu darbošanos CBS sabiedrībā, ar ko komiķi saista 100.000 dolaru kontrakts gadā, vai viņš nodarbināts vai ne. Bet šogad kontrakts arī izbeidzas. Pēc dažu gadu atpūtas un 40 mārciņu svara zaudēšanas šoruden ir atkal paredzamas 1 stundu gaŗās Džekija Glīsona trupas uzstāšanās.

Apspiesto tautu demonstrācijā pret sarkanarmiešu ansambļa viesošanos Kanadas nacionālā izstādē Toronto 21. augustā piedalījās arī latviešu jaunieši. Augšējā attēlā kopējais brauciens motorkādē. Foto: J. Liģers

Ciņa Rīgā nav vēl beigusies

DĀNIELS BRŪVERIS GAN PĀRTRAUCIS BADA STREIKU, BET APŅĒMIES TO ATKAL ATSĀKT UN CIŅU TURPINĀT, KAMĒR IEGŪS IZCEĻOŠANAS ATĻAUJU PIE SIEVAS RIETUMVĀCIJĀ

Jau jūlija beigās Rietumvācijā kļuva zināms, ka Rīgā uzsācis bada streiku 28 gadus vecais Dāniels Brūveris, lai protestētu pret brīvības ierobežošanu un panāktu vīzas iegūšanu izceļošanai pie sievas uz Rietumvāciju. Viņš bada streiku iesācis jau 21. jūlijā. Tagad Rietumvācijā saņemta ziņa, ka Dāniels Brūveris pēc trīsdesmit dienām streiku 19. augustā pārtraucis, būdams pilnīgi novājējis un nespēcīgs. Pēc spēku atgūšanas viņš atkal badošanos turpinās, lai beidzot izceļošanas vīzu iegūtu.

Notikums ir traģisks stāsts, kas liecina par divu latviešu jauniešu drāmatisko cīņu par ģimenes tiesībām, bet kuŗas padomju vara, kas visur daudzina cilvēcību, rupji ignorē. Iesākums tam ir 17. janvārī Rīgā, kur Dāniels Brūveris apprecējis 22 g. veco Minsteres latviešu ģimnazijas apsolventi Rudīti Kļaviņu, kas no Rietumvācijas īslaicīgi apmeklējusi Rīgu. Viņas vecāki devušies bēgļu gaitās 1944. gadā no savas mājvietas Pārdaugavā, Rīgā. Pašlaik Rudīte studē valodas Heidelbergas universitātē.

Pēc Dāniela Brūveŗa bada streika pārtraukšanas Rudīte Bonnā cīņu tomēr turpina. Viņa katru dienu demonstrē pie Pad. savienības sūtniecības ar plakātu, nepārtraukti prasot vīra izlaišanu. Demonstrēšanu Rudīte Brūvere pārtrauca tikai īsu laiku, jo sūtniecības darbinieki viņai solīja atbildi līdz 7. augustam. Kad nekādu konkrētu atbildi nesaņēma, vienīgi mierinājumu, lai gaida, viņa turpina demonstrēt. Sūtniecības darbinieki gan viņu brīdināja, ka šāda demonstrēšana vīra izceļošanu nepaātrina, bet gan tikai kavē, R. Brūvere tomēr no šāda veida sevis atgādināšanas neatteicās.

Beidzot sūtniecības darbinieki viņai piedāvāja vīzu iebraukšanai Latvijā uz trim mēnešiem. Pēc visu iespēju apsvēršanas R. Brūvere no došanās uz Rīgu atteicās, jo domā, ka no šīs puses vīra izceļošanas atļaujas dabūšanas iespējas vairāk veicinās, nekā uzturoties Rīgā.

Bada streika laikā Dāniela Brūveŗa spēki bija tik lielā mērā sarukuši, ka viņš vairs nespēja piecelties no gultas, visu laiku Rīgā atrodoties savā dzīvoklī un atsakoties pieņemt barību, vienīgi malku ūdens.

—ls—

Gaŗezera grāmatu klēts

Kad sāka vākt latviešu grāmatas Gaŗezera vidusskolēnu vajadzībām, iniciātorus galvenokārt nodarbināja tikai viena doma — vai būs atsaucība, vai varēsim iegūt tik daudz grāmatu, kas kaut minimāli varētu apmierināt vidusskolas audzēkņu vajadzības. No tā laika pagājuši 3 gadi. Šīs vasaras sākumā Gaŗezera vidusskolas birojā bija pilni plaukti grāmatu, no grīdas līdz griestiem. Priekštelpu gaitenī saliktie plaukti aizsprostoja piekļūšanu citām apdzīvotām istabām, grāmatu kastes atradās birojā zem galda un katrā brīvajā vietā uz grīdas, Grāmatu ziedojumi prasīja pie tām arī darbu — vajadzēja izšķiŗot, sakārtot un katalogizēt. Vasarā skolas laikā, pie šī darba strādāja bibliotēkārs A. Baumanis no Detroitas, bet visu pārējo laiku grāmatu saņemšanu, novietošanu un saraksti kārtoja grāmatu klēts pārzinis V. Miķelsons. Lai gan krātuvē lietojamas vairāk tūkstoš derīgu grāmatu (apmēram tūkstotis bojātu un labojamu), vēl daudzas trūkst vai vajadzīgas vairākos eksemplāros: Adamoviča Vidzemes baznīca un latviešu zemnieks, Akmentiņa Amerikas latvieši, Glika Bībele, Ģērmaņa Latviešu tautas piedzīvojumi, Latviešu literatūras darbinieki, Latviešu literatūras kritika, Latvju enciklopēdija, Strauberga Latviešu tautas mīklas, Zeiferta Latv. rakstniecības vēsture, Vecā un jaunā derība un t.t. Grāmatu klētij pašreiz nav līdzekļu šādu grāmatu iegādei, tātad atliek atkal lūgt sabiedrību: ziedot grāmatas vai līdzekļus to iegādei.

Ja pagājušā gadā lasītāji vidusskolā un nometnē lietojuši turpat 1600 grāmatu, tas vēlreiz apliecina, cik grāmatas nepieciešamas. Pēc jaunās vidusskolas abu spārnu izbūves nav vairs problēmu par telpām, bet ir vienīgi jautājums par telpu izbūvi un iekārtošanu bibliotēkas vajadzībām. Pagājušā Gaŗezera padomes sēdē plānotās telpas vidusskolas pagraba stāvā tika atzītas par grāmatu glabāšanai nepiemērotām, tādēļ grāmatu klēts iekārtojama vecajā vidusskolā, līdzās tautas mākslas krātuvei, kas labi papildinātu viena otru, izveidojot šo ēkas daļu par mākslas un kultūras novietni. Lai minētos nodomus īstenotu, vajadzīgs pāri par 4000 dol.

„Atsevišķu labvēļu Gaŗezeram nekad nav trūcis, bet mums gribas ticēt, ka Latviešu Fondam iesniegtais lūgums atbalstīt grāmatu klēts iekārtošanu nepaliks bez ievērības," savu optimistisko noskaņojumu izsaka valdes priekšsēdis N. Riekstiņš.

V. Bokis

APTAUJA PAR MŪSU KULTŪRAS VĒRTĪBU KRĀTUVI

Daudzo projektu vidū, kas Latviešu fondā gaida uz gadskārtējo piešķīrumu šoruden, ir Gaŗezera padomes lūgums pēc 3.900 dol. lasītavas un bibliotēkas iekārtošanai. Tas izraisa pieņēmumu, ka Gaŗezera vadībai varētu būt tālejoši plāni. Tā mākslas vēsturnieks un grāmatu iekārtotājs Ojārs Jēgens secina: „Ja jau pieprasīti turpat 4000 dol., droši vien ir plānots kas vairāk. Tikai jautājums, vai tieši Gaŗezerā būtu jāatrodas šādam archīvam un kultūras vērtību krātuvei? Savā laikā bija runa par dokumentācijas archīva iekārtošanu Vašingtonā, tad tas apklusa. Starplaikā daļa dokumentu un arī kultūras vērtības nodotas Hūvera institūtam Stanfordā. Lai rosinātu šādas krātuves radīšanu Gaŗezerā, būtu jāzina, vai kaut kas nav plānots arī citur."

ALA izglītības nozares vadītājs Uldis Inveiss ilgus gadus ik vasaru darbojies Gaŗezerā, gan nometnē, gan vidusskolā. Viņš saredz nevien lasītavas iekārtošanas nepieciešamību, bet arī iespēju ap to veidot ko vairāk: „Vidusskolēnu vajadzībām iekārtota lasītavas telpa ir ļoti nepieciešama. Līdz šim esam iztikuši ar ļoti provizorisku iekārtojumu. Jācer, ka tuvākā nākotnē būs iespējams rast financiālu atbalstu, kas ļautu iecerēto projektu īstenot. Bibliotēka Gaŗezera latviešu vidusskolā varētu būt labs sākums mirušo latviešu rakstnieku nepublicēto darbu un materiālu krātuvei - mūzejam. Līdz šim tie nevēlami izkaisīti pa pagaidu novietnēm dažādās latviešu mītņu pilsētās. Tātad bibliotēkas iekārtošana varētu būt nozīmīga plašākā apjomā."

Tiesa, pirms vairākiem gadiem Gaŗezera padome domājusi pat par īpašas celtnes iekārtošanu archīva - krātuves vajadzībām. Gaŗezera izbūves skicēs tās vieta pat iezīmēta — otrpus meža ceļam no vidusskolas un nosaukta par kultūras centru. „Pēc tam kad gaidu un skautu organizācija nāca ar ierosinājumu, izveidot Gaŗezerā Voldemāra Klētnieka archīvu, Gaŗezera padome uzņēmās iniciātīvu, rakstīja ALA valdei un LELDAA vadībai par kopēja centrāla archīva iekārtošanu Gaŗezerā," stāsta Gaŗezera padomes loceklis māc. Vilis Vārsbergs, „taču mēs nesaņēmām atbildes, un lieta vienkārši apsika."

Jaunās paaudzes mākslinieks Gvido Augusts daudz interesējies par latviešu mākslas darbu un kultūras vērtību likteņiem;

(Turpinājums 14. lp.)

Kā jau iepriekš ziņojām, celsies vilnas un ādas cenas visā pasaulē. Ar jauna kataloga iznākšanu ap. 15. sept. arī mēs būsim spiesti paaugstināt cenas šiem ražojumiem.
Tā kā mums vēl ir atlikušies nelieli krājumi, tad varam tos (līdz to izbeigšanai) piedāvāt jums — par sevišķi izdevīgu cenu. Lai atvieglotu jums evt. saiņa sastādīšanu, še daži priekšlikumi:

I **2,75 m d. mēteļa - kostīma drāna, 3,25 m k. uzvalka drāna, 2 m crimplene-jersey (160 cm pl.) vai 2,50 m 100% vilnas drāna, 4 m vasaras kleitas drāna (nailona, terilena, žoržeta vai kokvilnas)**
Cena, visas nodevas ieskaitot US$ 100.-

II **2,5 m kostīma drāna, 1 sabīdāms lietus sargs, dāmām vai kungiem, 1 nailona lietus mētelis**
Cena, visas nodevas ieskaitot US$ 50.-

III **1 māksl. ādas jaka ar siltu oderi, dāmu vai kungu, - polokrekls, dāmu vai kungu, 1 sabīdāms lietussargs.**
Cena, visas nodevas ieskaitot US$ 50.-

IMANTA PARCEL SERVICE
MOSEKAERET 6, 2880 BAGSVAERD, DENMARK

Jauna adrese
A. PLAMPES
Dziesmu kamoliņš $3.00
Rotaļas ar dziedāšanu $2.00
5 Stag Hill Drive, Apt. 104,
Toronto, Ont., Canada
M4B 1K7

Nujorkas latviešu ev. lut. draudzei vajadzīgs
NAMZINIS (pensionārs)
Salas īpašumā, Longailendā.
Atlīdzība naudā, brīvs dzīvoklis, garāža.
INFORMĀCIJA:
I. Bērziņš, 555 Madison Ave.,
Brentwood, N.Y. USA, 11717,
tel. (516) 273-2127
I. Pecholcs, 42 E. Lake Dr.,
Amityville, N.Y., 11701, USA.,
tel. (516) MY 1-4016.

Pasūtiniet tagad SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz LATVIJU

Tagad labāku nekā jebkad agrāk

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

INTERTRADE EXPRESS CORP.

var jums piesūtīt par šādiem darījumiem paraugus.
Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.80

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU. Jūs varat sūtīt katru summu ko vēlaties.

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	**$3812.00**
Jaunais, uzlabotais (Export Model)	
Zhiguli Vaz 2103	**$4392.00**
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	**$4197.50**
Moskvitch 412 IE	**$3862.00**
Moskvitch 408 IE	**$3551.00**
Zaporochets Zaz 968	**$2435.-**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 24 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas specializējusies jau 24 gadus dāvanu sūtīšanā uz

Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

Eduards Freimanis

Divas pasaules

(Nobeigums)

„Atnesi viņai puķes?"

„Jā — pašas dēstītās —"

„Es neesmu tik uzmanīgs —"

„Kā tā?"

„— Vajadzēja atnest tēvam vārpas no kviešu statiņiem. Tēvam vārpas patika labāk nekā puķes —"

„Nebēdā — tēvs sapratīs."

„Varbūt viņš aizgājis tālos ciemos? Nē, viņš ir tepat — nupat vēl pļāpājām —"

„Diezin vai patika manis pienākšana ? —"

„Kāpēc ne?"

„Gribēja būt ar dēlu vien."

„Nieki! Viņš tevi pazīst!"

„Ņem šos ziedus viņa kapam. Kad pārnāks nakti pārgulēt, būs priecīgs —"

„Vai tēvs šeit atgriežas vakaros? Kāpēc lai dvēsele piesietos pie kapa naktsmiera dēļ?"

„Jā, dvēselēm pieder visas pasaules miers —" domas tev klusināja balsi — „bezgalīgs miers — visur, un ar visiem."

„Dzīvie ir vientiesīgi, meklēdami dvēseles pie krustiem. Tās atgriežas pie saviem kamīniem, dzīvo kopā ar mīļajiem."

Paņēmu māla podu, no kuŗa tēvs senāk bija skābputru strēbis, bet kas tagad bija kļuvis par puķu vāzi pie krusta. Aka piepildīja trauku, puķes veldzējās, bet vīta. Nāves agonijā to smarža kļuva jo saldeka.

„Kāpēc uz kapiem nāci," tu atsāki, „ja netici, ka dvēseles šeit dzīvo?"

„Kāpēc ej baznīcā? Vai tici, ka Dievs dzīvo pie altāŗa?"

„Dievam mājas visur — arī baznīcā."

„Tad arī viņu lūgt var visur. Kāpēc jāceļ baznīcas?"

„Kārtības dēļ. Cilvēks ir liela skudra — organizācijas dzīvnieks."

„Organizācijas lops gan. Katrai tavai dienai jābūt pareizi piegrieztai, ielogotai, iesaiņotai. Katrai tavai domai, katram tavam vārdam kā pogai jāgūt nozīmētajā plauktā. Pat Dievu un dvēseles gribam apzīmogot, iegrāmatot — turēt pie ķēdītēm pareizās vietās.

„Gunti — par Dievu tā nerunā —"

„Ja Dievs ir Dievs, tad Viņš mani sapratīs un man piedos. Dievs grib godīgu valodu —"

„Tevī, Gunti, aizmeties tārps — ironijas kāpurs. Grauž. Ja neizrausi, tas raksies dziļāk, dziļāk, līdz izraut vairs nevarēsi."

„Tikai vientiešus tas tārps neaiztiek."

„Tātad esmu vientiese?"

„Arī tevi tas tārps apsēdīs! Tu tikai to nemani — nē, tu savu slimību slēp — noliedzi!"

„Gunti, vai tu par soģi taisies?"

„Nenosodu ne tevi, ne citus. Mūsu domas ir mūsu debesis un mūsu elle, mūsu brīvība un mūsu cietums."

„Nav elle un cietums, ja domās paturam Dievu. Viņš mūs apskaidro ar savu debesu zilumu, un tāpēc varam palikt brīvi. Dievs mums devis brīvību gara valstībā."

„Neesam viss brīvi — ne dzīvē, ne attieksmēs pret Dievu. Kopš akmens laikmeta cilvēks cēlis žogus. Nu tā pieradis pie tiem, ka uz pāri lēkšanu to satracina tikai bads, asinis vai mīlestība. Pat Dievam un senču dvēselēm nedodam tās brīvības, kas tām pienāktos."

„Nu tavi vārdi lec pār žogiem mākoņos!" tu smējies.

„Lai lec! Šī doma man izdomāta."

„Dzīvais nespēj ierobežot Dievu un dvēseles aizlaikā!"

„Protams, ka nespēj!"

„Kāda jēga tad tā runāt?"

„Jēdzīga runāšana ir sklandu pienešana žogiem!"

„Ačgārna mēļošana ir žogu nojaukšana? Dūkstī dziļāk brienot, tu sausumā netiksi!"

„Cits pakāpsies uz maniem kauliem."

„Tu neesi tik liels, Gunti — uz taviem kauliem nepakāpsies."

„Vienalga."

„Neizniekošu dienu — kā gārnis purvā vardes lasīdams."

„Nedodam brīvības ne miesai, ne dvēselei — pat ne zemes laikā, kad tās kopā sasietas. Domāt pārdroši par aizmūžu un mūžības augstāko simbolu — Dievu? Labāk cepam kartupeļus savu ikdienu pelnos; raudzējam skābputru uz vienaldzības mūriša.' '

„Tev mācītāja atvēziens valodā," tu ķircināji.

„Brīvības ģēga mums tikko uzdīgusi. Gadu tūkstoši paies — tā paaugsies. Esam piekaluši sevi pie Bībeles, Korāna, likumu ruļļiem, dažādiem krustiem, nozīmēm, karogiem. Sanaglojam sistēmu aplokus; gribam tos kā dzīvokļus izīrēt pat tādiem iemītniekiem, kas smejas par mūsu alošanos."

„Kādiem iemītniekiem?" — tu nesaprati.

„Dievam — velnam — Muhamedam — Mozus baušļiem — Marksa Kapitālam — Hitlera Uzvarai."

Iris, draudzenīte, tu apklusi — mēģināji manī izlasīt kādu skaidrību. Biju aizdedzinājis šo pievakari ar vārdiem. Tu nezināji vai uguns radīs gaismu vai tikai nolaupīs mieru. Varbūt izlasīji kādu nākotnes vēsti, jo, satvērusi manu dūri plaukstā, tu mēģināji to atvērt.

„Gunti, lielo Gunti — pasaules žogu jaucēj — labāk kādu vaļīgu sklandu pienaglo."

„Kāpēc naglot, ja jājauc?"

„Cits cels."

„Kratīšu pretī dūri — kliegšu!"

„Domāšana tava apsēstība, hazards."

„Domas ir dzīves sāls."

„Tev smadzenes strādā ar pārdabīgu jaudu — kā tavs Bucis, kas aulēkšos rauj vezumu kalnā."

„Vienmēr neaulekšoju; šorīt biju gliemezis."

„Trakosi, līdz sabruksi — vājprātīgs kļūsi — tad tevi piesies kādā aplokā — apsmies — iemīs paša kuriņātās uguns pelnos, jo arī uguns būs pelnos ielīdusi."

Tevi tikko dzirdēju. Ļāvu, lai tavas bažas aizskrien līdzi vējam. Tikai pēc gadiem vārdi atgriezās kā atbalsis, kas neskaitāmas reizes atskan aizā, pašas sevi pastiprinādamas, līdz kļūst neizturama mūzika.

Apsēsts ar savu gudrību atrāvos no tevis.

„Žogu dēļ mēs netiekam Dieva un dvēseļu tuvumā," es atsāku, kaut gan sapratu, ka par žogiem biju diezgan leijerējis. Bet tu mani glābi ar jociņu balsī — tādu piesardzīgu, kāds pieļaujams kapos:

„Vardulēni par sirdīm — tā mūsu vaina! Auksti kurkstētāji! Tāda sirds baidās no siltuma; ar tādu sirdi nevar kaimiņam ievelt sauli pagalmā."

„Gaŗām mēs ejam viens otram — tu dzejo — visas rindas par sauli — rauj mani aizvējā, lai iesnaužos — neinteresē tev mans brīvības dumpis — labi tev aiz žogiem, jo neapjaud, kādas pasaules tevi saņemtu ārpusē."

„Kapsētas ir teicamas satikšanās vietas ir senčiem, ir mums. Viņi vēro, klausās — tāpēc blēņas jāatstāj aiz vārtiem." Tavs smaids gaiņāja projām manu gremšanos.

Kapsētas celiņš mūs vedināja ciemos pie tavas vecmāmuļas. Dievgosniņa man uzlaidās uz rokas, sakārtoja spārnus un aizsteidzās vakariņās lauvmutīšu mežā. Līdzi tā paņēma manu smagumu.

„Kas nekait kukainim dzīvot bez grēkiem un mācītājiem!" es saucu. „Nebaida ne baznīca, ne kapi, ne elle; nemoka ne smadzenes, ne sirds. Ielaižas lauvmutītēs — un ir debesīs! Spārni dod vairāk laimes nekā smadzenēm piebāzta galva."

„Tu neesi kukainis! Turies lepni — tev Dieva ģīmis. Tās līdzības dēļ mums vajag baznīcu un kapu. Ļaužu ganiem jāsapulcina avis — jāpabaro ar morāles sienu."

Nolikām ziedus un noskaitījām tēvreizi. Tad tu teici, ka jāsteidzoties mājās galdus klāt. Aizskrēji.

Gaišās kleitas plīvošanā ieraudzīju prieku — skaļas, krāšņas gaviles. Gribēju dzīties tev pakaļ; saukt, lai pagaidi; solīties nevārdzināt, bet apdziedāt tevi.

Bet tev bija galdi klājami. Sasodītie galdi!

Kas mani iemācīs dzert prieku tad, kad pat rokas nav jāpastiepj, lai tos saņemtu?

TORONTO ZIŅAS

● Darba svētkos (Labour Day), 3. septembrī, pasta sūtījumus mājās nepiegādās, bet tos sāks iznēsāt tikai 4. septembrī. Tas nozīmē, ka iedzīvotāji septembŗa sākumā nesaņems pastu trīs dienas no vietas. Toronto ielās novietotās pasta kastītēs iemestos sūtījumus neizņems 2. septembrī, bet to darīs pirmdien, 3. sept., tikai vienreiz dienā. Speciāli apmaksātos sūtījumus (Special Delivery) Darba svētkos piegādās ne vairāk kā reizi dienā. Pasta kastību abonenti savus sūtījumus varēs izņemt attiecīgās pasta iestādēs.

● Ābas latviešu skolas jauno mācības gadu sāks nākošā nedēļas nogalē: ģimnazija 7., bet pamatskola 8. septembrī līdzšinējās telpās — Latviešu namā (ģimnazija) un Kečuma pamatskolā (61 Davenport Road). Jaunajiem skolēniem ģimnazijā jāierodas plkst. 5 pēcp., citiem stundu vēlāk. Pēcpārbaudījumi un vasaras darbi kārtojami no plkst. 5–6 vak. Mācības piektdienas vakaros no plkst. 6—9.40. Pamatskolā mācību sākums plkst. 10 rītā, bet jaunu skolēnu reģistrēšanās no plkst. 8, kad kārtojami arī pēcpārbaudījumi un vasaras darbi. Ģimnazijas direktrises V. Slaviešas tālr. 483-4258, bet pamatskolas pārzines A. Martinsones — 769-3802.

● Gadskārtējie kapu svētki Jorkas latviešu kapos svētdien, 9. septembrī, plkst. 11 rītā, piedaloties visu triju latviešu draudžu ganiem — archibīskapam A. Lūsim un mācītājiem Ā. Čopam un A. Briedim. Svētrunu šoreiz teiks Sv. Andreja draudzes mācītājs Ā. Čops. Kapu svētkos iesvētīs arī pēdējā gadā uzstādītos piemineklus un piemiņas plāksnes. Dziedās koris.

● Ģenerālslimnīcā ar sirdskaiti 20. augustā 68 g. vecumā miris Sv. Jāņa draudzes locekļis Kārlis Stagavs. Viņš darbojies arī draudzes palīdzības fondā un Latviešu nama valdē. Piemiņas brīdi Rosara bēru mājā vadīja māc. J. Lazda no Grand Rapidiem. Aizgājēju pēdējā gaitā 24. augustā uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja archibīskaps A. Lūsis. No Latviešu nama valdes un dāmu komitejas vainagu nolika A. Tīcmanis ar priekšnieci S. Zaķi, kā arī māc. J. Lazda. Kārļa stagava nāves ziņa bija ievietota arī laikraksta The Toronto Star 23. augusta izdevumā, kuŗā sacīts, ka viņš bijis kugu inženieris Toronto ostā (Toronto Harbor Commisioners), agrāk strādājis par inženieri uz okeana kuģiem, bet Toronto ostas personālam pievienojies drīz pēc iecelošanas Kanadā 1950. gadā, sākumā uz patruļkuģiem Toronto ostā. K. Stagavs dzimis 1905. gadā Pēterpilī. Otrā pasaules kaŗa laikā kalpojis uz britu tirdzniecības kuģiem. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri Irīnu, meitu Rasmu un dēlu Mārtiņu Toronto un meitu Ilonu un dēlu Kārli ar ģimenēm un mazbērniem Latvijā.

● Kanadas nacionālajā izstādē, kas beigsies 3. septembrī, no latviešu daiļamatniekiem piedalījās Jānis Zālītis ar ādas izstrādājumiem un Eduards Bandenieks no Kaledonijas (Ontario) ar porcelāna šķīvju gleznojumiem.

● Māc. A. Briedis kristījis Lauru Dianu Vanagu, Andreja un Ellas meitu.

● Māc. A. Briedis kristījis Lauru Dianu Vanagu, Andreja un Ellas meitu.

● Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba vispārējās foreļu makšķerēšanas sacensībās 19. augustā Simko ezera Oro līcī piedalījās 24 makšķernieki, no tiem četri jaunieši. 1. vietā ar 7 mārc. foreli ierindojās Harijs Stefanijs, 2. v. Rūdolfs Miķelsons (6 mārc.), 3. v. Žanis Bērziņš (3 mārc.). No jauniešiem 1. v. Kārlis Olivers (5 mārc.) un 2. v. Juris Šteins (3 mārc.). Sacensības vadīja un balvas izsniedza Jānis Birznieks.

★ Ungārijas 81 g. vecais kardinālis Jozefs Mincentijs, kas dzīvo trimdā Vīnē, apmeklēs septembrī Kanadu, lai atzīmētu 1000 gadu kristīgās ticības atceri Ungārijā. Mincentijs vadīs mesi Sv. Maikeļa katedrālē Toronto un pieņemšana notiks Sv. Elizabetes ungāru baznīcā. No Kanadas 135.000 ungāriem apmēram 31.000 dzīvo Toronto, no kuriem divas trešdaļas ir katoļticīgie. Kardinālis vēl apmeklēs Vinipegu, Kalgariju un Vankuveru. —ls—

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto)
Credit Union Limited
491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

MAKSĀ
5½% par noguldījumiem
6½% par 1 gada ilgterminŗa noguldījumiem
7½% par 3 gadu ilgterminŗa noguldījumiem

Minimālais ilgterminŗa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi ir apdrošināti līdz $2000.00 procentuāli atkarībā no biedra vecuma.

IZSNIEDZ
apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligācijas līdz $40,000.

PĀRDOD
naudas orderus un ceļojumu čekus.

Birojs pirmdienās slēgts
Birojs atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. No 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Daugavas Vanagu klubam Toronto
ar 1973. g. 1. novembri atbrīvosies
dzērienu izsniedzēja - pārdevēja vieta.
Ieinteresētos, tuvākai informācijai lūdz sazināties ar
ALBERTU ŠTERNU, **tel. 787-6265 (vakaros).**

DV TORONTO KLUBS MEKLĒ
saimnieci pilnam darba laikam,
vai dažām dienām nedēļā
NEDĒĻAS NOGALĒS.
Atalgojums pēc vienošanās. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā
A. Selgai, tālr. 759-0460

Apspiesto tautu demonstrācijas nobeigumā pie Ontario parlamenta ēkas Toronto.
Foto: J. Liģers

Ceļā uz jaunatnes kopdarbību

KĀ RISINĀSIES LNJAK KONGRESS LONDONĀ

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā gadskārtējais kongress sāksies 5. oktobrī un ilgs līdz 7. oktobrim Londonā, Ontario, „Howard Johnson" motelī (1150 Wellington Street South), tālr. (519) 423-5211. Kongresa darba kārtā paredzētas 4 kopsapulces, 2 diskusijas, 3 balles, teātŗa uzvedums un citi sarīkojumi. Šogad kongresā piedalīsies arī kaimiņvalstu — igauņu un lietuviešu jaunatnes pārstāvji. Rīcības komiteja aicina kongresa dalībniekus jau tagad rezervēt istabas, piezvanot viesnīcai. LNJAK kongresa dalībniekiem viesnīca dos 10 proc. atlaidi, pie kam istaba izmaksās lētāk, ja tajā apmetīsies vairāki pārnakšņotāji kopā.

Kongresu ievadīs piektdien, 5. oktobrī, ar dalībnieku reģistrēšanos no pl. 6—9 vak. un pirmo saviesīgo sarīkojumu „Rīgas kafejnīca", ar uzvedumiem, dzeju un dejošanu. Sestdienas rītā pl. 9.30 kongresa atklāšana ar svētbrīdi, ko vadīs Kristīgās jaunatnes saieta iesaistīšanās grupa. Pēc kongresa prezidija ievēlēšanas paredzēts „Rīgas daudzinājums", bet pēcpusdienā paneļdiskusija par tematu „Trimdas atgriešanās uz Latviju". Tālākā darba kārtā inkorporēšanās, statūtu maiņa, ziņojumi un rezolūcijas. Vakarā Baņutas Rubesas vadīta teātŗa izrāde, kam sekos balle - kostīmu vakars „Pasaku pasaule" ar labāko masku godalgošanu.

Svētdien, 7. oktobrī, pirmo reizi kongresā paredzēta latviešu, igauņu un lietuviešu jauniešu programma ar filmu izrādi un diapozitīviem; lietuviešu un igauņu jaunatnes pārstāvji pastāstīs par savu jaunatnes grupu darbībām. Pēcpusdienā paredzēta paneļdiskusija par tematu:: „Kāda ir jauniešu un to organizāciju loma un mērķi trimdā?". Paneļa organizētājs un vadītājs Viesturs Zariņš uzaicinājis panelī piedalīties pa vienam pārstāvim no Pasaules brīvo latviešu apvienības, Latviešu nacionālās apvienības Kanadā, DV organizācijas un Latviešu fonda, kā arī jaunatnes pārstāvjus no LNJAK un ALJAs. Kongresa pēdējais posms beigsies ar valdes ievēlēšanu, kā arī apskatīs LNJAK iespējamo apvienošanos ar Amerikas latviešu jaunatnes apvienību, izveidojot jaunu Ziemeļamerikas latviešu jaunatnes apvienību. Pēc vakariņām būs pēdējā — formālā balle.

Pirmdiena, 8. oktobris, kas nav uzņemts kongresa oficiālā programmā, rezervēta „Pidriķa Piparkūkas dienai", ar jokiem un patīkamiem pārsteigumiem. Dalības maksa kongresā $12,50 no personas, ieskaitot programmu, balles, skatuves uzvedumu un diskusijas, kā arī LNAK biedru kartes samaksu un LNJAK apkārtraksta abonementu vienam gadam. Dalībnieki, kas brauks uz kongresu vairāk nekā 300 jūdžu, saņems 2,50 dol. atlaidi. Ja kāds vēlētos piedalīties tikai dienas programmā, dalības maksa ir 4 dol., bet balles apmeklētājumi vien — katram vakaram 3 dol.

—ab—

Kanadiešu prese par baltiešu apcietināšanu

Laikrakstā The Toronto Sun 13. augusta numurā bija ievietots pazīstamā politiskā komentātora un žurnālista Lubora Zinka raksts: „Somu policija dejo pēc sarkano mūzikas." Tajā minēts, ka Eiropas Drošības konferences laikā Helsinkos parādījies īss ziņojums par „baltiešu demonstrantu apcietināšanu", kaut gan arestētie „demonstranti" bijuši Pasaules baltiešu apvienības delegāti — igauņu, latviešu un lietuviešu respektējamu organizāciju pārstāvji brīvā pasaulē. Tālāk L. Zinks norādījis, ka delegāciju vadījis Dr. Josefs Valiunas, Pasaules baltiešu konferences prezidents un no 9 delegācijas locekļiem 6 bijuši ASV pavalstnieki, bet pa vienam Anglijas, Zviedrijas un Kanadas pavalstniekam, kuŗiem bijis jāatgādina ārzemju ministriem, diplomātiem un žurnālistiem Helsinkos trīs Baltijas republiku nelegālā pievienošana Pad. savienībai un viņu tautu ciešanas zem krievu virskundzības.

Toronto Sun kommentātors apsvēris, ka baltiešu delegācija veikusi savu uzdevumu klusībā, individuālās satikšanās ar politiķiem, diplomātiem un žurnālistiem. Sūtniecību apmeklēšana un paredzētā preses konference nav bijušas nekādas demonstrācijas vai somu likumu varmācīga pārkāpšana. Pie tam četri baltieši akreditāti Helsinku koncerencē, bet Uldis Grava ielūgts arī Austrumvācijas sūtniecības pieņemšanā, kur uzsācis sarunu ar Anglijas ārlietu ministru Daglasu Hjūmu, jautājot viņam, kāpēc trīs Baltijas republikas nav pārstāvētas koncerencē, bet saņēmis atbildi griezties pie Pad. savienības ārlietu ministra Gromiko, ar kuŗu viņu iepazīstinājis.

Savā turpmākā raksta daļā Lubovs Zinks plašāk informē kanadiešu lasītājus par nožēlojamā incidenta tālāko norisi, kas mūsu laikrakstā jau plaši atreferēts, piebilzdams, ka arestu steidzami pieprasījuši padomju pārstāvji, kuŗu vēlēšanos somi, kas atrodas pussatelīta stāvoklī, neuzdrošinājušies neievērot.

Nodibināta Gaŗezera vidusskolas absolventu biedrība

Tūlīt pēc Gaŗezera vidusskolas sarīkojuma 11. augustā, absolventu klase, uzaicinot arī skolotājus un audzinātājus, sasauca Saulgriežos kopēju sapulci, kuŗā Andrejs Peniķis un Haralds Mazzariņš informēja par nodomu dibināt Gaŗezera vidusskolas absolventu biedrību. Sapulcējušies jauno ziņu uzņēma atsaucīgi. Pieteicās 30 biedru. Biedrības statūtus nolēma izstrādāt līdz Klīvlandes dziesmu svētkiem. Biedrības galvenos mērķos — uzturēt savstarpēju draudzību un palīdzēt Gaŗezeram. Paredzēts ik gadus pulcēties vienu nedēļu Gaŗezerā īpašos absolventu semināros. Par Gaŗezera vidusskolas absolventu biedrības nodibināšanu Andrejs Peniķis ziņoja skolas izlaiduma aktā un lūdza iespējamo atbalstu no visiem līdzšinējiem Gaŗezera vidusskolas beidzējiem, iestājoties par biedriem un aktīvi piedaloties savā biedrībā. **V. M.**

Sekmīgs pirmais mācību gads

ASV Austrumkrasta vidusskolas Beverīnas pirmā mācību gada nobeigums bija 19. augustā. Dienu iepriekš audzēkņi pēdējos priekšnesumos izrādīja skolotājas Baltiņas iestudējumā Jāņa Jaunsudrabiņa lugu Latvieši. Pēc teātŗa izrādes bija latviešu tautas dejas skolotājas Maijas Mednes iestudējumā, piedaloties visiem skolas audzēkņiem, dziesmu un kokļu priekšnesumi skolotājas Edītes Zeiles sagatavojumā. Beverīnas pirmā darba gada veikums šķita līdzīgs vecākām latviešu vasaras vidusskolām.

Mācības gada nobeiguma aktu ievadīja mācītājs Augusts Šverns, aicinot mācīties tēvu valodu un mīlēt savu tēvu zemi pie Baltijas jūras. Aktu ar solo dziesmām kuplināja Gunta Plostniece.

Skolas direktors A. Liepkalns pateicās visiem, kas palīdzēji pie skolas tapšanas un izveidošanas, tāpat audzēkņiem par centību mācībās, skolotājiem un interešu grupu vadītājiem par mācības vielas pasniegšanu.

Klašu audzinātāji izsniedza audzēkņiem liecības. Dagnija un Edite Bērziņas, Pēteris Jūrmala un Marks Finlejsons par sevišķu priekšzīmi mācībās un uzvedībā saņēma Raiņa Uguns un nakts greznā sējumā.

Pēc liecību saņemšanas audzekņi un audzinātāji, sadodoties rokās, nodziedāja Daugav' abas malas mūžam nesadalās.

Aktam beidzoties, Beverīnas saime pulcējās skolas sporta laukumā, kur visiem dziedot Leonīda Breikša Svēts mantojums mūsu nacionālais karogs lēni vijās lejup, skolas direktoram A. Liepkalnam pasludinot Austrumkrasta vidusskolas Beverīna pirmo mācības gadu par nobeigtu. **Ž. Ribenieks**

Kāpināms darbs ALAs izglītības birojā

IZRAUDZĪTI NOZAŖU VADĪTĀJI, REFERENTI UN DARBINIEKI

Amerikas latviešu apvienības Izglītības biroja kārtējā darba sēdē prof. U. Inveisa vadībā Gaŗezerā vidienes apgabala skolu lietu referents L. Vīksne ziņoja par šī gada Nopelnu stipendiju pārbaudījumiem. Nākošajam gadam pamatskolu apmērā pārbaudījumu tekstus sastādīs Mineapoles skolas. Nopelnu stipendiju pārbaudījumu komisiju vadīs R. Praulina.

Izglītības biroja vadītājs U. Inveiss un ALAs apgāda pārzinis J. Riekstiņš šniedza pārskatus par mācību grāmatām, skolotāju darbu burtnīcām un mācību palīglīdzekļiem. Skolotāju kursi šogad nevarēs notikt dalībnieku trūkuma dēļ, bet skolotāju konferences paredzētas Ņujorkā un Milvokos. Prof. Dr. J. Lelis sniedza gaŗāku pārskatu par struktūrālās lingvistikas metodes lietošanu latviešu valodas mācībā un iepazīstināja sēdes dalībniekus ar vairākiem savu grāmatu manuskriptiem dažādiem mācību līmeņiem.

Nobeigumā Izglītības biroja vadītājs deva īsu pārskatu par biroja organizātorisko uzbūvi. Nākošā Izglītības biroja sēde 1. sept. Klīvlandē. **V. B.**

Gadskārtējo Sv. Katrīnu Daugavas vanadžu dārza svētku dalībnieku grupa ar Kanadas vanadžu priekšnieci M. Jonāni vidū. Foto: Žanis Krūmiņš

Galvenie runātāji 21. augusta demonstrācijā pret sarkanarmiešu ansambļa viesošanos Kanadas nacionālā izstādē, no kreisās: E. Salurands, U. Petersū, Ontario provinces liberāļu partijas vadītājs Džordžs Niksons, Guntis Sukse un ministrs Renē Brunels. Foto: J. Liģers

DŽONESA MĀTEI KANADĀ 100 GADU

Augusta beigās Olgai Džonesai, nelaikā „Džonesa tēva" dzīvesbiedrei, Edmontonas DV nodaļas vanadzei, piepildījās 100 mūža gadu. Cik zināms, viņa ir vecākā vanadze Kanadā, dzimusi 1873. gadā Lietuvā, bet jau bērnībā kopā ar vecākiem ieradusies Latvijā. Vecāki jau 1885. gadā izceļojuši uz ASV — Ņujorku, kur Olga apprecējusies ar jūrnieku Jāni un abi 1905. gadā ieradušies Edmontonā, Albertas provincē Kanadā. Šeit, ap 50 jūdzes no pilsētas, ieguvuši zemi pie Salu ezera (Lake Isle), kuŗu ar sievu un trim bērniem vairāku dienu ceļojumā sasnieguši pa indiāņu taku, pārtiekot no medījumiem un ezera zivīm. Vēlākos gados Džoness aicinājis ieceļotājus no dzimtenes. Tā pie Salu ezera apmetušās pāri par 20 latviešu ģimeņu: Mucenieks, Zirnis, Freijs, Budrēvics, Mellenbergs, Alksnis, Pētersons, Jūbels, Stimers, Lakstīgala, Menzis, Ozoliņš, Kļaviņš, Brencītis, Kuplais, Dīriķis, Brētliņš un daudzi citi.

Kā Džonesa tēvs izteicies, toreiz ap Salu ezera bijusi dzirdama tikai latviešu valoda. Kad Eiropā sācies Pirmais pasaules kaŗš, tad Džonesa tēvs arī bijis pirmais, kas atsaucies aicinājumam un kopā ar dēlu Jāni, kuŗam toreiz bijis tikai 16 gadu (uzdodoties par 18 g. vecu), devušies uz tālajiem cīņu laukiem. Tad četrus gadus ap Salu ezeru dzīve mazliet apklususi, bet kļuvusi atkal rosīga ar Džonesa tēva un dēla atgriešanos 1919. gadā, kad vēlāk Džoness ievēlēts arī apriņķa padomē un kādu laiku darbojies arī par miertiesnesi.

Savā mūža gājumā Džonesa māte izaudzinājusi trīs dēlus un divas meitas. Kādu rudens rītu Džonesa māte atkal izvadījusi kaŗā dēlu Edvardu, jo Eiropā sācies jauns kaŗš. Pēc Otra pasaules kaŗa beigām Džonesa vārds pieminēts daudzās latviešu bēgļu nometnēs Vācijā, uz kurieni sūtījis vēstules, sniedzis padomus un aicinājis uz Kanadu. Pirmie latvieši no Vācijas ieradušies Edmontonā jau 1948. gadā, kad senā indiāņu takas vietā jau bijis asfaltēts lielceļš un tie Džonesa tēvu un māti visai viegli sasnieguši, sirsnīgi sagaidīti.

Kad 1954. gadā Edmontonā nodibinājās DV nodaļa, Džonesi iestājās viņu saimē. No latviešu ieceļotāju vidus Džonesa dēls Eduards izraudzīja arī savu dzīvesbiedri. Pēc 88 gadu ilga mūža Džonesa tēvs piepulcējies saviem senčiem un 1956. gadā guldīts Magnolijas kapsētā pie Salu ezera. Dzīvesbiedra nāve smagi satriekusi Džonesa māti un kopš 1969. gada viņa atrodas medicīniskā aprūpē. Simt gados nostaigāts tāls ceļš, izaudzis kupls mazbērnu un mazmazbērnu pulks. **— ns.**

SACENSĪBA LITERATŪRĀ, MŪZIKĀ, TĒLOTĀJĀ MĀKSLĀ

DV organizācija 1976. gada augustā Londonā, Anglijā, atzīmēs savu 30 gadu darbību. Šajā sakarā DV izsludina sacensību literātūrā, mūzikā un tēlotājā mākslā. Temati un forma nav ierobežota. Godalgos tikai iepriekš nepublicētus darbus.

Balvas piešķirs literātūrā, mūzikā un tēlotājā mākslā, katrā 1000 dol apmērā.

Katrs mākslinieks un rakstnieks sacensībās varēs piedalīties ne vairāk kā ar diviem darbiem. Visi iesniegtie darbi parakstāmi ar pilnu vārdu un uzvārdu. DV organizācija patur apbalvoto darbu mūzikā un literātūrā izdošanas pirmtiesības gada laikā no balvu piešķiršanas.

Žūrijas komisijas, pēc DV ideoloģijas nozares vadītāja (literātūrā), DV CV referenta kultūras nozarē (mūzikā) un rīcības komitejas no Eiropā dzīvojošiem māksliniekiem (tēlotājā mākslā) ieteikuma apstiprinās DV CV prezidijs.

Žūrijas komisijām tiesības balvas nepiešķirt vai sadalīt, bet ne vairāk kā uz divām daļām. Godalgošanai paredzētie darbi iesūtāmi: žūrijas komisijām literātūrā un mūzikā līdz 1975. gada 30. jūlijam, bet darbi tēlotājā mākslā nododami DVF grāmatnīcā Londonā līdz 1976. gada 30. jūlijam. Pēc izstādes darbi turpat saņemami atpakaļ.

Līdzekļus balvām dod DV proporcionāli biedru skaitam atsevišķās zemēs. **V. I.**

Rīgas Jūrmala augustā

Augusts ir vasaras sezonas pēdējais lielais mēnesis Rīgas Jūrmalā, kur šogad atkal latviešu valodu dzird mazākumā. Dominē viesi no „brālīgajām republikām". Dažas ainiņas par Jūrmalu sniedz Rīgas radiofons:

„Ēdnīcā Kauguros strādā LLA studenti un pasniedzēji. Restorānā Jūra, kur galvenokārt šogad dabūjami ukraiņu virtuves ēdieni, azaidu gatavo studenti no Charkovas, bet restorānā Majori un Ščeborek kafejnīcā par jūrmalniekiem rūpējas jaunie speciālisti no Taškentas. Ar 6. jūliju pie saldējuma un limonādes pārdošanas galvenokārt pludmalē ķērās 160 republikas augstāko mācības iestāžu studenti. Jūrmalā čaklu un prasmīgu roku vēl arvien pietrūkst.

Jūrmalā tomēr ne vienmēr iespējams nopirkt saldējumu, limonādi, kvasu, alu, ne vienmēr veikalos ir visi vajadzīgie pārtikas produkti, tirdzniecības darbiniekiem tādēļ nereti tiek izteikti pārmetumi — taisnība, jo kā gan no citiem prasīs, ja ne no viņiem?"

Jūrmalas tirdz. pārv. tirdzn. nod. priekšsēde Dzintra Zolta saka:

„Vislielākās grūtības ir no piegādātāju puses, jo tie nepilda savas līguma saistības. Pirmdienās mūsu veikali ir tukši no gaļas produktiem. Runāts ir bez gala."

Šovasar obligātos un speciālos darbos bija jābrauc okupētās Latvijas 6000 studentiem, — izriet no raksta Rīgas avīzē Padomju Jaunatne (4., 7., 1973.). Šie studenti strādā ne vien padomju impērijā, ieskaitot okupēto Latviju, bet arī Austrumvācijā, Bulgārijā un citur. Bez tam 1000 jauniešu šovasar strādā tirdzniecībā, poliklinikās un slimnīcās, bet lauku darbos ir vairāk nekā 2000 skolēnu.

Šodien un rīt Klīvlandē

DZIESMU SVĒTKU SARĪKOJUMI UN SANĀKSMES

Sestdien, 1. septembrī:

Pl. 7 no rīta kopkoŗa ģenerālmēģinājums Public Auditorium, (East 6 un St. Clair Avenue); Plkst. 7. no rīta — latviešu skolotāju brokastis Sheraton-Cleveland viesnīcā (Public Square, Terminal Room); plkst. 8 — tautas deju bērnu un jauniešu grupu kopmēģinājums Cleveland Arenā (3717 Euclid Ave.); konkordijas Valdemārija brokastis Sheraton-Cleveland (Public Square, Erie Room); plkst. 9 vīru koŗa mēģinājums Public Auditorium (East 6 un St Clair Avenue); plkst. — 9 pu vadītāju vakariņas Sheraton-Cleveland viesnīcā (Empire Room); plkst. 8 vak. — Latviešu preses biedrības pieņemšana Hollenden House (East 6 un Superior Ave., East Ballroom); Korporāciju kopas vakariņas un balle Statler-Hilton viesnīcā (East 12 un Euclid Ave., Grand Ballroom); plkst. 9 vak. Iepazīšanās balle Sheraton Cleveland (Grand Ballroom, Cleveland Room un Gold Room).

Pirmo vispārējo dziesmu svētku karoga attēls, kas iespiests uz Toronto latviešu filatelistu kluba piemiņas aploksnēm.

Garīgas literātūras un reliģisku eksponātu izstādes atklāšana Statler-Hilton viesnīcā (East 12 un Euclid Ave., Garden Room); studenšu korporāciju kopas brokastis Hollenden House (East 6 un Superior Ave, East Ballroom); Latviešu ārstu apvienības brokastis Statler-Hilton viesnīcā (East 12 un Euclid Ave., Ohio Room); Akadēmisko kopu brokastis Sheraton-Cleveland viesnīcā (Public Square, Cleveland Room); Kreditsabiedrību pārstāvju brokastis Sheraton-Cleveland viesnīcā (Public square, Parlor 32); sporta sacensības: ASV-Kanada Community College vingrotavā (2900 Community Ave.); plkst. 10 — Rakstnieku cēliens, Dziesma un Latvija, Sheraton-Cleveland viesnīcā (Gold Room); plkst. 3 pēc pusd. — Tautas deju lieluzvedums, Cleveland Arenā (3717 Euclid Ave.); plkst. 6 vakarā — Teātŗa izrāde, Anšlava Eglīša komēdija Galma gleznotājs, Masonic Temple auditorijā (3615 Euclid Ave.); plkst. 6.30 vak. — Latviešu mūzikas simfoniskais koncerts Music Hall (East 6 un St. Clair Ave.,); plkst. 7 vak. — Tautas deju koŗu parāde, pulcējoties pie strūklakas East Mall apstādījumos; plkst. 2.30 — Dziesmu svētku simtgades koncerts Cleveland-Public Auditorium (East 6 un St. Clair Ave.); plkst. 6 vak. — Daugavas Vanagu pieņemšana Sheraton-Cleveland viesnīcā (Empire Room); plkst. 8.30 vakarā — Tautas svētki Sheraton-Cleveland (Grand Ballroom un Gold Room) un Statler-Hilton viesnīcā (Grand Ballroom).

Svētdien, 2. septembrī

Plkst. plkst. 7 kopkoŗa ģenerālmēģinājums Public Auditorium (East 6 un St. Clair Ave.); pl. 8 — korporācijas Latvia brokastis Statler-Hilton viesnīcā (East 12 un Euclid Ave., John Glen Room); korporācijas Tālavijas brokastis — Hollenden-House (East 6 un Superior Ave., East Ballroom B); plkst. 9 — Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē paplašināta prezidija sēde Sheraton-Cleveland viesnīcā (Erie Room); Fr. Lettgallia brokastis — Sheraton-Cleveland viesnīcā (Parlor 32); Latviešu luterāņu dievkalpojums Old Stone baznīcā (91 Public Square); plkst. 10 — Latviešu baptistu dievkalpojums Amasa Stone Chapel (10940 Euclid Ave.); 10.15 — Latviešu katoļu dievk. St. Josephat bazn. (1435 E. 33. ielā); plkst. 10 no rīta — Rakstnieku cēliens Sheraton-Cleveland (Gold Room); Latviešu dievturu draudzes svētrīts Sheraton-Cleveland; (Cleveland Room); plkst. 1.30 pēcp. — Koŗu

Klīvlandes dziesmu svētku simtgades marka uz svētku aploksnēm, kuŗas par 10 centiem gabalā iegādājamas informācijas birojā. Apakšā — Kanadas pasta speciālais zīmogs, kas šovasar vēstīja mūsu Dziesmu gadu un kas bija apgrozībā Bramptonas pasta nodaļā Ontario, Kanadā. Zīmogu bija izkārtojusi Latviešu filatelistu apvienība.

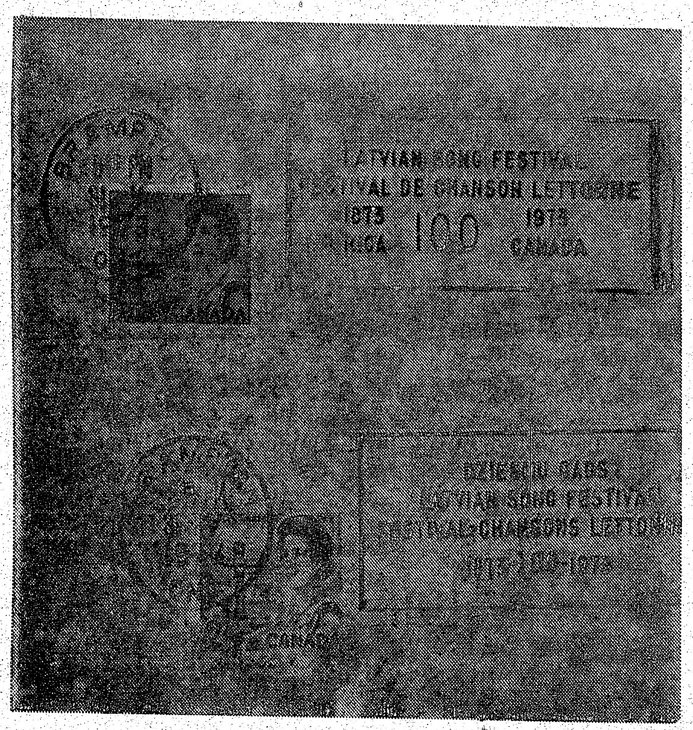

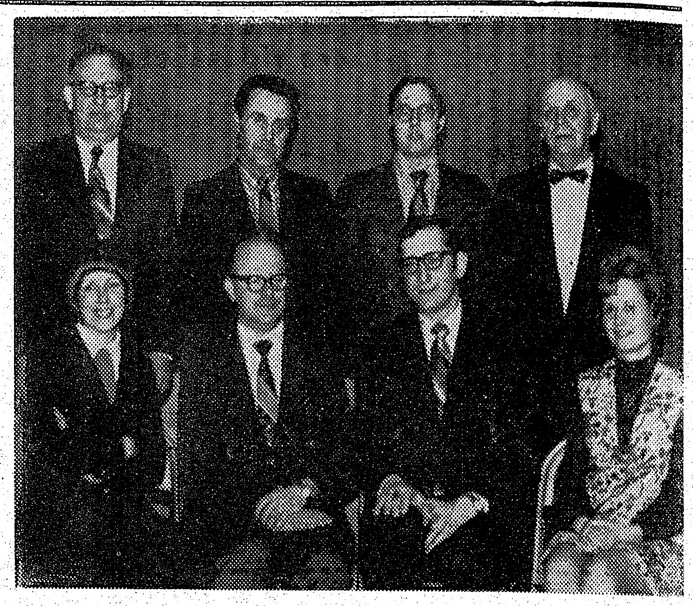

5. ASV latviešu vispārējo dziesmu svētku rīcības komiteja. 1. r.no kreisās: informācijas nozares vadītāja Silva Lejniete, priekšsēža vietnieks un sarīkojmu nozares vadītājs Zigurds Reineks, priekšsēdis Edvīns Auzenbergs un sekretāre Grieta Ķirse; 2. r.: mūzikas nozares vadītājs Jēkabs Ūdris, finanču noz. vad. Uldis Kronītis, tautas deju noz. vad. Kirils Michailovs un Rūdolfs Āboliņš (mākslas nozare). Foto: A. Nešpors

Pēdējie dziesmu svētki neatkarīgajā Latvijā 1940. g. vasarā Daugavpilī, īsi pirms sarkanarmijas iebrukuma.

Ko Latvijas apciemotāji stāstījuši Rigā

PAR TO DZIESMU SVĒTKU LAIKĀ PAVĒSTĪJA DZINTARKRASTA RAIDĪTĀJS

Tā saucamā Komiteja kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs uz Pad. savienības 50 gadu nodibināšanas un komūnisma režīma ieviešanas Latvijā 33. gadu svinībām un latviešu dziesmu svētku simtgadi Rīgā ielūdza latviešus arī no brīvās pasaules, samaksājot pat ceļu un uzturēšanās izdevumus. Bet bija tādi, kas devās paši par savu naudu gan kā tūristi, gan simpatizēdami turienes režīmam, gan ziņkārības dzīti.

No Rīgas radiofona ziņām, dziesmu svētku laikā Rīgā uzturējušies ap 300 latviešu no dažādām zemēm. Dzintarkrasta raidītājs no Rīgas pārraidīja šo ievērojamāko „ciemiņu" vērtējumus un uzskatus, ko sniedzam arī mūsu laikraksta lasītājiem.

„. . . Kā mums ziņo no LPSR ārzemju tūristu pārvaldes, ārzemnieku skaits šogad tuvojas tūkstotim," ziņoja Rīgas raidītājs 22. jūlijā, no kuriem trešā daļa bijusi ārzemēs dzīvojošie latvieši. Tālāk raidītājs teica: „Pēc Latvijas komitejas kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs ielūguma Rīgā no ASV ieradusies Amerikas latviešu strādnieku vienības CK locekle Lizete Mauriņa. No VFR (Rietumvācijas) atbraukusi latviešu kultūras veicināšanas biedrības delegācija ar valdes priekšsēdi Jāni Leivu priekšgalā."

Komiteja kultūras sakariem rīkojusi pieņemšanu par godu „padomju Latvijas" 33. gada dienai un dziesmu svētku simtgadei. Sarīkojumā piedalījušies arī „republikas, valsts un sabiedriskie darbinieki, kultūras un mākslas pārstāvji un ārzemēs dzīvojošie latvieši, kas ciemojušies padomju Latvijā".

Pirmo vispārējo dziesmu svētku žetons 1873. g. (augšā) un Klīvlandes dziesmu svētku medaļa 1973. gadā.

Tālāk Dzintarkrasta raidījumos bija dzirdams, ka jauku un vērtīgu dāvanu dziesmu svētku simtgadei no Austrālijas atstūtījusi sidnejiete Matilde Iše; Pirmo latviešu vispārējo dziesmu svētku dalībnieces jostu, ko tolaik valkājusi Ozolu dzimtas pārstāve. Dzintarkrasta redaktors Jānis Ūdris ticies ar Pēteri Pētersonu no Sidnejas. Viņš šo Krustpils novada jostu un Išes dāvinājuma tekstu atvedis uz Rīgu.

Starp ciemiņiem, kas svētku priekšvakarā viesojās Latvijā, bijis arī komponists Gundaris Pone no ASV. Viņu intervējis Aleksandrs Jemeljanovs. Tā jautājumos un atbildēs ir šāda.

— Pones kungs, kā mūziķis, kas vairākas reizes viesojies dzimtenē, kādi iespaidi no ciemošanās šoreiz?"

Pone: „Mani iespaidi ir ļoti labi. Šai apciemojuma laikā man izdevās satikties ar diezgan daudz prominentām personām mūzikas dzīvē, ar Maskavas orķestŗa vadītājiem, ar Ļeņingradas orķestŗa vadītājiem, ar Rīgas kultūrālām personām. Man bija iespēja dzirdēt Rīgā Ļeņin-

(Turpinājums 20. lp.)

iteja. 1. Lejniete, Zigurds Grieta finanču Michai- Nešpors

anar-

gā

JS

iedalījušies un sabied- ultūras un n ārzemēs s ciemoju-

ta raidīju- jauku un nu svētku as atstūtī- Iše; Pir- o dziesmu tu, ko to- zimtas pār- redaktors Pēteri Pē- Viņš šo u un Išes atvedis uz

kas svētku Latvijā, bi- ndaris Po- intervējis s. Tā jau- šāda.

ā mūziķis, viesojies di no cie-

aidi ir ļoti laikā man diezgan personām askavas or- Leņingra- em, ar Rī- nām. Man igā Leņin- 0. lp.)

Austrālieši dzied latviski

DIVI ĪPATNĒJI SARĪKOJUMI SIDNEJĀ

Divus vakarus no vietas Sidnejas latviešu nams bija „pilns līdz pēdējai vietai". Sestdien, 4. augustā, bija Sidnejas latviešu biedrības jaunatnes kopas Rota sarīkojums, bet nākošā dienā sieviešu rokdarbnieču kopas un Latviešu daiļamatnieku apvienības Austrālijā Sidnejas nodaļas apvienots sarīkojums ar tērpu skati, kas jau vairākus gadus pulcinājusi daudz apmeklētāju.

Rotas sarīkojumā bija pārsvarā tautas dejas, bet netrūka arī citu priekšnesumu. Programmu iesāka kokļu ansamblis Zīle Anitas Apīnes vadībā, nospēlējot Meiteņu deju, Sēju jauku rožu dārzu un Pūt, vējiņi. Tam sekoja seno lībiešu deja Sarambumbals, ko dejoja Rotas vecākās grupas dejotāji, J. Čečiņam izsaucot saukļus vai vārdus lībiešu izrunā, kā to parasti dara polonēzes vadītājs ballē franču valodā. Tā paša grupa, tikai lielākā sastāvā, dejoja Ačkupu un Rucavieti. Tiem sekoja interesanta un precīzi izpildīta meiteņu deja Sorkonais doubuliņš. Bija prieks vērot smaidīgo meiteņu graciozo soļu ritmu.

Lisas Vēverbrantes dziedātās trīs tautas dziesmas kokļu pavadījumā iepriecināja klausītājus, jo Lisas izruna ar katru reizi uzlabojas. Šoreiz angļu akcenta pieskaņu varēja just tikai labi ieklausoties. Ar darbu un labu gribu Lisa var izveidoties par patīkamu tautas dziesmu dziedātāju.

Rotas jaunākā grupa dejoja Ritenīti un Jautro pāri, bet Gatves deju un Ekusēzi — vairāki dejotāji no abām grupām. Kad nobeigumā visi dejotāji rībināja zāles grīdu, tad to bija tuvu 70 no Rotas 80 dejotāju lielā skaita. Deju apmācītāji un vadītāji bija Ileana un Ēriks Zvirbuļi un Maruta Kalniņa. Par mūziku rūpējās Terēze Dzītare. Sidnejas latviešu biedrības priekšnieks M. Siliņš, kas tikko bija atgriezies no Eiropas, apsveica vakara dalībniekus un pastāstīja par 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkiem Ķelnē, kur piedalījies kā dziedātājs kopkorī. Beigās viņš pavēstīja dejotājiem, ka dziesmu svētku tautas deju sarīkojuma līmenis bijis apmēram tāds pats, kāds tas esot Rotas dejotājiem; Kanberas Sprigulīša līmenis neesot sasniegts.

Rotas dibinātāja un vadītāja Mirdza Krastiņa pēc sarīkojuma priecājās, ka tas noticis „bez paaudžu nesaskaņām"; jūtama kopības sajūta. Jautāta, kas bijis pievilkšanas spēks, ka dažos gados no mazās Sidnejas latviešu biedrības vidusskolas beigušo saujiņas izveidojusies 80 galvu liela jaunatnes kopa, viņa domāja, ka laikam vēlēšanās ne tikvien iegūt draudzību, bet arī ko nopietnu iemācīties. Tas esot svarīgi, lai uzturētu latviešu tradicijas svešumā. Tāpat esot svarīgi ieaudzināt atbildības sajūtu, jo te augot nākošie kultūras dienu rīkotāji.

Manuprāt, lai sasniegtu visu to, ko vadītāja iecerējusi, lai izaugtu nākošie kultūras dienu rīkotāji, kaut kas jādara, lai ne tikai kājas ietu pa dejas ceļu, bet labi klausītu arī latviešu mēle. Nav saprotams, ka jaunavas un jaunieši, tērpušies latviešu tautas tērpos, nerunā latviski, bet svešā valodā. Rotā diemžēl tas notiek un tā ir pirmā un galvenā problēma, kas jāatrisina, kaut arī būtu jālieto stingrāki līdzekļi. Tas nav viegli izdarāms, jo pat latviešu vidusskolas absolventi savā izlaiduma aktā savā starpā sarunājās angliski . . . Šeit būtu kaut kas darāms, citādi var arī nekādi labie kultūras dienu vadītāji neiznākt!

Arī svētdienas sarīkojums bija diezgan garš, jo bez izstādes un tērpu parādes bija arī priekšnesumi, kuŗus ievadīja kopas priekšniece Elvīra Palava ar interesantu atklāšanas runu, reizē godinot arī vienu no kopas dibinātājām — A. Brūveri, kuŗai piepildījušies 70 mūža gadi. Bez tam viņa paziņoja, ka nodibināts Senču fonds Sidnejas latviešu nama izdaiļošanai latviskā garā, „lai mūsu Sidnejas latviešu namu pārvērstu par vietu, kur no katras telpas pretī dveš latviskā gara mantojums. Celsim senču mākslu saulītē, jo tā ceļ mūs saulītē citu tautu vidū".

Atklāšanas runai sekoja tautasdziesmas kokļu ansambļa izpildījumā, ko bija iestudējusi Gundega Zariņa un pēc tam tautasdziesmas M. Mauriņas un A. Pāvila dziedāšanas studijas audzēkņu izpildījumā. Šeit interesanti piebilst, ka trīs no četrām dziedātājām nebija latvietes, bet viņu latviskā dikcija bija varbūt pat labāka par daža mūsu latviešu vidusskolas absolventa izrunu. Vienīgā latviete šajā grupā, Rita Grīsle, pieteica dziesmas un izskaidroja angliski to nozīmi diezgan daudzajām austrālietēm un austrāliešiem, kas šajā sarīkojumā bija ieradušies. Austrālietes Barbara Stratforda, Elaine Vote un Dženija Morgana dziedāja latviešu tautasdziesmas solo, duetos un trio tā, ka, ja nezinātu, ka tās nav latvietes, nevarētu nemaz nojaust viņu mazliet savādo latviešu vārdu izrunu.

Tautas deju kopa Jautrais pāris Sanes Āboliņas iestudējumā izpildīja Cimdu pāri un pēc tam vēl piedevas tik precīzi, ka Kanberas Sprigulītim var rasties nopietna konkurence dejas soļu precizitātē.

Pēc starpbrīža, kuŗā apmeklētāji patērēja veselus kalnus pīrādziņu un citu latviskā gaumē gatavotu uzkodu ar tēju vai kafiju, sekoja tērpu parāde, kur 15 modelētājas parādīja 33 tērpus, gan tautiskos, gan pagatavotus „pēc pēdējā modes kliedziena". Daudzu ikdienas tērpu izdaiļošanai bija izmantoti latviskie raksti.

Īpatnējs izdomājums bija tas, ka katram apmeklētājam uz galda bija īpaša karte ar kādu tautas dziesmas tekstu un zem tās servjete ar tanī ietītu pašceptu rupjmaizes dubultšķēlīti ar sviestu vidū. Tā garšoja tik labi, ka daudzi pat aizmirsa tai vēl pievienot medu, kas bija uz katra galda tautiskās krūkās. Interesants un īpatnējs sarīkojums.

Ed. Šmugaļs

Gadskārtējā Folklorama Vinipegā šogad risinājās no 12.—18. augustam. Augšējā attēlā Miss Folklorama — 72, Kristīne Stafecka (pa kreisi) un Miss Rīga, Daina Reinfelde pie latviskā galda.

Rokdarbnieču kopas vadītāja E. Palava (pa kreisi) vēro Elzas Miezītes tautisko prievīšu aušanas demonstrējumu.
Foto: R. Āboltiņš

Diplomātiskās funkcijas

Latvijas konsulārais reglaments cita starpā nosaka, ka vietās, kur nav atsevišķas konsulārās pārstāvības, sūtnis pilda arī ģenerālkonsula, padomnieka - konsula un atašeja - vicekonsula funkcijas. Tā no pirmās dienas pēc ierašanās Lielbritanijā padomnieks T. V. Ozoliņš ir pildījis arī konsula funkcijas.

Pēc nelaika sūtņa K. Zariņa aiziešanas mūžībā, padomniekam T. V. Ozoliņam Londonā pārņemot pilnvarota lietveža pienākumus, viņš turpināja arī sūtniecības konsulārās nozares vadīšanu. Prakse ir pierādījusi, ka nespēcības, slimības, atvaļinājuma vai pat nāves gadījumā ir nepieciešama kāda kompetenta persona uz vietas, kas bez lielākām formālitātēm varētu turpināt konsulārās funkcijas.

Tā pilnvarotais lietvedis T. V. Ozoliņš ir nozīmējis savu ilggadīgo darbinieku, tieši konsulārajā laukā, Ērichu Žilinski kā konsulāro sekretāru, ar tiesībām parakstīt pases, to pagarinājumus, apliecības, tulkojumus un citus konsulārus darījumus, ar visām no tā izrietošām konsulāri tiesiskām saistībām. Nupat ir saņemta britu ārlietu ministrijas piekrišana šādam izkārtojumam, un Ērichs Žilinskis ir stājies pie konsulārā sekretāra pienākumu veikšanas. **P.P.**

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

13. oktobrī DV Toronto nod. 23. gada svētku sarīkojums.

3. novembrī — Kolumbus zālē TLB dāmu komitejas Kabarē vakars pl. 6.30 ar kokteili un 7,30 koncerts „Trīs no Pārdaugavas" un Ilmārs Dzenis. Balle.

4. novembrī — pl. 3 pēcp. Latviešu namā „Trīs no Pārdaugavas".

10. nov. Diždanča uzvedums.

10. nov. DV Toronto nod. Mārtiņu vakars.

31. dec. — DV Toronto nodaļas Jaungada sagaidīšana.

1974. g. — 2. febr. DV Toronto nod. Masku balle.

HAMILTONĀ

15. septembrī pl. 9.00 no rīta notiks Lielupē draudzības sacīkstes šaušanā ar mazkalibra šautenēm starp ASV un Kanadas DV izlases šāvējiem.

SV. KATRĪNAS

8. septembrī — plkst. 9 no rīta Sv. Katrīnu LMMK rīko eksternās māla baložu un mazkalibra šaušanas sacensības St. Catharines Gun Club šautuvē. Pēc sacensībām, plkst. 8 vakarā notiks uzvarētāju apbalvošana un saviesīga dzīve 101 Garnet ielā (Immaculate Conception Centre). Visi laipni ielūgti.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

29. septembrī pl. 7.30 vakarā Šelburnā, Community Center telpās Latviešu Lauksaimniecības Biedrības 15 gadu darbības jubilejas un Pļaujas svētku sarīkojums ar svētbrīdi, koncertu (DV vanadžu koris Zīle dir. A. Andersone-Plampe), vakariņām un deju.

Pa kreisi — jauniešu iesvēte Sūsenmarijas (Sault St. Marie) latviešu ev. lut. draudzē, 1. r. no kreisās: Sandra Celmiņa, Māra Celmiņa, māc. Edg. Lange, Maija Jurenovska un Inta Medne; aizmugurē: Aivars Kaņķis, Aivars Pētersons, Jānis Studens, Juris Kārkliņš un JānisKoķis. Pa labi — iesvētītie jaunieši Šadberijas draudzē, no kreisās: māc. E. Ķerģis, Inta Zagorska, Zīna Apara, Linda Zariņa, Inese Pļaviņa, Laila Pļaviņa un draudzes priekšnieks V. Kārkliņš.

MĀRA AUZENBACHA LABO TRIMDAS LATVIEŠU REKORDU ŠĶĒPA MEŠANĀ

Lake Erie AAU jaunatnes meistarsacīkstēs teicamu rezultātu šķēpa mešanā sasniedza klīvlandiete Māra Ausenbacha. Startējot 16 — 17 g. v. meiteņu grupā, viņa izcīnīja apgabala meistartitulu, 600 gr. smago šķēpu aizmetot 37,64 m (123 pēdas 6 collas).

Tas ir ne tikai jauns šo meistarsacīkšu rekords, bet par 0,92 m uzlabo arī Māras pašas pagājušā gada vēlā rudenī kādās citās amerikāņu AAU sacīkstēs iespēto trimdas latviešu rekordu — 36,72 m. Šis sasniegums savukārt par 3 cm uzlabo sietlietes Hertas Pētersones 1964. gadā iespēto trimdas latviešu rekordu — 36,69 m (120 p. 4½ c.).

G. Grīslītis

LATVIEŠU JAUNATNES MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

ASV vidējo valstu latviešu jaunatnes gadskārtējās meistarsacīkstes vieglatlētikā Garezerā 29. jūlijā pulcināja 56 jauniešus, kas ir mazākais dalībnieku skaits pēdējo 3 gadu laikā (pērn — 61, aizpērn — 94 dalībnieki). Jaunieši bija iedalīti 4 vecuma grupās — līdzšinējo 5 grupu vietā.

Diemžēl, krietnākus rezultātus kavēja ne tikai ļoti primitīvie sacīkšu vietas apstākļi, bet arī vairāki nopietni techniski trūkumi — lodes grūšanas vietai trūka atvaires bluķa, skrējienu distancei nebija iezīmēti atsevišķi celiņi, tāpat, „lai ātrāk tiktu cauri", lēkšanas un mešanas disciplīnās bija tikai 3 mēģinājumi . . . Tomēr tika iegūts kāds pusducis jo teicamu sasniegumu, kam drošas vietas pat trimdas latviešu šī gada 10 labāko sasniegumu statistikā!

Zēnu sacensībās — 1. grupā (1954., 1955. un 1956. g. dz.): 60 m (10 dalībn.) Raitis Runģis 7,7 sek., Pēteris Eriņš un Valdis Vizulis — abi 8,1 sek. (pēdējais priekšskrējienā 8,0 sek); tāllēkšanā R. Runģis 6,00 m, Artūrs Ezeriņš 5,30 m, P. Eriņš 5,28 m; augstlēkšanā R. Runģis 1,69 m, P. Eriņš 1,56 m, A. Ezeriņš 1,46 m, Jānis Štrāls 1,46 m; lodes grūšanā (12 mārc.) Reinis Ozoliņš 10,39 m, J. Štrāls 10,26 m, P. Eriņš 9,22 m.

2. grupā (1957., 1958. un 1959. g. dz.): 60 m Nils Brošs 8,0 sek., Kārlis Mateus 8,8 sek., Jānis Zeidaks 8,8 sek.; tāllēkšana Valdis Štrāls 4,50 m, N. Brošs 4,45 m, J. Zeidaks 4,20 m; augstlēkšanā V. Štrāls 1,51 m, N. Brošs 1,51 m, Valdis Inde 1,31 m, J. Zeidaks 1,31 m; lodes grūšanā (12 mārc.) N. Brošs 9,21 m, Valdis Elevāns 8,07 m, J. Zeidaks 7,60 m.

Trešā grupā (1960, 1961. un 1962. g. dz.): 60 m (11 dalībn.) Andris Kļaviņš 9,0 sek., Miķelis Austriņš 9,6 sek. (priekšskrējienā 9,3 sek.), Gundārs Stumbris 9,7 sek., Rolands Rudzītis 9,7 sek. (Ivars Spalis priekšskrējienā 9,3 sek.); tāllēkšanā (12 dalībn.) A. Kļaviņš 4,22 m, G. Stumbris 3,45 m, M. Austriņš 3,42 m; augstlēkšanā A. Kļaviņš 1,29 m, R. Rudzītis 1,19 m, G. Stumbris 1,19 m; lodes grūšanā (8 mārc.) (10 dalībn.) A. Kļaviņš 8,00 m, M. Austriņš 7,10 m, Eriks Dukāts 6,66 m.

4. grupā (1963. g. dz. un jaunāki): 60 m Vilis Zeps 10,0 sek., Ojārs Bērziņš 11,1 sek., Māris Kampe 11,6 sek.; tāllēkšanā V. Zeps 3,05 m, O. Bērziņš 2,58 m, Dāvids Brunovskis 2,03 m; augstlēkšanā V. Zeps 0,95 m, O. Bērziņš 8,85 m; lodes grūšanā (8 mārc.) V. Zeps 4,20 m, O. Bērziņš 4,15 m.

Ārpus meistarsacīkšu programmas, zēniem notika arī šķēpa mešana (600 gr.). Startējot kopā 1. un 2. grupai, labākie rezultāti bija šādi: P. Eriņš 42,50 m, J. Štrāls 35,95 m, K. Mateus 33,54 m, A. Ezeriņš 33,26 m.

Meiteņu sacensībās — 1. grupā Dace Cerbule 60 m veica 10,0 sek., tāllēkšanā 3,35 m, augstlēkšanā 1,05 m un lodes grūšanā (8 mārc.) 5,80 m.

2. grupā: 60 m. Sandra Auziņa 9,5 sek., Sandra Vītiņa 9,6 sek., Ilze Lenša un Daina Šupstika — abas 9,9 sek.: tāllēkšanā Venta Rudovica 3,63 m, I. Lenša 3,55 m, Monika Veldre 3,48 m; augstlēkšanā V. Rudovica 1,16 m, S. Auziņa 1,10 m; lodes grūšanā (8 mārc) V. Rudovica 9,11 m, M. Veldre 8,91 m, I. Lanša 7,22 m.

3. grupā: 60 m Katrīna Brunovska 9,5 sek., Linda Pīpkalēja 10,2 sek., Anita Tuma 11,2 sek.,; tāllēkšanā K. Brunovska 3,31 m, Baiba Zepa 2,99 m, A. Tuma 2,89 m; augstlēkšanā A. Tuma 1,01 m, K. Brunova 1,01 m, B. Zepa 0,90 m; lodes grūšanā (8 mārc.) Baiba Spale 3,88 m.

4. grupā: 60 m Irēne Caune 10,8 sek., Ruta Radziņa 11,6 sek.; tāllēkšanā I. Caune 2,50 m, R. Radziņa 2,20 m.

Novērojot visu 4 disciplīnu pirmās 6 vietas (1. v. — 6 p., 2. v. — 5 p., 3. v. — 4 p. 4. v. — 3 p., 5. v. — 2 p., 6. v. — 1 p.), katrā vecuma grupā izvērtēja vispusīgāki - labāko sportistu. Tie saņēma īpašas trofejas, ko iegādei materiālo atbalstu bija ziedojis Čikagas sporta labvēlis Aleksandrs Kandrovičs, piepalīdzot otram čikagietim — Arvīdam Štrālam. Vispusīgāki - labāko sportista balvas šoreiz izcīnīja: zēniem — 1. grupā Raitis Runģis 18. p. (Pēteris Eriņš 17.5 p., Jānis Štrāls 14 p.), 2. grupā Nils Brošs 22 p. (Jānis Zeidaks 15 p., Valdis Štrāls 12 p.), 3. grupā Andris Kļaviņš 24 p. (Miķelis Austriņš) 16 p., Gundārs Stumbris 16. p.), 4. grupā Vilis Zeps 24 p. (Ojārs Bērziņš 20 p., Māris Kampe 4 p., Dāvids Brunovskis 4 p.); meitenēm — 1. grupā Dace Cerbule 24 p., 2. grupā Venta Rudovica 20 p. (Sandra Auziņa 14 p., Ilze Lenša 12.5 p.), 3. grupā Katrīna Brunovska 17 p. (Anita Tuma 14 p., Baiba Zepa 12 p.), 4. grupā Irēne Caune 12 p. (Ruta Radziņa 10 p.).

Visu disciplīnu pirmo 3 vietu ieguvēji saņēma ASV Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes (VVLSP) sagādātās lentītes. VVLSP arī bija oficiālā meistarsacīkšu rīkotāja, bet sacīkšu techniskā puse un vadība šoreiz atradās Arvīda Štrāla rokās, piepalīdzot ducim tiesnešu.

Gundārs Grīslītis

MILVOKIEŠI - UZVARĒTĀJI DV ASV MEISTARSACĪKSTĒS

Gadskārtējās DV ASV šaušanas sporta meistarsacīkstēs Garezera šautuvē 11. augustā ar uzrunu atklāja DV ASV priekšnieks J. Utināns, un tās pulcināja ap 45 dalībniekus.

Šaušanā ar šauteni meistarklasē 1. v. ieguva milvokietis A. Krauklis, izšaujot 267 p. (no 300 iespējamiem) un atstājot otru milvokieti Ž. Butkus 2. vietā, ar 257 p. Čikagietis I. Švānfelds palika 3. v. ar 255 p., bet 4. v. — linkolnietis A. Eglītis (249).

Vispārējā klasē: 1. v. — U. Jansons (Indianapole) — 239, 2. Ojārs Vidas (Ročestra) — 232, 3. A. Mundeciems (Milvoki) — 229, 4. M. Jansons (Grand Rapidi) — 206 p.

Šaušanā ar šauteni — dāmu klasē arī šogad bija tikai divas dalībnieces, tās pašas, kas pērngad — Karola Švānfelde (Čikagā) un Līvija Kalmane (Kalamazū). Un tāpat kā pirms gada, arī šoreiz 1. vietu izcīnīja Švānfelde (141 p., no 200 iespējamiem), bet Kalmane palika 2. v. ar 127 p.

Līdz 15 g. veco jauniešu grupā: 1. v. V. Lenšs (Detroita) — 135 (no 150 iesp.), 2. v. M. Pone (Kalamazū) — 133, 3. v. J. Šmits (Kalamazū) — 133, 4. v. Astra Lenša (Detr.) — 132 p.

15 līdz 18 gadīgo grupā (no guļus un ceļa stāvokļa): 1. v. A. Purvlīcis (Indianapole) — 150 (no 200 iesp.), 2. v. G. Elksnis (Kalam.) — 147, 3. v. J. Jansons (Gr. Rapidi) — 137.

Šaušanā ar pistoli (pieaugušiem): 1. v. V. Strēlnieks (Indianapole) — 80 (100), 2. v. I. Vilks (Demoine) — 80, 3. v. H. Strēlnieks (Ind.) — 80.

Ar pistoli un šauteni: 1. v. V. Strēlnieks — 328 (400), 2. v. I. Švānfelds — 324, 3. v. V. Purvlīcis (Ind.) — 313.

Izvērtējot rezultātus, komandu sacensībā 1. vietu arī šogad ieguva Milvoku DV apvienības šaušanas sporta komanda (Butkus, Grava, Krauklis, Tabaks, Zālītis ar 1007 p. Viņi ieguva O. Beimaņa un Ž. Butkus dāvāto Bērzes un Tērvetes bijušo aizsargu pieminas kausu Daugavas Vanagiem. — Komandu sacensībā 2. v. palika Indianapole ar 940 p., 3. v. Kalamazū — 845 u 4. v. Demoines — 822 p.

Sacensības vērtēja A. Tīdemanis, Lenša un A. Mundeciems. Balvas pasniedza DV ASV pr-ks J. Utināns, bet par sacensoņu azaidu un atspirdzinājumiem gādāja milvokietes I. Kraukle, A. Mundeciema, V. Tabaka un M. Zālīte. Šāvēju vārdā pateicās Ž. Butkus.

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES FUTBOLĀ

Šā gada pirmajā meistarsacīkšu spēlē Kanadā, Sidrabenē, tikās Toronto DV ar Ņujorkas DV vienību. Toronto pamatsastāvā bija vārtos — A. Rāva, aizsardzībā A. Alksnis ar E. Petmani, pussargi — J. Vilmanis, A. Litavnieks, A. Liepa, uzbrukumā — J. Kudrašovs, K. Gulbis, J. Skuja, J. Pavārs, E. Pilskalnietis, bet rezervē J. Brikmanis un J. Ozoliņš, kas tīri labi iekļāvās vienībā.

Ņujorkas sastāvā: vārtos P. Jansons, aizsargi — J. Veiss, M. Cubins, pussargi — J. Pakalnietis, R. Laiviņš, I. Kampa, uzbrukumā — J. Riekstiņš, A. Ekstrēms, D. Drezga, J. Šķimķis un U. Stepe.

Pirmais puslaiks ritēja ar nelielu, bet noteiktu Toronto pārsvaru, un spēle pa lielākais daļai ritēja viesu laukuma pusē, kaut īsti bīstamas situācijas vārtu priekšā izveidojās tikai pa retam. Pirmos vārtus no jauka E. Pilskalnieša stūra sitiena ieguva E. Petmanis. Arī otri vārti tika iegūti no E. Pilskalnieša stūra sitiena, kad vārtus ieguva J. Pavārs.

Otrā puslaika temps bija lēnāks, jo siltais laiks lika sevi manīt, sevišķi kūtrāki bija kļuvuši torontieši. Šī puslaika spēle bija vienlīdzīgāka, un pāris labas vārtu gūšanas iespējas bija abām vienībām. Vienīgos vārtus otrā puslaikā ieguva U. Stepe, un spēle beidzās ar Toronto 2:1 uzvaru. Stūra sitieni bija 6:2 Toronto labā.

Nākošā spēle Toronto būs ar Klīvlandi.

Ievērojot, ka tikai daži spēlētāji regulāri spēlē futbolu, startējot kādā vietējā komandā, varam konstatēt, ka atsevišķi spēlētāji ir techniski samērā labi, bet visa spēle balstās galvenokārt uz vecajiem „lauvām", kas parasti veido saspēli. Šķiet, ka jauniešos ir liela interese par futbolu un, kas zina, varbūt pēc kāda laika redzēsim kādā līgā arī kādu latviešu vienību.

Ž. Ž.

MONIKA VELDRE DIVAS REIZES UZLABO TRIMDAS LATVIEŠU REKORDU 1 JŪDZES SKRĒJIENĀ

Savu pavasara pirmā pusē sasniegto trimdas latviešu pirmrekordu 1 jūdzes skrējienā sievietēm — 7:09,0 min. — sezonas turpinājumā divas reizes uzlaboja Milvoku vidusskolniece Monika Veldre.

Milvoku pilsētas vidusskolu meistarsacīkstēs viņa 12 skrējēju konkurencē gan ierindojās tikai 8. vietā, bet uzlaboja savu līdzšinējo labāko laiku par 23,1 sek. (!) distanci veicot 6:45,9 min.

Viskonsinas pavalsts vidusskolu meistarsacīkšu apgabala priekšsacīkstēs viņa izcīnīja jau 7. vietu un bija savas vidusskolas vislabākā skrējēja, progresējot vēl par 6,7 sek. un uzrādot jau 6:39,2 min. laiku. Diemžēl, meistarsacīkšu turpinājumam kvalificējās tikai 3 labākās dalībnieces katrā disciplīnā.

G. Grīslītis

LATVIAN MUSIC

LP 42 TEVIJAI

Niklava Strunkes zīmētā krāsu ietvarā. Skaņu plate veltīta Dziesmu svētku simtgadei

VIŅI LATVIEŠU DZIESMAI KALPOJUŠI VISVAIRĀK

LP 42 PIEDALĀS: Reitera koris ar orķestri (himnā Tev mūžam dzīvot, Latvija), Milda Brechmane - Štengele ar Reitera kori un orķestri (kantātē Tēvijai), Herta Lūse, Ādolfs Kaktiņš, Mariss Vētra, Tālis Matīss, Al. Kortāns u.c.

LP 42 — neatvietojama dižās jubilejas piemiņa

Tādēļ nebrīnaties, ja paliksiet bez LP 42, jo — to strauji izpērk. Pieprasiet LP 42 (ā $ 7, mūsu porto) savai grāmatnīcai vai Latvian Music nodaļai ASV:

Mr. V. V. Kancāns, 1900 W, 3rd Str., White Bear Lake, Minn. 55110, U.S.A.

LP 42 varēsiet vēl iegādāties Dziesmu svētkos Klīvlandē.

LATVIJA AMERIKĀ

atsevišķi numuri pērkami

HAMILTONĀ

Northland Grocery

173 Glendale Ave. North

ZALĀ PLAVĀ

Par nezālēm visu valodas druvā jau daudz rakstīts un runāts. Valodas kopēju nekad nav trūcis, tāpat jaunvārdu meklētāju, daudzreiz izraisot tautā zobgalības. Jau Kārlis Mīlenbachs, kas savu uzvārdu konsekventi rakstīja ar vācu ü, par nezālēm latviešu valodas druvā (Dažādi jautājumi par latviešu valodu, 4. burtnīcā, 1909. g.) bija teicis: „Parauga valodu var mums sniegt savos rakstos vienīgi mūsu krietnie rakstnieki, kas, valodas dabā un jaukumā iedziļinādamies, ceļ gaismā jo dienas, jo vairāk daiļas valodas rotas un dārgumus, kas īstas latviešu valodas apziņā pārņemti, raksta un dzied īstā, jaukā valodā, kas attīsta un kuplina valodu savas uzticīgi izglītotās valodas apziņas vadībā."

Neviens liekas nestrīdēsies par to, ka Anšlavs Eglītis, kas tagad laikam būs visražīgākais un visvairāk lasītais latviešu rakstnieks trimdā, nebūs krietns rakstnieks, t.i. būtu „nekrietns". Viņu citējis Kārlis Draviņš Latviešu valodas komisijas rakstu krājumā Mūsu valoda, kura 1. burtnīca iznākusi 1972. g. Ņujorkā, minot rindu jaunvārdu par vienu pašu rakstāmo: rakstulis, bumbiņrakstulis, skrotrakstāmais un taml., bet jau Rīgas studenti runājuši par pildenēm, izšķiņot: lodenes, sūklenes, stiegrenes . . . Tālāk minēti arī citi maz dzirdēti vārdi: parinde, vēre, parakste, patekste, atsauce, norāde un mūsu vecā — piezīme; tālāk — krošeklis, šļūktuve, dators un citi. Taču domstarpības pastāv, kurš nosaukums būtu visērtāks t. s. kompjūteriem. Par to K. Draviņš saka: „Pēdējais apzīmējums ir garš un neparocīgs; jānem arī vērā, ka mūsu valodā ir tieksme skaņu kopu —pj— pārveidot par —pļ— (salīdz. liet. pjauti un pļaut u.d.c.)." — Mūsu valoda 1., 17. lp.

Ja nu mūsu tagadējo „kompjūteru" rakstītu ar —pļ— vidū, tā vārdu latviešu skuķes, kas pie šīs elektroniskās mašīnas bieži strādā un latviešu valodu nav vēl aizmirsušas, laikam gan bez nosarkšanas nevarēs izrunāt . . .

Jo dziļāk mežā, jo vairāk malkas!

Kārlis Ķezbers par mūsu modernajiem rakstniekiem ir citādās domās. Apcerējumā Romāna krize (ALA Žurnāla 8. n-rā, 1973.) viņš raksta: Ir daži, kas modernismā saskata neskaidrību, paši ar nolūku klīstot pa miglu. Ar to vēl nepietiek: viņi it kā dižojas ar savām stila rupjībām, nepieklājīgu vārdu lietošanu. Psīchologi teiktu, ka viņi ar to mēģina atraisīt līdzšinējās civilizācijas pilsonisko aizspriedumu mezglus. Uz šādām literārām valībām jāraugās kritiski. Rakstniekam, ja tas tic savai misijai, ir jāvētī graudi no sēnalām. Nopietnā literārā darbā murgiem, rupjībām un sēnalām nav vietas." (17. lp.).

„Civilizācijas pilsoniskajiem aizspriedumu mezgliem" spēcīgu cirtienu grib taisīt arī mūsu jaunatne. Par to A. Plaudis Austrālijā raksta (Brīvība nr. 2., 1973.): „Kaut arī mūsu prese pielabinās jaunatnei, uzslavēdama to vietā un nevietā, ko no tās varam cerēt, ir visai negaiša problēma. Skaidrs, ka lielākā daļa jauno ir aizpeldējusi svešos ūdeņos. Vai un cik no tās dabūsim atpakaļ? Tad — ko varam sagaidīt no modernās pinkainības? Katram laikmetam savas atraugas. Protests pret garīgu apspiestību un vienveidību pats sastindzis vienveidībā; un krēpes kļuvušas par uniformu, kas vienmēr bijusi birokratijas mīlēta. Ja taisnība Sokratam, kurš paredz, ka pārlieku brīvestību nomaina tirannija, tad te varētu būt gatava ierēdniecība nākamam despotam, jo izaugusī jaunatne neliekas tik brīvdomīga cik domu brīva. Un beidzot — arī starp 19 gadīgiem var sastapt vecīšus, gluži kā dažā labā 80 gadu vecā sirmgalvī atradīsim jaunekli. Visu kopā apsverot, intelligences izlase var būt visai ierobežota, jo arī ar savu jaunatni esam saimniekojuši izšķērdīgi. Nelaime jau tā, ka visa mūsu trimda ir tikpat izpūrusi kā ‚zelta jaunība', kādēļ tās pati intelligentākā daļa ir trimdas sabiedrības vairījusies."

Par „izpūrušo trimdu" kādus vārdus netieši teicis arī Gunars Janovskis Anglijā, notēlodams savā novelē Kupris architekta Runkuļa kundzi, kas pēc pavalstniecības pieņemšanas pārdēvējusies par Mrs. Fodder, šādi: „Ir pats par sevi saprotams, ka ar dēlu viņa runā tikai angliski, kaut gan viņas angļu valoda — kā lai saka — īpatnēja: ja viņa veikalā prasa miltus, tad viņu sūta uz puķu pārdotavu. Bet šai runāšanai angļu valodā ir savs noteikts praktisks apsvērums. Viņa ir Rīgā beigusi Feldmanes mājturības skolu. Tā nu viņai liekas, ka puikas galva ir apmēram kā putras katls, kurā var saliet tikai — teiksim — spaini ūdens, un ne vairāk. Ja nu puikam būs galvā latviešu valoda, tad tur var pietrūkt vietas kriketam un komikiem, kurus dēls pērk un lasa katru dienu." (247. lp.).

Vai nav dzirdēts arī Ziemeļamerikas kontinentā dažas intelligentas mātes sakām, ka latviešu valodas mācīšana „pārpūlē bērniem tikai galvas" un ka tāpēc labāk tos latviešu skolā nesūtīt . . .

„Izpūrušai trimdai" savs nopelns būs arī televīzijai, kuru mūsu jaunieši tik cītīgi skatās un mācās. Tai pašā novelē Gunars Janovskis raksta (174. lp.): „Aparāts gaudo un dārd. Spocīgi izģērbti un stipri pakaili jaunieši dejo kaut ko modernu. Ja pavēro atsevišķu dejotāju, tad rodas iespaids, ka kaut kur apkārt sēž vīri gariem durstekļiem rokās, tikko dejotāja pakustas uz vienu vai otru pusi, tai tiek iebikstīts vēderā, dibenā, kājās vai mugurā, tā kā viņai nepārtraukti jāraustās vai jāšķobās un jāvairās rokām un kājām."

Vecākā paaudze nejūtas, ka viņu galvas būtu kā „putras katls," kurām nekas vairs neietu iekšā. Latviešu laikrakstus un grāmatas pērk un lasa. Taupība tomēr jāievēro. Ja dažkārt var aizņemties no labā kaimiņa sāli un piparus, kad tādiem niekiem neatliek laika katru reizi skriet uz bodi, kādēļ to pašu nevar darīt ar latviešu laikrakstu? Lai nu Dievs un mūsu nacionālo organizāciju morāliskais atbalsts palīdz arī tiem godprātīgiem izdevējiem, kas savu laikrakstu piesūta dažiem absolventiem pat mēnešiem ilgi, pacietīgi gaidot uz samaksu! Veci ļaudis gan kādreiz gudri sprieda, ka parāds neesot nekāds brālis, bet vēl jau vienmēr abonementu var pārtraukt, ja izdevēji kļūst pārāk nepacietīgi. Tīrais ietaupījums!

Nekur izdotā nauda neliekas tik liela kā par latviešu laikrakstu . . . „Izpūrušā trimda?" Jāpasmejas.

Jukums Jekums

Gaŗezera grāmatu . . .

(Turpinājums no 6. lp.)

viņš viesojies mirušo gleznotāju Prandes un Zvirbuļa ģimenēs, lai uzzinātu par viņu atstātajiem darbiem un materiāliem, viņš apskatījis daža laba „veclatvieša" grāmatu krājumus. Reiz ar īpašu ieteikšanas vēstuli viņam izdevies panākt audienci pie citkārt noslēgti, savārūp mītošā Olģerta Liepiņa, lai skatītu Hildas Vīkas un Tilberga oriģinālgleznas. Ziemas vidū abi sēdējuši nekurinātajā O. Liepiņa mājā, mēteļos satinušies, drebinādamies dzēruši ciemiņa līdz atnesto vēsināto vīnu, lūkojušies nekurinātās telpās mitruma pārvērstajos Tilberga un Vīkas oriģinālos . . .

„Pēc manas pieredzes," saka Gvīdo Augusts, „pastāv samērā plaša iespēja par dažādām katēgorijām latviešu kultūras vērtību ieinteresēt ASV augstskolas, ja pie tām ir Austrumeiropas vēstures katedras vai līdzīgi iestādījumi. Man, piemēram, izdevās visus materiālus, kas Jāņa Munča kundzes rīcībā, nodot Hūvera institūtam Stanfordā, sakarā ar J. Munča lomu Latvijas kultūras dzīvē pēc 1934. gada. Taču būs zināma daļa mūsu kultūras vērtību, kuras nevienu universitāti neinteresēs. Vai ļausim tām iet pazušanā jeb vai domāsim pašu spēkiem veidot kādu kopēju krātuvi un glābt tās no bojā ejas? Tāda varētu būt vai nu Gaŗezerā vai citur, bet vispirms mums būtu jātiek skaidrībā, vai vispār tādu gribam."

Par Gaŗezera bibliotēkas pašreizējo situāciju tās bibliotēkārs Arturs Baumanis, kas kādreiz pārzināja Rakstniecības un teātŗa mūzeju, izsakās: „Gaŗezera bibliotēkā ir apmēram 3000 sējumu. Vairāk nekā puse no tiem — daiļliterātūras, krietni daudz žurnālu, biogrāfiju, vēstures grāmatu, literātūrvēsturisku apcerējumu. Bibliotēka iekārtota tikai pagaidām; mums vēl nav pastāvīgu plauktu un tajā ziņā ir lielas grūtības."

— Vai nākotnē Gaŗezerā ap vidusskolas bibliotēku un lasītavu, kā ap kodolu varbūt varētu veidoties arī rakstniecības un teātŗa mūzejs miniatūrā? Daudzi rakstnieki miruši, atstājuši rokrakstā nepublicētus darbus un citus materiālus, ar kuŗiem viņu mantojuma saņēmēji dažkārt nezina, ko iesākt. Kādas būtu problēmas ar šādu materiālu uzglabāšanu?

„Tāda iespēja ir. Taču tas prasītu lielus izdevumus personāla un līdzekļu ziņā. Šādu materiālu katalogizēšana un uzglabāšana prasa desmit reiz lielāku darbu, nekā bibliotēka. Tas būtu ārkārtīgi liels darbs: būtu vajadzīgi 3 — 4 cilvēki, kas strādātu cauru gadu. Kaut kas tam līdzīgs ir amerikāņu brāļu draudzei pie kādas brāļu draudzes kolledžas Pensilvēnijā. Tur ir archīvs, kas pastāv kādus simt gadus. Par spīti lielajiem līdzekļiem, tas nav atvērts katru dienu. Piemēram, vasarā materiālus dara pieejamus pēc īpaša lūguma un ja interesents — izdara ziedojumu."

Par izdevumiem vidusskolas jaunceltnes un īpaši bibliotēkas iekārtošanai un nobeigšanai izsakās Gaŗezera padomes priekšsēdis Raimonds Zemjānis: „Jaunceltnē jānobeidz iekšējās sienas, griesti, grīdas, darbi vēl jāveic arī ārienē. Kopsummā, ieskaitot bibliotēkas un lasītavas pilnīgu iekārtošanu, varētu varbūt rēķināties izdevumos ar 20.000 dol. Apm. 5.000 dol. jārēķina bibliotēkas un lasītavas iekārtai un apkures un atmitrināšanas sistēmas iekārtošanai, jo citādi ziemu grāmatas varētu bojāties. Telpa bija mikla arī šovasar daudzo lietus gāžu dēļ, bez tam ēka bija tikko kā uzcelta, vēl neizžuvusi. Tādēļ pēc mācību beigām grāmatas pagaidām novietojām Saulgriežu ēkā, kas ziemu apkurināma."

Tātad Gaŗezera vadības tuvākās nākotnes plāni attiektos vienīgi uz bibliotēkas - lasītavas izveidošanu. Bet arī šiem izdevumiem šī gada budžetā trūkst līdzekļu, kādēļ Latviešu fonda piešķīrums būtu noderīgs. Taču fondam būs jāapsveŗ vēl ducis citu iesniegumu.

Auseklis Zaļinskis

ČIKAGA

● Kopīgas makšķerēšanas sacensības ceļojošās un individuālo balvu izcīņai starp ČLB Mednieku un makšķernieku klubu un Milvoku klubu notiks 8. un 9. septembrī Viskonsinā „Poygon" ezerā. Pulcēšanās pie „Monsted resort". Sacīkšu sākums plkst. 7 no rīta. Pirmā dienā noķertās zivis uzrādāmas no plkst. 7 — 7.30 vakarā, bet otrā dienā — no pl. 12 — 12.30 dienā.

IZĪRĒJAMS

mēbelēts dzīvoklis

vienam vai divām personām
Whitby, Ont.

Rakstīt:
A. Apsins
1243 Dundas Street East
Whitby, Ont.

Gadskārtējie Sv. Katrīnu DV nodaļas vanadžu kopas rīkotie dārza svētki, piedaloties arī Kanadas vanadžu priekšniecei M. Jonānei un vanadžu pārstāvēm no Toronto, risinājās 12 augustā. Sarīkojumā piedalījās arī aktrise Austra Šteinberga no Ņujorkas, kas skandēja J. Jaunsudrabiņa darbus (augšējā attēlā pa kreisi). Vidū — jautrās programmas daļā M. Zvejniece un T. Andersone demonstrē „modernās dejas". Pa labi — mājas saimniece Emma Krūmiņa sagaida Sv. Katrīnu DV nodaļas priekšnieku Pēteri Vītolu. Žaņa Krūmiņa uzņēmumi

JA ESAT DZĪVOJIS KANADĀ KOPŠ 1972. G. 30. NOVEMBRA VAI NU KĀ VIESIS VAI BEZ LIKUMĪGA STATUSA, TAD KANADAS VALDĪBA DOS JUMS IESPĒJU LĪDZ 1973. G. 15. OKTOBRA PUSNAKTIJ PIEŅEMT ŠO ZEMI PAR SAVU.

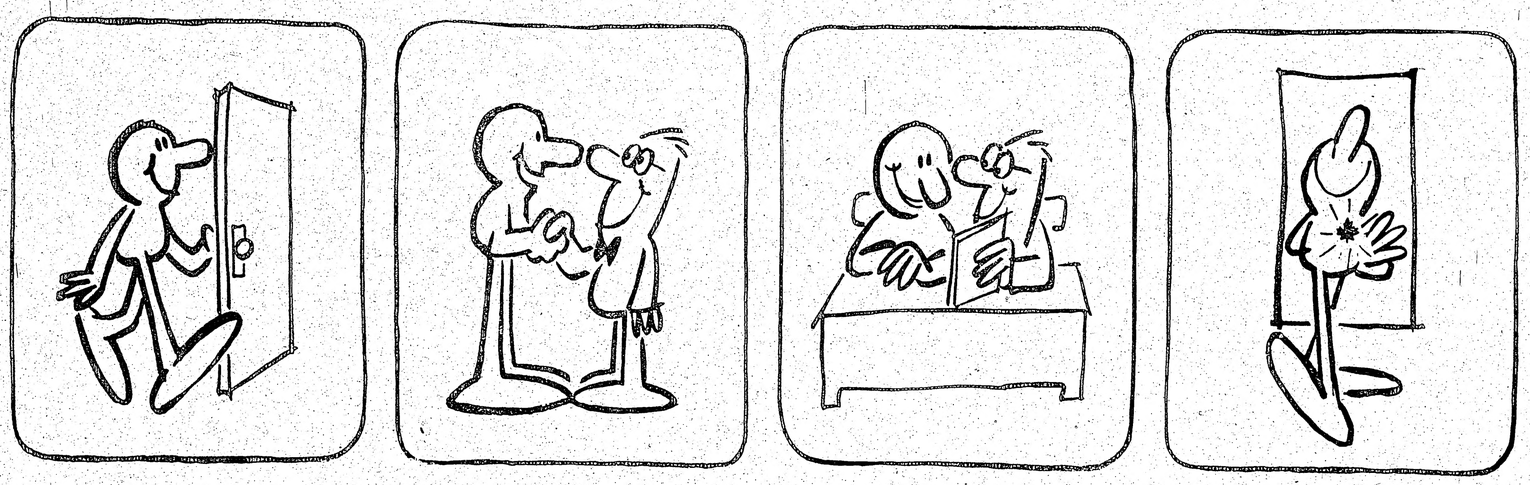

Ja jums dzīve Kanadā ir bijusi veiksmīga, Kanadas valdība domā, ka jums pienākas tās pašas priekšrocības kā likumīgajiem Kanadas iedzīvotājiem.

Tātad līdz 15. oktobŗa pusnaktij mēs palīdzēsim jums tās iegūt.

Līdz tam laikam jūs drīkstat pieprasīt tiesīga imigranta (landed immigrant) statusu (pirmais solis pavalstniecības iegūšanā), nesaņemot sodu par to, ka esat ieceļojis vai uzturējies Kanadā nelikumīgi.

Līdz tam datumam jūsu lūgumu novērtēs pēc ļoti atvieglotiem noteikumiem.

Tā kā tiks ņemti vērā daudzi apstākļi, kādu no tiem varētu jums piemērot.

Kā redzams, mēs mēģinām jums palīdzēt, tomēr pēc 15. oktobŗa mēs vairs nevarēsim palīdzēt, lai kā mēs to gribētu. Pēc šī datuma, kā nosaka jaunākais likums, jums vairs nebūs tiesības pieprasīt tiesīga imigranta (landed immigrant) statusu, kamēr esat Kanadā, un nebūs arī tiesības pārsūdzēt deportāciju.

Mums ir vajadzīgs tikai jūsu vārds, adrese un paskaidrojums par apstākļiem. Mēs vēlamies, lai jums būtu piederības sajūta un pilnīga iespēja piedalīties Kanadas dzīvē. Mēs darīsim visu, lai palīdzētu jums pārvērst Kanadu par savu zemi.

Tālākas informācijas iegūšanai piezvaniet, rakstiet vai apmeklējiet tuvāko Kanadas imigrācijas centru, vai gadījumā, ja tāds nav jums tuvumā, tuvāko Kanadas „Manpower" centru. (pakalpojumi, kuŗus veic Kanadas imigrācijas ierēdņi, ir bez atlīdzības).

Lūgumus var nodot Kanadas imigrācijas centros darbdienās no pl. 8 rītā līdz pl. 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 5 pēcp. un no pl. 8 rītā līdz pusnaktij, 15. oktobrī.

Manpower and Immigration
Robert Andras, Minister

Main-d'œuvre et Immigration
Robert Andras, ministre

Mūsu mīļais brālis un mātes brālis

Jānis Valdemārs Ramats

dzimis 1888. gadā Allažu Maltēs,
aizgājis mūžībā š. g. 31. jūlijā.

Apglabāts Allažos, Latvijā, 5. augustā.

Dziļās sērās:

brāļi Kanadā un Venecuelā, māsas ASV un Rīgā,
dēls un meitas ar citiem piederīgajiem un draugiem
dzimtenē un svešumā

Mūsu mīļā māmuļa un vecmāmiņa

Anna Celms

dz. Vācietis

dzim. 1888. gada 24. jūnijā, Pabažu pag.,
mir. 1973. gada 23. jūlijā Lundā, Zviedrijā.

Kad mana dvēs'le šķirsies
No dziesmu lejas šīs,
Tā mīlestības dziesmu
Sev līdzi aiznesīs.

SĒRO:

bērni, mazbērni, māsa un piederīgie ASV,
Kanadā, Zviedrijā un dzimtenē.

Kristīgs latviešu
radio raidījums
PRIEKA VĒSTS
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Viļņa 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
ont., tālrunis: 749-0832

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio
raidījumu 17. gadagājumā
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētd. no pl. 9—9.30
Niagaras WHLD raidījums
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd.
Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Septembris

. . . jau rudens mēnesis, un rudens šeit Ziemeļamerikā nozīmē „jaunu sākumu". Bērni iet uz skolu, dievnami kļūst pilnāki ar dievlūdzējiem.

Es gribētu ieteikt „jauno sākumu" sākt ar apustuļa Pāvila lielajām domām par Dievu un Jēzu Kristu un par cilvēkam doto iespēju pielīdzināties Dievam, jā, nebrīnieties! Te ir apustuļa vārdi: „Es loku savus ceļus tā Tēva priekšā . . . lai Viņš savā bagātībā un spēkā dod jums savu Garu, kas var audzināt jūsu iekšējo (garīgo) cilvēku . . . ka līdz ar visiem svētajiem jūs varētu aptvert un izprast Kristus mīlestības platumu un garumu, augstumu un dziļumu . . . un ar šo mīlestību piepildīti, jūs iegūtu visu Dieva pilnību." — Efeziešiem 3.14—19.

Pilnība pieder Dievam. Šai pilnībai ir saistība ar Kristus mīlestību, kuŗai ir četras dimensijas: platums, garums, augstums un dziļums. Un tikai šī mīlestība spēj sekmēt mūsu iekšējā (garīgā) cilvēka pieaugšanu.

Tādēļ „iegūt visu Dieva pilnību" mums ir pati nepieciešamība. Mana vēlēšanās ir: Kaut mūsu iekšējais jeb garīgais cilvēks „nākošajā gadā", tas ir rudenī, ziemā un pavasarī, kļūtu pilnīgāks, nekā tas ir tagad! Būsim čaklāki gājēji savā dievnamā!

Tādu pilnību novēlu jums visiem, un pēc tās es pats gribu tiekties.

INSPIRĀCIJAI

Atbrīvojies! Lai kaut ko iesāktu, vajadzīga uzņēmība. Lai kaut ko iesāktu turpinātu, vajadzīga lielāka uzņēmība. Bet lai no kaut kā, kas izrādījies mazvērtīgs, nevērtīgs, nederīgs, atbrīvotos, vajadzīga vislielākā uzņēmība.

Tomēr atbrīvojies!

Atbrīvojies no draugiem, kas velk tevi bezdibenī. Ļaunas biedrības samaitā labus tikumus. Sākumā tu nemaz nemani, ka tu slīdi lejup, bet vēlāk tu neatradīsi pat cinīti, pret kuŗu atsperties. Atbrīvojies no nevēlamajiem draugiem, kas velk tevi lejup, tagad.

Atbrīvojies!

Atbrīvojies no zūdīšanās, naida, bailēm un citām negātīvām emocijām, jo kā zūdīšanās, tā baiļu un naida emocijas saēd tavu garu un miesu. Ar zūdīšanos, bailēm un naidu tu nepagarini, bet gan saīsini savu mūžu.

Atbrīvojies!

Atbrīvojies no nevērtām, nederīgām domām. Negātīvas domas visas ir nevērtas. Tās aptumšo tavu prātu, tās padara tevi neredzīgu, tās kavē tava garīgā cilvēka augšanu.

Atbrīvojies!

Atbrīvojies no nederīgiem ieradumiem, kas dara tavu garu nebrīvu. Tādus ieradumus tu esi paņēmis līdz varbūt no mājām, vai skolas, vai kluba, vai pat no baznīcas, jā, nebrīnies. Viss, kas klusina tavas apziņas balsi, nav labs. Raisies no tādiem ieradumiem vaļā.

Atbrīvojies!

Atbrīvojies no idejām, kas ir mazvērtīgas, kas neiztur kritiku, kas nesniedzas zvaigznēs, kas liktas svaru kausā un svērtas un atrastas vieglas. Atbrīvojies no tādām idejām, un tukšumu piepildi ar kaut ko vērtu.

Nebīsties laisties vaļā no visa, kas tavu garu un prātu un miesu grib piekēdēt pie zemes. „Domā par to, kas augšā." „Brāļi, kas ir patiess un svēts un taisns un šķīsts un patīkams, kam laba slava, un ja vēl ir kāds tikums un ja vēl ir kas cildināms, par to domājiet!" Tie ir apustuļa Pāvila vārdi (Filipiešiem 4:8).

Debesīm ir liels pacelšanas un pievilkšanas spēks. Tu un Debesis kopā un viss nevērtais aizies pats no sevīs, un tu būsi brīvs. Nebīsties atbrīvoties, bet nekad, nekad neatbrīvojies no Dieva! Tavs gars tevī tad nomirs, tu paliksi viens. Tu būsi pazudis Dievam un pats sev!

Bībeles personu īsi skicējumi

BOASS

Boass, jūds, apprecēja Ruti, moabieti. „Šausmas! Asins sajaukšana, sagānīšanās, nekas labs no tādas vienības nevar iznākt!" — tā varēja toreiz izsaukties viens otrs ortodoksais jūds. Bet — sava prāta nomierināšanai izlasiet neinteresanto pirmo nodaļu Mateja evaņģelijā: „Jēzus Kristus, Dāvida dēla, cilts grāmata . . . Ābrāms dzemdināja Īzaku . . . Boass dzemdināja Obedu no Rutes . . . Jēkabs dzemdināja Jāzepu, Marijas vīru, no kuŗas (t.i. Marijas) ir piedzimis Jēzus, saukts Kristus." Saprotams, te ir tikai divi trīs vārdi no Jēzus Kristus ciltsgrāmatas. Ja tad vēl nepietiek, lasiet Lūkas ev. 3:23—38. Boass ar savu pārdrošo izvēli, apprecot maobieti Ruti, ir iekļuvis Jēzus Kristus cilts grāmatā.

Citiem vārdiem sakot, Boass bija tāds vīrs, kas iedrīkstējās izkāpt ārā no sava laika ticējumu rāmjiem un aizsteigties priekšā sava laika cilvēkiem, to uzskatiem un atzītām tradicijām. Bagāts jūds apprecēja nabadzīgu jaunu maobiešu atraitni.

Bet pie Boasa piepildījās vārdi, ka drošsirdīgiem pieder pasaule. Boass ar savu rīcību piepildīja vārdus, kādus Jēzus pēc vairākiem gadsimtiem teica: „Nāk no rītiem un vakariem, no ziemeļiem un dienvidiem, un sēdēs pie galda Dieva valstībā," Lūkas ev. 13:29. Apustulis Pāvils to pašu domu izteica šādos vārdos: „Tur vairs nav ne grieķa, ne jūda, ne bauslības cilvēka, ne pagāna, ne barbara, ne skita, ne verga, ne brīvā, bet visos ir Kristus." Kolosiešiem 3:11.

KAS IR KRISTIETĪBA?

Jēzus Kristus apsola:

„Es esmu pie jums ikdienas līdz pasaules galam." (Mat. ev. 28:20) Šis apsolījums pieder tiem, kas iet. Šis apsolījums neattiecas uz nekā nedarītājiem. varbūt tavs pasaules „gals" ir tavās mājās. Tu neesi aicināts sludināt evaņģeliju afrikāņiem vai āziātiem. Tu esi aicināts sludināt (dzīvot) evaņģeliju savās mājās. Jēzus teica vienam, kas gribēja Viņam sekot: „Ej mājās un stāsti savējiem, kādas lielas lietas tas Kungs pie tevis darījis!" Tavs misijas lauks ir tavas mājas, kamēr tur vēl ir kāds, kas saka „Dieva nav".

Jēzus Kristus programma:

„Darait mācekļus . . . mācīdami tiem turēt visu, ko es esmu jums pavēlējis." (Mat. ev. 28:20) Šī programma īstenosies, ja „jums būs vienam uz otru tāda mīlestība, kāda Man ir uz jums," teica Jēzus.

Tā ir mīlestība, kas padara kristīgo draudzi par misijas draudzi, no kuŗas iet vispirms mājās stāstīt par Jēzu Kristu, bet dažiem liek braukt uz Afriku, Indiju, Boliviju vai citur. Tie, kas paliek uz vietas, ir šīs iekš- un ārmisijas balstītāji. Ja kristietis aizmirst šo „Ejat!", viņš izžūst garīgi. No skeletiem cilvēkiem bail!

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

9. septembrī pl. 11 Kapu svētki. Svētrunu teiks māc. Ā. Čops.

Māc. Ā. Čops 84 John St., Weston, Ont. M9N 1J7, tālrunis 249-6593. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

2. septembrī plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

9. septembrī plkst. 11 kapu svētki Toronto latviešu kapos.

16. septembrī plkst. 2 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

30. septembrī plkst. 2 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

BRAMPTONĀ

23. septembrī pl. 1,30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

9. septembrī, plkst. 11 no rīta Kapu svētki.

16. septembrī, plkst. 1.30 pēc pusd. dievkalpojums.

OTAVA

....Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

2. septembrī, pl. 11 no rīta dievkalpojums.

9. septembrī, pl. 10,30 rītā dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; pl. 11 dievkalpojums pieaugušiem; pl. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

16. septembrī, pl. 10,30 rītā dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; pl. 11 dievkalpojums; pl. 10,15 stunda abām Bībeles klasēm.

TORONTO BAPTISTU draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 11 rītā Walmer ielas baptistu dievnamā (ieeja no 188 Lowther Ave.). Māc R. Ekšteins.

2. sept. Valdis Skudra.

Atminiet Rutes vārdus Naomijai: „Tavs Dievs būs mans Dievs." Šie vārdi atklāj, ka maobiete Rute jau toreiz bija apsēdusies pie galda Dieva valstībā. Un precot Ruti, Boass parādīja, ka garā viņš jau dzīvo Jaunās Derības laikā. (Lasi: Rutes gr. 2:1, 4:1, Mateja ev. 8:11)

Ruta Vaive

CĪNIES, SACELIES!

sacelies!
Bet gribi
galvenais gribi
mīlēt t a g a d , šo brīdi, šo stundu,
ne visu to, kas reizi bij.
Cīnies, sacelies!
Nelaid vakara ēnas
sev klāt
Atver acis,
skati!
Atver ausis,
dzirdi!
Ar sirdi
rudens kā skan,
krāsas kā deg,
dzīve kā rit . . .
Sagaidi dienu
kopā ar Dievu!
Izjūti t a g a d ,
Nejautā — r ī t?
Tad viegli,
kā nemanot
un reti,
tevi doma
īsa patraucēs:
— varbūt jau
c i t u r ī t?

Kareivji un čekisti traucē sporta spēles

Kamēr princese Anna ar lielu neatlaidību gatavojās trīs dienu zirgu sporta sacensībām Ķijevā, Maskavā Pasaules studentu sacensībās risinājās notikumi, kādus vēl pasaule nebija pieredzējuši. Par tiem sevišķi sašutuši angļi, kas par visu augstāk vērtē godīgumu sporta spēlēs un sacensību novērtējumos. Šim godīgumam par upuri krita arī princese Anna, kam neveicās sportistu izlases sacensībās — vienu viņas zirgu diskvalificēja, otrs — savainoja kāju — un „ar patiesu nožēlu" izlases komiteja princesi neieskaitīja Ķijevas sacensību oficiālajā britu komandā. Pat tituls un karaliskā radniecība nelīdzēja.

Padomju savienībā rīkojas citādi. Tur studentu sacensībās starp daudzajām tautību komandām, bija aicināta piedalīties arī izraēliešu. Noskatīties savu tautas brāļu spēlēs un tos morāli atbalstīti ar uzmudinošiem saucieniem bija vēlējušies padomju žīdi. 18. augustā bija paredzēta izraēliešu un kubiešu sacensības basketbolā Maskavas armijas sporta klubā. Kad uz šīm sacīkstēm ieradās ap 100 žīdu, tos nelaida iekšā. Pie ieejām stāvēja miliči un kaut arī telpā vēl bija vietu diezgan, apgalvoja, ka vietu vairs neesot. Angļu korespondentam bija izdevies sacīkšu telpā iekļūt, un viņš redzējis, ka pirmajās rindās sēdējuši „līdz nāvei nogarlaikojušies" padomju kadeti. Arī citur telpā bijuši redzami kareivji un „rosīgi ļaudis" civīlā. Pie ikviena izraēliešu panākuma, šie „izlases skatītāji" svilpuši un klieguši, bet katru kubiešu panākumu apsveikuši ar aplausiem un „bravo" saucieniem. Izraelieši šo sacīksti zaudējuši. Žīdi vēlāk teikuši, ka šo akciju pret Izraēlas sportistiem vadījis kāds pulkvedis Zubkovs. Kad kopējā sportistu gājienā izraēlieši tuvojušies televīzijas kamerai, kamera pagriezta sāņus, un šī komanda nav skatītājiem rādīta.

Līdzīga aina bijusi nākamā dienā, kad izraēlieši spēlējuši pret braziliešiem. Atkal skatītāju rindās bijuši kareivji un čekisti, kas ar saviem kliedzieniem un svilpieniem traucējuši spēli. Zālē gan ielaisti apm. 25 žīdi, bet viņu uzmudinājumu saucienus pārspējuši sarkanarmiešu rēcieni. Ārā ejot, angļu korespondentam rokā iespiesta vēstulīte, ko parakstījuši 43 Padomju savienības žīdi. Tie lūdz par notikumiem Studentu pasaules olimpiadā Maskavā ziņot Olimpiskai komisijai. Viņiem pašiem neesot citas vēlēšanās kā tikai izceļot uz Izraēlu. Cik zināms, tad Padomju savienība vēlētos rīkot olimpiskās spēles Maskavā 1980. gadā. Noteikumi studentu sacensību laikā var olimpiskai komisijai pamatoti radīt šaubas par Maskavas spējām noorganizēt un vadīt godīgas sporta sacensības.

Par princeses Annas braucienu uz Padomju savienību domas dalās. Jo bieži dzird norādījumu, vai viņai kā tiešai karaliskās ģimenes loceklei vajadzētu apmeklēt to zemi, pār kuru valda vēl aizvien tas pats režīms, kas Krievijas revolūcijas laikā tik mežonīgi noslepkavoja viņas radiniekus. Kaut arī oficiālā britu komandā princese Anna netika ieskaitīta, viņa piedalīsies individuāli. Viņas līgavainis kapteinis Marks Filips arī brauks uz Kijevu, bet tikai kā skatītājs.

—al—

†

Elza Lucis

dzimusi 1902. gada 28. maijā,
mirusi 1973. gada 10. augustā, Montrealā.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības Fonds

†

Mūsu fonda bijušais ilggadīgais kasieris

Kārlis Stagavs

dzimis 1905. gada 8. februārī,
miris 1973. gada 20. augustā, Toronto.

Sv. Jāņa ev.lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

E. Tālmane

Pārdomas un problēmas

Ir lietas, par kurām mēs vairāmies domāt un runāt — svarīgas, mūžīgam negrozāmam likumam padotas lietas, kuŗās kā zirnekļa tīklos sapinusies mūsu personiskā un tautas nākotne.

Nesen iznākusi presē vēl neapskatīta grāmata — Kārļa Siliņa „Sarkanā zirnekļa tīklos". Autors pats sevi sauc par mazo cilvēku. Viņš tomēr nav pūļa cilvēks, viņam ir pašam savas domas un drosme tās izteikt. To viņš dara ne savam priekam, bet jaunajai paaudzei — aiztaupot maldu ceļus.

Grāmatai ir divas daļas. Lai saprastu, ir jāizlasa pirmā daļa — mazā cilvēka dzīve ar tās bērnību, skolas un mācību gadiem un darbu divās krasi pretējās pasaulēs — vecos un jaunos laikos.

Tā ir latviešu tautas dzīve. Tagadējam jauneklim veco laiku apstākļi liksies grūti, bet Kārlis Siliņš savās atmiņās to tēlo ar vārdiem: „Skanēja jautras valodas un arī dziesmas".

Atzīstot amata zelta pamatu, Kārlis Siliņš aiziet mācīties par dārznieku. Citu iespēju toreiz nav. Viņš nonāk Veckalsnavas muižā, kur dārzniecībā meklē vasaras puisi. Par muižu un tās īpašnieku baronu Brīmmeri autoram nav vārdu, kādus runā tā propaganda, kas muižu tagad pārvērtusi kolchozā. Starpība tā, ka tagad „nav dieva" (ar mazo burtu), bet toreiz „vecais barons katru svētdienas rītu sapulcināja pie sevis muižas ļaudis un noturēja dievkalpojumu".

Kad vasara beigusies, autors ar vasaras peļņu — 30 rubļiem kabatā „pacilātā garastāvoklī soļoja atpakaļ uz patēva māju Gostiņos.

Nostrādājis ziemu stikla fabrikā, nākamā vasarā autors salīgst uz 2 gadiem pie dārznieka Vietalvas muižā.

„Barons Pālens bija gados vēl jauns, ļoti miermīlīgs un patīkams cilvēks", saka autors, necenzdamies ar meliem pārvērst laikmetu, kādā cilvēki dzīvoja.

Vietalvā autors dzird mācītāju Andrievu Niedru. Dažam liksies neprātīgi runāt par viņu labu, tikpat bīstami kā runāt patiesību par Kārli Ulmani, bet autors nebaidās patiesību liecināt nevienā gadījumā, jo viņam ir pašam savas brīvas domas un goda prāts.

Pēc Vietalvā nokalpotiem diviem gadiem Kārlis Siliņš nonāk Rīgā Švecha dārzniecībā, kur pierod pie priekšzīmīgas kārtības un disciplīnas, kas viņam iepatīkas un kļūst par viņa rakstura neatņemamu daļu.

Vakaros autors mācās īpašos kursos. 1905. gadā sāk pūst jaunas strāvas, strādniekus apmeklē „jauns, uzbāzīgs puisis ar dzelzs spieķi rokā" (bet bēg, kad pamana policiju, un atstāj sāktos „biedrus" liktenim). Fakti, vairāk nekas, ko autors stāsta par šo laikmetu (arī mums pie faktiem būs jāpierod!): „Apbrīnojama bija bagāto saimniekdēlu lielā dedzība un stulbums, ar kādu daudzi no viņiem pārvērtās marksisma apustuļos. Tādu dzejnieku bija vesela rinda ar Raini priekšgalā." Šos „apstulbos" esam redzējuši starp bēgļiem no tās viltus paradīzes, ko paši reiz sludinājuši.

Autors piemin vēlāk sarkanās pagrīdes aprietos Fr. Veinbergu un „melnsvārci" dzejnieku un rakstnieku A. Niedru. Ar atzinību viņš atceras arī vācu izcelsmes luterāņu mācītāju Doebneri, „pilnīgi latviskā garā ieaugušu laipnu un patīkamas dabas cilvēku".

Atmiņās autors stāsta par darbu un dzīvi Maskavā, vēlāk dzimtenē. Te krustojas vecie un jaunie laiki, kur sarkanais zirneklis izvilcis savus tīklus. No tiem bēgdams, autors pievienojas spontānajai bēgļu straumei, kas pamet visu, lai glābtu dzīvību un brīvību. Tas ir laiks, kad vienam jāatbild par visiem un visiem par vienu. Kādēļ, to autors paskaidro „Pārdomās un problēmās". Tā ir grāmatas otrā daļa, ko nevajadzētu ignorēt pat tiem, kas vēl šodien pelavas ved tautas tirgū un cenšas tās pārdot par graudiem.

Latvju Dievturu Sadraudzes

SVĒTBRĪDIS

Klīvlandes dziesmu svētku laikā
š. g. 2. septembrī plkst. 10.00 no rīta
SHERATON - CLEVELAND VIESNĪCĀ
Cleveland Room.

Ar dejām, dziesmām un mūziku

Ceļā uz dziesmu svētkiem Ķelnē latviešu tautas deju kopa Kamoliņš kopā ar Dziesmu rotas dziedātājiem un Dzintariņa koklētājiem, kopskaitā 34 personas, sniedza priekšnesumus Bekhofas ciematā pie Bīlefeldas, bet otrā dienā Mepenē. Pēc dziesmu svētkiem Kamoliņš viesojās vēl dažās citās Vācijas pilsētās. Visās vietās sniegtie priekšnesumi — dejas, dziesmas un kokļu mūzika — guva nedalītu publikas piekrišanu. Kamoliņa vadītāji ir Ilga Mieriņa un Jānis Šmits.

Lietus gāžu dēļ Bekhofā paredzētie pēcpusdienas priekšnesumi brīvā dabā nevarēja notikt. Toties vakarā sarīkojuma telpa bija pārpildīta. Šo sarīkojumu rīkoja un programmas izpildītājus uzņēma vietējie latvieši. Bīlefeldas laikraksts Westfalen-Blatt bija ievietojis uzņēmumu un īsu sarīkojuma aprakstu.

Sevišķi viesmīlīgu uzņemšanu Kamoliņš ar dziedātājiem un koklētājiem piedzīvoja Mepenē. Mepenes un apkārtnes Sudetijas vāciešu tautas deju kopa Emsland heute bija sarīkojuma rīkotāja un piedalījās ar dejām arī programmas izpildījumā, dejojot dažas vācu tautas dejas ievadam un dažas vācu un cittautu dejas nobeigumā.

Emsland heute vadītājs Roberts Bēnens atklājot sarīkojumu iepazīstināja publiku ar latviešu viesiem, minot Kamoliņa dibināšanu trimdā, Anglijā, 20 gadu nepārtrauktu darbošanos un piedalīšanās dažādos internacionālos festivālos un latviešu dziesmu svētkos Eiropā. Viņš pieteica arī programmu un sniedza latviešu dziesmu satura tulkojumu vācu valodā.

Kamoliņš kopā ar dziedātājiem un koklētājiem sniedza saturā sakarīgu dziesmu, deju un kokļu mūzikas virkni. Sākot ar Līkuma deju un Āvu, āvu baltas kājas, Tautiešam roku devu, Brālīt's māsu dancināja, Latgales meiteņu deju (dejotājām Latgales tērpi), Alsungas deju (Alsungas tērpi), Tautiešam apsolīju, Raibie cimdi, Mēs, puisēni, jaun' būdami, Ko es teicu, tas notika un beidzot Tur es dzēru, tur man tīka, kopskaitā 19 dejas un septiņas dziesmas. Koklētāji (Dāles ģimenes divas meitenes un četri zēni vecumā no 9 līdz 16 g.) atskaņoja vairākas tautas dziesmu meldijas. Divus duetus — Aizupītes jēri brēca un Ziedi, ziedi, rudzu druva — dziedāja Gunta Turciņa un Šarona Raita. Abām 17 g. v. meitenēm ir ļoti labas balsis un jācer, ka nākotnē kļūs mākslinieces.

Publikai ļoti patika jauktie, dažādu novadu tautas tērpi, precīzie deju soļi un saskaņotais izpildījums. To, protams, var veikt tikai tāda kopa, kura 20 gadus nepārtraukti darbojusies un tās dalībnieki vienmēr centušies sniegt labāko.

Laikraksts Meppener Tagespost gandrīz uz veselas lappuses attēlos un vārdos plaši ziņoja par šo sarīkojumu. Bija arī informācija par 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkiem un dziesmu svētku 100 gadu jubileju Ķelnē.

Šī īsā, vienas diennakts tikšanās dziedot un dejojot, veicināja saskaņu un draudzību, un šķiršanās bija ļoti sirsnīga. Nākošajā gadā deju kopa Emsland heute viesosies pie Kamoliņa Līdsā, Anglijā. Atzīmējams, ka Kamoliņš jau vairākkārt uzstājies ārpus Anglijas: Vācijā, Francijā, Īrijā, Italijā, Zviedrijā, Beļģijā un dziesmu svētkos Toronto.

A.L./J.S.

Kamoliņš un koklētāji Dzintariņš Bekhofā pie Bīlefeldas, Rietumvācijā. Šis attēls parādījies vācu laikrakstā Westfalen Blatt.

SĪKĀS ZIŅAS

★ Kultūrālo sakaru ietvaros Amerikas savienoto valstu 25 gaidu grupa nesen apmeklējusi Maskavu, Ļeņingradu un Kijevu. Meitenes bijušas vecumā no 12 līdz 17 gadiem un nāk no Ohio pavalsts. Ceļojot pa Savienotajām valstīm, gaidas parasti tērpjas savās zaļajās uniformās, Padomijā valkājušas parastās drēbes, jo viesošanās jautājumu kārtotāji izteikušies, ka Padomju savienība esot pret militārismu. Viņi ieteikuši meitenēm atstāt uniformas mājās. Cik zināms, pat Padomijas skolēni nēsā uniformas.

★ Lielā ASV elektrības sabiedrība CONED ziņo, kā savas darbības vēsturē pirmo reizi pārsniegusi astoņu miljonu kilovatu strāvas patēriņu. Šis rekorda patēriņš bijis, kar temperatūra 90°. ASV vislielākais strāvas patēriņš ir vasarā gaisa dzesinātāju dēļ, turpretī Kanadā rūpes par strāvas patēriņu visvairāk ziemas vidū.

★ Savienoto valstu senāts pieņēmis likumprojektu, kas ierobežo privātpersonu un organizāciju ziedojumus vēlēšanu aģitācijai kā ievēlamiem kongresa un senāta locekļiem, tā arī prezidenta vēlēšanām.

★ Lai sekmīgāk apkarotu arvien pieaugošo narkotisko vielu tirdzniecību un ar to saistītos noziegumus, Ņujorkas pavalsts gubernātors Rokfellers atvēlējis līdzekļus 15 jaunu tiesu nodibināšanai Ņujorkas pilsētā. Tiesas sāks darboties jau ar 1. septembri.

★ Ņujorkas pazemju kopgarums ir 830 jūdzes, un ik dienas pazemju vilcienus izlieto 4 ar pus miljonu pasažieru. Ņujorkas pazemju kustība neapstājas arī naktī, bet katru vilcienu tad pavada arī policists, daudzo noziedzību dēļ, kas notiek īpaši naktīs.

JAUNA GRĀMATA

JĀNIS GRĪNBLATS

Jaunkundz, nepareizi savienots!

AUTOBIOGRAFISKS STĀSTĪJUMS PAR PIEREDZĒTO AVĪŽNIECĪBĀ, AGRONOMIJA UN SABIEDRISKĀ DZĪVĒ

SATURĀ: Tēva mājas ● Smiltenē ● Pie Rīgas avīzēm ● Jauki dzīvot Vecaucē ● Zeme smaržo ● Latvijas krogos ● Lauku izpriecas ● Dievs dārzi ● Zelta gredzentiņš ● Svešās zemēs ● Atstari.

Cena $ 5.60

Pasūtinājumus adresēt:

Mrs. VILMA GRĪNBLATS,
215 W 91 st. St., New York, N. Y. 10024

Kā svinēja . . .

(Turpinājums no 4. lp.)

tautas dēls, kā citi dzied, viņš seko labajai priekšzīmei. Bet pašu svētku diženums visiem māca, ko brīvība var piešķirt un kā brīvība jāvalkā."

Dziesmu svētkus Jelgavā var vēl papildināt ar ziņām, ko devusi Rīgas latviešu biedrības Zinību komisijas izdotajā Konversācijas vārdnīcā 1904. g. Tur teikts: „Ceturtos dziesmu svētkos 1895. g. (Jelgavā) — pāri par 4000 dziedātāju, uz piektiem dziesmu svētkiem, kuŗus bija nodomāts svinēt 1904. g. vasarā Rīgā, bet kuŗi kaŗa dēļ ar japāņiem bija jāatceļ uz nenoteiktu laiku, pieteicās kādi 254 koŗi ar 9100 dziedātājiem. (5. Vispārējos dziesmu svētkus varēja sarīkot tikai pēc 15 gadiem Rīgā — 1910. g., jo starplaikā notika 1905. g. revolūcija — O.A.) Protams, šādu dziesmu svētku sarīkošana prasīja no rīkotājām biedrībām (pirmos trijos svētkos no Rīgas latviešu biedrības un ceturtos — no Jelgavas latviešu biedrības) daudz pūļu un upuŗu. Jāatceras dižo svētku ēku celšana. Trešos dziesmu svētkos ēka bija 230 pēdu plata un ap 400 pēdu gaŗa. Jelgavas dziesmu svētku ēka ar visām piebūvēm ieņēma vairāk nekā 6 pūrvietas lielu laukumu. Apjumtā ēka bija 250 pēdu plata un 550 pēdu gaŗa, ieskaitot estrādi. 15.000 sēdvietas un 5000 stāvvietas atradās zem jumta. Būve izmaksājusi ap 20.000 rubļu. (Celtne bija veidota pēc arch. K. Pērkona konstrukcijas. — O.A.). Ja visus šai milzu būvei izlietotos dēļus saliktu vienu otram galā, tad iznāktu 230 verstes gaŗa laipa gar lielceļa malu no Rīgas līdz Liepājai. Lai visus sagatavošanas priekšdarbus veiktu, katrreiz svētku sarīkošanas darbu veica vairākas komisijas. Ne mazāk, bet vēl vairāk pūļu vajadzēja pielikt koŗu diriģentiem un dziedātājiem, lai programmās uzņemtās dziesmas krietni iemācītos . . ."

Dziesmu svētku rīkošana arī svešumā ir saistīta ar daudz prob ēmām. Dažas vairs nepastāv, mēs paši vairs neceļam celtnes dziesmu svētkiem, bet ieejam jau uzceltās milzīgās koncertzālēs, ko cēluši amerikāņi vai kanadieši. Mūsu problēma, kā nokļūt uz dziesmu svētkiem, jo jāmēro tāli ceļa gabali ar auto un lidmašīnām. Vilcieni, kas agrāk veda dziedātājus, ir it kā gausuma dēļ izgājuši no modes.

Bet pati dziesmu dziedāšana ir nemainīga kā tagad, tā tad!

Osvalds Akmentiņš

JĀŅU NAKTS

LILIJAS GLEŠKES TAUTISKS UZVEDUMS 6 AINĀS
5. Vispārējos Dziesmu svētkos Klīvlandē 1973. g. 3. sept.
Masonic Temple Auditorijā pl. 11-os no rīta

Tautas dziesmas un tekstu sakārtojusi	**Lilija Gleške**
Tautas dziesmu sabalsojumi un mūzika	**Andris Ūdris**
Dekorācijas	**Maija Gruzīte**
Dekorātores palīdze	**Aina Grīnvalde**
Apgaismotājs	**Jānis Mintiks**
Prologs	**Vigo Burģis**
Prologa teicēja	**Elza Tauriņa**
Diriģents	**Teodors Ozoliņš**
Pianists	**Valdemārs Meļķis**
Kokļu ansambļu vadītājs	**Kārlis Staško**
Trio: vijole	**Imants Gleške**
čello	**Jānis Ādamsons**
klavieres	**Valdemārs Meļķis**
Dejotāju vienība: DV deju kopa „Daugaviņa"	**Edvīns Kalviņš**
Inspicients	**Jānis Pūtelis**
Skatuves meistars	**Viktors Zemesarājs**
Uzvedumu iestudējusi	**Lilija Gleške**
Asistenti	**Vigo Burģis**
	Ernests Jurševskis

Uzvedumā piedalās 177 dalībnieki. P i e z ī m e: Laipni lūdzam pa izrādes laiku nelietot spilgtas gaismas filmēšanai un fotografēšanai.

Pasūtiniet paši sev un dāvanai
Daugavas Vanagu Kanadā izdoto

Ģen. Oskara Dankera

NO ATMIŅU PŪRA

Grāmata aptver 265 l. ar līdz šim vēl nepublicētām atmiņām un 123 fotoattēliem

Glīti iesieta **Cena $7.50**

Pasūtināma

DV GRĀMATNICĀ
491 College ielā, Toronto, Ont. Canada M6G 1A5

Lūdzu piesūtiet „NO ATMIŅU PŪRA" ..... eks.
Vārds, uzvārds .....
Adrese: .....
.....
Samaksai pievienoju $.....
Datums: Paraksts

Ja esat nodomājuši iegādāties jauno vai labu lietotu automašīnu, tad griezieties pa firmas

Courtesy Chevrolet-Oldsmobile Ltd.

2749 Lake Shore Blvd. W., Toronto
(pie Royal York Road)

Tālr. 255-9151

Pārstāvis ULDIS CIEMGALIS

Paziņojums
TORONTO PILSĒTAS
ATKRITUMU SAVĀKŠANAS PLĀNS

Tā kā pirmdiena, 3. septembris, ir svinamdiena, šai dienā atkritumus nenovāks.
Pirmdienas darbus izdarīs otrdien, bet otrdienas — trešdien.

H. F. ATYES, P. Eng.
Commisioner of Streets

Ja esat nodomājuši iegādāties
JAUNU AUTOMAŠĪNU
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
Oldsmobile - Chevy II - Vega
Chevrolet - Chevelle - Camero
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-11312**

Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6,

Auseklītis - paligs skolas gaitās

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLAS
IZDEVUMS 1973. — 8. NUMURS

Ja kāds latvietis nekā nezinātu par TLB Sestdienas skolu un viņam pagadītos lasīt šīs skolas audzēkņu žurnāla 8 numuru, viņam atklātos apmēram šāda aina: minētās skolas skolēni prot latviski, vismaz daļa no viņiem var savas domas, pārdzīvojumus un vērojumus izteikt rakstos tēvu valodā.

Auseklīša 8. n-rā pirmā vietā ir tēvu zeme Latvija.

5. klases skolniece Gundega Ozoliņa atzīstas, ka viņa Latviju nav redzējusi, ka viņa par to zina tikai to, ko māca skolā. Turpretī 7. klases skolnieks Arnis Korolkevics šo tālo zemi, kur dzīvojuši viņa vecāki un par kuŗu tie stāstījuši jau agrāk, tagad pazīst īstenībā — redzējis (protams, kādu tās daļu) — Rīgu, Jūrmalu, Daugavu, Gauju, un redzētais darījis tādu iespaidu, ka to „neaizmirsīs nekad", atzīstas zēns. Stāstījums īss, vienkāršs, patiess — bez izpušķojumiem.

Otrs tās pašas klases skolnieks Māris Martinsons, pamatojoties uz dzirdēto skolā un mājās par svešas varas iebrucējiem un tautas ciešanām, jau prāto, ko viņi, vēl bērni būdami, un vēlāk kā pieauguši, varētu darīt, „lai Latvija atkal kļūtu brīva."

Otrs svarīgs jautājums „Auseklītī" ir TLB Sestdienas skola. 8b kl. audzēkne Gunta Mackare, kas šai skolā mācījusies gandrīz 9 gadus, no pirmskolas līdz 8. klasei, vaļsirdīgi pasaka, ka pirmajos gados latviešu skola viņai nepatikusi, negribējies sestdienas rītos agri celties, ka viņa pat slēpusi no angļu bērniem, kurp viņa sestdienās ejot. Ar laiku viss mainījies, un tagad viņa esot lepna, stāstīdama cittautiešiem par latviešu skolu. Viņai esot kanadiešu draudzenes, kas mēģinot pat mācīties latviešu valodu. Gunta atzīstas, ka visgrūtāk viņai mācīties latviski rakstīt un vēsturi. Šis viņas sacerējums tomēr rāda, ka grūtības rakstos viņa sekmīgi pārspējusi.

Lasītāju iepriecina arī meitenes lēmums turpināt mācības latviešu ģimnazijā.

Dažos rakstiņos skarti tikumiskie pārdzīvojumi. Sakarā ar nepaklausību un citiem pārkāpumiem; seko sirdsapziņas pārmetumi un — atzīšanās.

Nav aizmirstas latviskās paražas, tautas dejas u.c. Daba tēlota visos gadalaikos. Ziemas prieki, īpaši slēpēšana.

Ir ceļojuma apraksti. Pirmais no tiem pa Kanadu rietumu virzienā līdz Klusajam okeanam un tālāk pa ASV. Šis stāstījums lietišķā stilā labi padevies 7. klases skolniecei Teikai Zilānei.

Lepni skan tās pašas 7. kl. audzēkņa Ernesta Skujiņa darbiņa virsraksts: „Mans Eiropas ceļojums". Pats nelielais sacerējums rāda, ar ko saistās rakstītāja intereses. Tas ir sports. Ievērojamām kultūras zemēm Anglijai un Francijai — katrai piešķirts pa vienam teikumam. Itālijai ar tās dabu un mākslu — 4 rindiņas. Bet Olimpiskajām sacīkstēm Minchenē veltīta rakstiņa lielākā daļa. Lai nu kā, bet divpadsmit vai trīspadsmitgadīgais autors ir bijis patiess, un tas ir galvenais.

Dažos sacerējumos stāstīts par dzīvi bērnu vasaras nometnēs, kādā citā tēlota skautu un gaidu nometne.

Mīlestība pret dzīvniekiem: zaķīti, kaķīti, pelītis, putniņiem izpaužas vairākos mazāko skolēnu darbiņos. Interesanta iztēle 3. kl. skolniecei Anitai Maijai Arājai par kaķīša un peļu draudzību. Tās pašas 3. kl. skolniece Dace Ķuze stāsta par bārenītes draudzēšanos ar zaķīti.

„Auseklītī" netrūkst arī dzejoļu; tos devuši gan augstākās 8. kl. skolēni, gan vidējo klašu, no tām īpaši 5. kl. pārspējusi visas ar 6 dzejoļiem, no jaunākajām 3. klasei ir 4 dzejoļi; no tiem rotaļīgi vieglā ritmā skan Amandas Bebres „Bitīte un puķīte".

Žurnālīti rotā arī bērnu zīmējumi. Daži autori saviem sacerējumiem zīmējuši illustrācijas, piemēram, Jānis Grāvītis, 8b kl., „Mana pirmā reize uz slēpēm". Tāpat arī Renāte Krastiņa, 3. kl., Viņai dažu rindu rakstiņš „Mazā sēnīte", bet liels zīmējums, kuŗā arī sēnīte liela. 8b kl. Bruno Strazdiņš darbojies divās nozarēs: sacerējis dzejoli „Pavasaris" un atsevišķi uzzīmējis Modernu mašīnu.

Žurnālītis „Auseklītis", būdams palīglīdzeklis, liecina par dažiem paņēmieniem, audzinot bērnus trimdā par latviešiem, attīstot viņos labus tikumus un izkopjot dabas dotās spējas.

Skolēnu sacerējumus un zīmējumus, tāpat kā citiem gadiem, savākusi un sakārtojusi skolotāja B. Kūla.

Paldies TLB Sestdienas skolas vadībai un skolotājiem par paš-aizliedzīgo darbu.

A. G.

Jaunākās grāmatas

Z. Mauriņa — Frančeska, rom.	$ 6.50
V. Veldre — Dēli un meitas, rom.	$ 5.50
E. Aistars — Goda diena, rom.	$ 5.50
N. Kalniņš — Tikai saulei nav ēnu, rom.	$ 7.50
L. Slaucītājs — Kādreiz un tagad	$ 6.50
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	$ 5.50
Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	$7.50
A. Dziļums — Kurzemes sirds vēl dzīva	$7.00
Pērla Baka — Austrumu vēji - Rietumu vēji	$5.00
A. Čaks — Matīss kausu bajārs	$6.00
I. Gubiņa — Ziema nāk pretim	$5.50
V. Biļķins — Zemgaliešu brīvības cīņas	$6.50
Teach Yourself Latvian	$3.75
V. Lesiņš — Vajātie, leģ., stāsti un nov.	$6.50
Latviešu trimdas bibliografija 1940, — 1960. II d.	16.80
A. Eglītis — Lielais mēmais	$8.00
P. Jeger - Freimane — Mainīgā dzīve	$6.50
A. Niedra — Sieva, rom.	$5.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā	$4.00
G. Janovskis — Balsis aiz tumsas, rom.	$7.00
H. Bells — Ar klauna acīm, rom.	$5.00
A. Richtere — Vētru laikā, dzej.	$5.00
Mārtiņa dziesmu grāmata ar notīm	$7.50
Janis Gailis — 30 gleznu krāsainās reprod.	$25.00
A. Voitkus — Sudraba un zelta man nav, rom.	$7.00
L. Tauns — Iesim pie manas mīļās, dzej.	$5.00

DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pasūtinot pa pastu, lūdzam pieskaitīt 10% no vērtības.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

Laikraksta
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

Tīka mēbeles tie
tētāja noliktavas.
ēdam-- un guļam
tas. Atvērts n
svētd. no pl. 1—
CLAUSEN Ltd.
nedaudz austrum
malea. Tel. 459-

Turner &
APBEDĪŠ
BIRO
RONCESVALLE
486 Roncesva
LE3-7
YORK CH
2357 Bloor
Parkošana abās

R. S. KA
apbedīšana
4512 YONGE
(Sheppard Aven
Willowd
Atrās palīdzība
jūsu rīcībā 24
221-1

VISĀ

TĀLR.

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam-- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. **EINAR CLAUSEN Ltd.,** Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea. Tel. 459-0760.

Daugavas Vanagu nams
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk. piekt. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTEM

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
486 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

kas? kur? ko?

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
jūsu rīcībā 24 stundas
221-1159

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ■ Slēgts treŝdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

KALUPE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR. (416) 466-1514

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

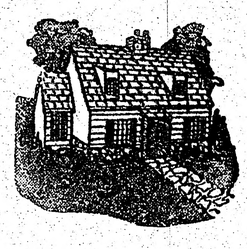
Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984
38 Noranda Drive
Toronto 15, Ont.

BROADVIEW DELIKATESU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

A. Eglītis — TV RENTALS
17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti
Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai.
Tālr. 863-1166
Benjamiņa filmu laboratorija

Dr. Henrija Kisingera svarīgākā problēma

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Pirms vairākām nedēļām, pieminot Vašingtonas aktuālitātes, šī laikraksta slejās izteicu varbūtību, ka prezidents Niksons savas valdības pārkārtojuma un uzsvaidzināšanas ietvaros eventuāli atbrīvos no amata savu personīgo draugu un lojāio līdzstrādnieku ārlietu ministru Rodžeru un uzticēs šī svarīgā resora vadību savai „labajai rokai" Dr. Henrijam Kisingeram. Šis „pārkārtojums" ir jau noticis daudz ātrāk nekā varēja sagaidīt.

Prezidents Niksons to atklāti paziņoja pagājušās nedēļas preses konferencē, kas arī bija neparasti ārkārtējs notikums, jo tajā prezidents pirmo reizi kopš š.g. 15. marta krustoja jautājumu un atbilžu zobenus ar viņam ne pārāk draudzīgās preses pārstāvjiem. Lieki pieminēt, ka no 21 jautājuma 18 bija tēmēti Vatergeites skandalam.

Lai gan prezidents patiesībā nekā jauna nepateica, šī preses konference bija zīmīgs pagrieziens Vatergeites politiskās vēļas mazgāšanas norisē. Prezidents nepateicīgo uzdevumu veica ar nenoliedzamu veiksmi, un viņa izsauciens: „Lai Vatergeites lietā pēdējo vārdu saka tiesa!" ir atradusi negaidīti plašu atbalsi tautā.

Pagājušās nedēļas nogalē Harisa sabiedriskās domas pētīšanas institūts aptaujā noskaidroja, ka 62 proc. amerikāņu piekrīt prezidenta uzskatam. Citiem vārdiem, 62 proc. amerikāņu Vatergeite ir jau „līdz kaklam". Niksona stratēģija un paredzējums ir bijuši pareizi. Tautas vairākums tagad ir pārliecināts, ka valsts un pilsoņu interesēm būs labāk pakalpots, ja Niksonu atbrīvo no Vatergeites bumbas. Tauta vēlas, lai valdība bez traucējumiem varētu sekmīgāki veikt iekšpolitisko problēmu atrisināšanu un neuzdotu atbildīgo pienākumu ārpolitisko aktuālitāšu izkārtošanā.

Ārlietu ministra Rodžera nomainīšana ar Kisingeru radījusi dažas ļoti zīmīgas atbalsis Vašingtonā. Daudziem pēdējos gados varbūt likās, ka Rodžers bija ārlietu resora šefs tikai vārda pēc vien. Ir tiesa, ka Kisingera un Niksona ārpolitiskās pārsteiguma raķetes Pekingā un Maskavā noveda Rodžeru gluži neapskaužamā situācijā. Patiesībā Rodžers aizvadītajos gados nebūt nav apmierinājies ar otras vijoles spēlēšanu. Viņa radikālās ārlietu resora personāla pārmaiņas, resora atbrīvošana no „ietrunējušiem zariem" ir maz pieminēts, bet pozitīvi ierakstāms ārlietu ministra panākumu kontā. Viņš šo svarīgo resoru izvēdināja un pavēra ceļu jauniem pozitīviem virzieniem.

Pasaulei ir gandrīz jau aizmirsusies patiesība, ka Vidējos austrumos jau ceturto gadu militārā konfrontācija ir pārvērsta ciešamā pamiera stāvoklī. Laika degļa izņemšana no Vidējo austrumu pulvermucas ir neapstrīdams Rodžera nopelns.

Vai Niksons ir darījis pareizi, svarīgā ārlietu resora vadību tagad uzticot Kisingeram, par to vēl pāragri spriest. Vašingtonā runā, ka ar Kisingera iecelšanu Niksons mēģinājis aizbīdīt Vatergeiti prom no aktuālitātes starmešiem. Vairāki Vašingtonas politiskie komentātori uzskata Kisingera iecelšanu par Niksona politisku meistargājienu. Vašingtona nebūtu Vašingtona, ja tā lielās politikas aizkulisēs, saskaitot 2 un 2, nenonāktu pie gluži negaidīta, pat sensācionāla gala rezultāta.

Un tā Dr. Kisingera gadījumā neviens nevar noliekt patiesību, ka Henrijs Kisingers ir pirmais žīdu tautības emigrants, pirmais žīdu tautas piederīgais, kas tagad atrodas visvarīgākās ASV ministrijas priekšgalā. Vatergeites dubļu neskarts, viņš nenoliedzami ir viena no populārākajām personībām ASV politiskā arēnā, viens no visvairāk vērā ņemamiem valstsvīriem pasaulē.

Viņa ārpolitika ir bijusi elastīga un pragmatiska. Ir zināms, ka vēl šogad Kisingers brīdinājis vadošos Eiropas politiķus ņemt vērā eventuālu Maskavas un Pekingas militāru konfrontāciju. Izrādās, ka neviens cits kā Pad. savienības komūnistu partijas ģenerālsekretārs Leonīds Brežņevs Dr. Kisingeram apliecinājis, ka „sarkanās Ķīnas stūrgalvība apdraud pasaules mieru, un Maskava uz šīs problēmas nokārtojumu nevarēs ilgi gaidīt."

Vārdu divkauja starp Maskavu un Pekingu nav nekas jauns. Nupat Maskava apsūdzēja Pekingu pānikas celšanā, sludinot padomju militāras invāzijas iespēju. Nopietnais Londonas stratēģisko studiju institūts pag. nedēļā publicējis savu vērtējumu: „Tuvāko 12—18 mēnešu laikā jārēķinās ar Pad. savienības iebrukumu sarkanajā Ķīnā. Maskava mēģinās izpostīt atomarsenālus un radīt Pekingā Kremlim draudzīgu valdību!"

Ja šāds Kremļa militārs gājiens notiktu, tad Kisingera doktrina par lielvaru spēku līdzsvaru būtu steidzīgi jārevidē. Jau tagad vairāki Eiropas valstu diplomāti pārmet Kisingeram neattaisnojamu piekāpību darījumos ar Maskavu. Te runa ir par eventuālu Pad. savienības territoriālu robežu de facto atzīšanu ar tālākām konsekvencēm.

Varbūt ka Kisingera darbībai vēsturiskā vērtējumā būs tikai nezināmas rokas vadītas kometas uzliesmojuma vērtība.

Vašingtonas un Maskavas laulības gulta vēl ilgi paliks tukša. Savienoto Valstu aizsardzības ministrs Šlesingers pag. nedēļā norādīja, ka Pad. savienība ir sākusi vairākgalvu atombumbu raķešu ražošanu. Viņš uzsvēra arī to, ka krievu aktīvitāte ķīmisko ieroču nozarē liek amerikāņiem paturēt un tālāk attīstīt ķīmisko ieroču krājumus. Runa ir par nāvējošām gāzēm.

Laiku pa laikam pasaule runā par nāves stariem. Liekas, ka šie stari ir amerikāņu rīcībā. Tie nenonāvē ienaidnieka karavīrus, bet pilnīgi paralizē moderno ieroču „elektroniskās smadzenes".

Egīla Kalmes dekorācija Latviešu preses biedrības literāros sarīkojumos. Trīs tautu meitas zem ozola simbolizē Vidzemi, Kurzemi un Latgali, bet divi mazie bērziņi noliekušies zem okupācijas varas.

Ko Latvijas apciemotāji . . .

(Turpinājums no 10. lp.)

gradas simfoniskā orķestra koncertu Jevģenija Lavinska vadībā. Personīgi liels pārdzīvojums, jo biju par šo orķestri daudz dzirdējis un dzirdētais vairāk kā apliecināja par šī orķestra ārkārtīgi augsto kvalitāti. Personīgi varētu teikt, ka kultūrālie sakari stipri progresējuši un Rīgā notika sekmīgas sarunas attiecībā uz manu darbu uzvedumiem Rīgā, kā arī citur Pad. savienībā netālā nākotnē.

Jemeljānovs: — Bet vai jūs nepastāstīsit tuvāk par saviem radošajiem nodomiem mūzikā?

Pone: „Labprāt. Esmu jau radījis vairākus darbus nesenā pagātnē, kam bija tiešs sakars ar Rīgu, ar Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, bet pašlaik es strādāju pie jauna kamerorķestra astoņiem līdz desmit instrumentālistiem, kam ir tiešs sakars ar dažiem mūziķiem, ar kuriem Rīgā iepazinos, piem, vijolnieku Valdi Zariņu, solistu Māri Vilerušu, pianistu Rachichari Džanialu un citiem. Tieši vadoties no šo izpildošo mākslinieku personībām, spēles veida, rakstu kompoziciju tādā veidā, ka tas tieši atspoguļo viņu individuālitāti."

J.: — Sakiet, Pones kungs, ko jūs kā Amerikas pilsonis varat teikt par Pad. savienības un ASV attieksmju uzlabošanos pēdējā laikā?

P.: — Par to var priecāties. Var priecāties, ka aukstais karš strauji beidzies. Mākslas laukā strādājošiem ir sevišķi apsveicams kultūrālais nolīgums, mākslas darbiniekiem tas ir ļoti daudzsološs."

J.: — Nu, kā zināms, rietumos ir daļa ultrā labo aprindu, kuŗām pieslejas arī latviešu emigrācijas reakcionāro organizāciju vadītāji. Viņi neslēpj savu neapmierinātību ar normālizācijas tendencēm visā pasaulē. Pirms pāris dienām, tiekoties ar kādu latviešu izcelsmes tūristu no VFR (Rietumvācijas), iznāca saruna par t.s. dziesmu svētkiem Ķelnē. Šo Eiropas latviešu pašdarbības koŗu salidojumu viņš raksturoja kā skaidri izteiktu pretpadomju akciju, kas grūti saskaņojama ar jaunajiem strāvojumiem Eiropā un visā pasaulē."

P.: — Ar ultra labajām aprindām, es domāju, nevienam mieru un progresu mīlošam cilvēkam nevar būt kas kopējs. Kā lojāls ASV pilsonis es, saprotams, ar iespējamiem spēkiem atbalstu prezidenta Niksona attieksmju normālizēšanas diplomātiju pret Pad. savienību, kā arī citām Eiropas sociālistiskajām valstīm. No individiem un grupām, kas cīnās pret normālām attieksmēm, pēc maniem uzskatiem, vajadzētu distancēties."

Dzintarkraksts 29. jūlijā pārraidīja sarunas ar Jāni Leivu no Vācijas, Paulu Zvejnieku no Stokholmas un Lizeti Mauriņu no ASV.

Atbruņošanās pasaciņai pasaulē ir maz ticēt āju. Mieru pasaulē šodien visvairāk apdraud Pad. savienība. Vai ASV jaunajam ārlietu ministram Dr. Henrijam Kisingeram izdosies radīt globālu aliansi Pad. savienības ekspansīvās politikas apturēšanai? Jācer, ka jā. Ir tikai divas iespējas. Otra ir: tūlītēja vai pakāpeniska kapitulācija Kremļa priekšā.

Aleksandrs Ķegumnieks

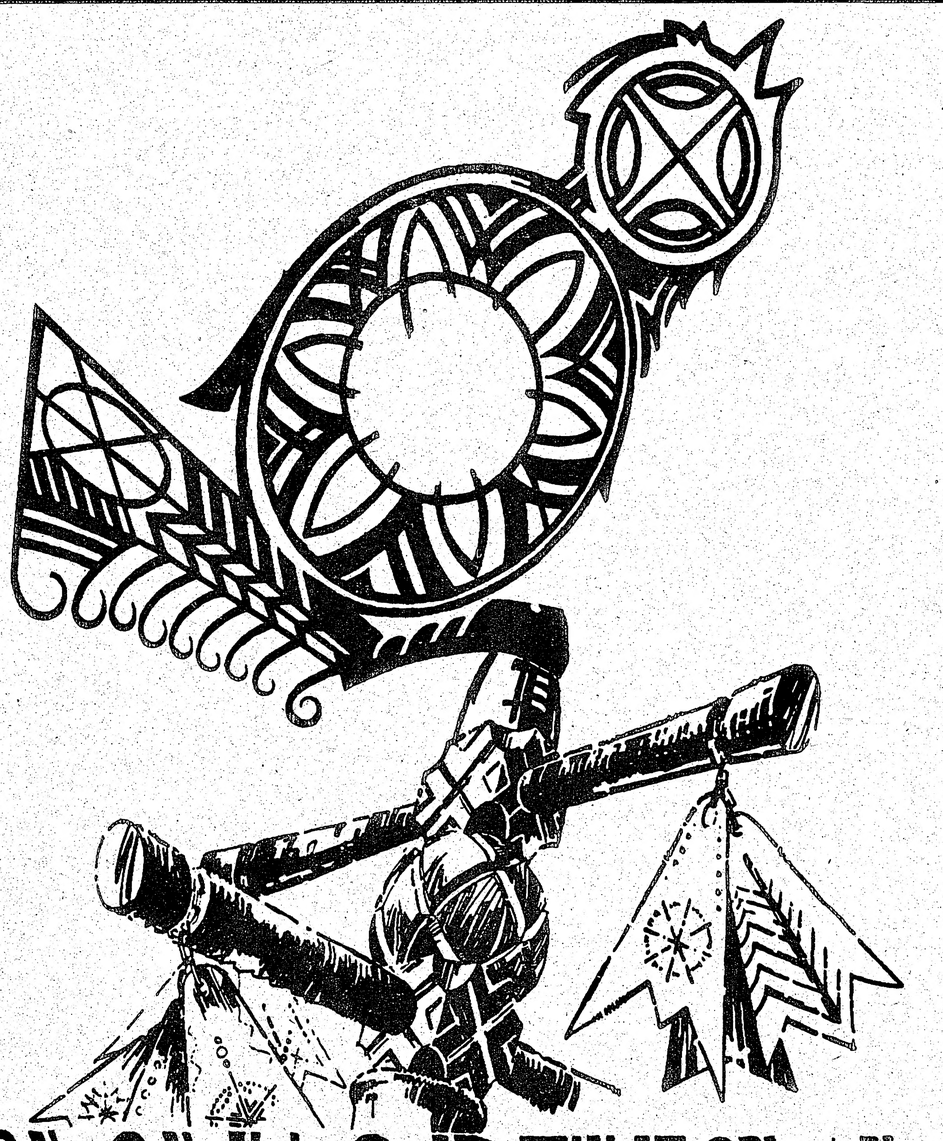

SASAUC DZIESMA

LATVIEŠU 5. VISPĀRĒJIE DZIESMU SVĒTKI A.S.V.

1973 GADĀ, NO 31. AUGUSTA LĪDZ 3. SEPTEMBRIM. KLĪVLANDĒ, OHIO.

ASV latviešu 5. vispārējo dziesmu svētku plakāts, kas kā pazīšanas zīme būs redzams svētku dalībnieku publiskajos satikšanās līdzekļos.